

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 9
Telefon Nr. 102-79. Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89
Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.

20

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

W niedzielę dnia 21-go marca b. r.
od godz. 9-ej do 13-ej

POKAZ OBUWIA WIOSENNEGO

w lokalu własnym przy ul. Floriańskiej 28
Polska Spółka Obuwia **BATA S. A.** w Krakowie
sklep w Krakowie, Floriańska - 28, tel. 115-47

Ferie wielkanocne w szkolnictwie żydowskim

Warszawa, 20. 3. PAT. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządził, że ferie wielkanocne w szkołach powszechnych i zawodowych, do których uczęszcza wyłącznie młodzież wyznania mojżeszowego, rozpoczną się w bieżącym roku szkolnym dnia 25 marca po zajęciach i trwać będą do dnia 4 kwietnia włącznie.

Los „Feniksa” - przesądzony

Warszawa, 20. 3. (Sin). Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu miano załatwić projekt ustawy, dotyczący sanacji stosunków w „Feniksie”. Jak podaliśmy wczoraj, Sejm miał rozważyć tę sprawę w skróconej procedurze przez uchwalenie projektu ustawy na plenum bez komisji.

Jednakże wobec wynikłego dziś zatargu na tle artykułu „I. K. C.” (zob. niżej) sprawa ta została przesłana w pierwszym czytaniu do komisji i nie zostanie załatwiona na obecnej sesji. W ten sposób los „Feniksa” został dziś przesądzony.

Niezwykła represja marszałków Sejmu i Senatu wobec „I. K. C.” za artykuł zawierający krytykę Sejmu

Warszawa, 20. 3. PAT. Dziś o godz. 11 m. 15 rozpoczęło się plenarne posiedzenie Sejmu w obecności członków rządu z premierem gen. Sławoj-Składkowskim na czele. Na wstępie posiedzenia p. marszałek Sejmu Stanisław Car oświadczył co następuje:

„W numerze 78 „IKC.” z roku bieżącego został umieszczony artykuł pt. „Sejm przed sądem przysięgłych... opinii polskiej”.

Artykuł ten wysoce tendencyjny pod względem treści a niedopuszczalny w swej formie usiłuje podważyć w opinii społecznej opinię Sejmu.

Wobec tego w porozumieniu z p. marszałkiem Senatu — postanowiłem unieważnić legitymację sprawozdawcy parlamentarnego tego pisma (huczne okłaski), oraz wydałem zarządek wystawienia kart wstępu do gmachu Izby ustawodawczych przedstawicielom „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”.

Uchwała Zarządu klubu sprawozdawców parlamentarnych

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Wobec oświadczenia p.

marszałka Sejmu na posiedzeniu w dniu 20 bm., zakomunikowanego pismem dyrektora biura sejmowego Zarządowi klubu sprawozdawców parlamentarnych w Warszawie, Zarząd klubu powziął następującą uchwałę: „Zarządzenie pozbawiające prawa wstępu do gmachu Izby ustawodawczych przedstawicieli „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” jest motywowane ukazaniem się w tym piśmie artykułu p. t. „Sejm przed sądem przysięgłych opinii polskiej”. Artykuł wspomniany nie wywołał ze strony władz powołanych do kontroli prasy a w szczególności do baczenia nad stosunkiem słowa drukowanego do instytucji państwowych, w tej liczbie Sejmu i Senatu, żadnych kroków represyjnych, przewidzianych przez ustawę. P. marszałek Sejmu w rozmowie z przedstawicielami klubu spra-

Sejm uchwalił jeszcze jedną ustawę antyżydowską

Warszawa, 20. 3. (Sin). Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu rozpatrywana była kwestia handlu dewocjonaliami. Projekt ustawy posła ks. Downara w sprawie wytwarzania i handlu dewocjonaliami i przedmiotami kultu religijnego referował poseł Sikorski, który powiedział m. in., że z uwagi na rozdrażnione umysły należy usuwać wszelkie momenty podrażniające. Tymczasem słyszy się częstokroć od pielgrzymujących na Jasną Górę, że nabywane przez nich przedmioty kultu religijnego, które stanowią dla nich często pamiątkę na całe życie i są otaczane głęboką czcią, wyrabiane są przez Żydów. Następnie poseł ks. Downar zwraca u-

wagę, że handel tymi artykułami ma poważne znaczenie ekonomiczne. Jak wynika ze statystyki, udział Żydów w handlu polskim wynosi 52 procent, a więc pięciokrotnie przewyższa stosunek do ogółu ludności w Polsce. W rzeczywistości Żydzi zajmują 30—79 procent, w samej Warszawie jest 57 procent żydowskich rzemieślników. Żądanie od nas, abyśmy patrzyli spokojnie na coraz dalsze opanowywanie(!?) naszego życia gospodarczego przez Żydów, byłoby samobójczym humanitaryzmem. Współczujemy z Żydami(sic!), ale nie możemy ich cenić więcej, aniżeli nasze interesy narodowe.

W głosowaniu ustawę przyjęto.

GUARANTEED
MARKA F.R.S. OGBR.
FINEST WOOL
BIELSKO

F. RABINOWITZ i SYNOWIE
FABRYKA SUKNA
BIELSKO

NAJMODNIEJSZE MATERIAŁY MĘSKIE
I DAMSKIE W PIERWSZORZĘDNYCH
GATUNKACH — SPECJALNOŚĆ:
MATERIAŁY DAMSKIE PŁASZCZOWE

Do nabycia tylko w pierwszorzędných składach sukna

Min. Beck reprezentować będzie Prezydenta R. P. na koronacji

Warszawa, 20. 3. PAT. Na uroczystościach koronacyjnych króla Jerzego VI. panu Prezydenta R. P. reprezentować będzie minister spraw zagranicznych J. Beck, któremu będą towarzyszyć kontradmirał Unrug i minister pełnomocny Michał Mościcki.

wodzawców parlamentarnych wypowiedział się za najdalej idącą wolnością prasy, a w szczególności za swobodną oceną publicznej działalności Izby ustawodawczych. Artykuł „IKC” o którym jest mowa, jest właśnie omówieniem publicznym prac Sejmu, dokonany przez redakcję pisma w Krakowie. Zarządzenie p. marszałka Sejmu, zamykające dostęp do Izby przedstawicielowi tego pisma, mogłoby w wyniku nie tylko poddać w wątpliwość urzeczywistnienie zasady jawności obrad, ile wywołać wrażenie ograniczenia przez władze Izby swobody oceny jej działalności. Całkowita realizacja tych zasad leży niewątpliwie w najlepiej zrozumianym interesie publicznym, na którego strażą klub sprawozdawców parlamentarnych w swoim zakresie działalności niezmiennie stać pragnie. Wobec powyższego Zarząd klubu spraw. parlam. zwraca się do p. marszałka Sejmu o rewizję decyzji z dnia 20 bm.

Treanche (płaszczki
nieprzemakalne)
w dużym wyborze.
JULIUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5.

I. SCHWARZBART

POLITYCZNA SIŁA -- LICZBY...

Znowu terror. Znowu — bomby, zabici, ranni. Żydzi, a w części i Arabowie. Anglik szuka winnych, a terror tymczasem panuje się coraz bardziej, szczególnie na północy Palestyny. Ale już nie tylko tam.

Społeczeństwo żydowskie w Palestynie znowu chwyciło mocno w garść swoje nerwy i, choć czynnie bronić by się mogło, pamięta o tym, że raz rozpetaną wojnę domową trudno będzie powstrzymać. Z podziwienia godnym hartem panuje społeczeństwo to nad sobą. Wśród warunków, które w golusie wywołałyby bezgraniczną panikę, tam panuje spokój, dyscyplina i głębokie poczucie odpowiedzialności ogółu i jednostek. Po raz pierwszy od wielu wieków widać w społeczeństwie żydowskim krystalizowanie się wspólnoty narodowej, złączonej, splecionej, zjednoczonej i podporządkowanej jednej myśli. W Palestynie nie widać dziś zanarchizowanego chaosu międzypartyjnego w obliczu wielkiej chwili. Wielka myśl, wielki cel — rodzą bowiem wielką i głęboką odpowiedzialność.

A jeśli dziś czy jutro, czy za kilka dni proklamowany będzie przez władzę narodową i przez organizację syjonistyczną strajk protestacyjny lub inna forma walki przeciwko terrorowi arabskiemu i polityce administracji palestyńskiej, to można być pewnym, że obejmie on wszystkich, że nikt się nie wylamie, że nikt nie posunie się ani krok dalej, ani nie cofnie się o krok wstecz poza tę granicę taktyki politycznej, którą w danej chwili kierownictwo społeczeństwa uzna za słuszną. A nie łatwą jest rzeczą nałożyć wędzidło rozkołysanemu wzburzeniu.

Tak broni się społeczeństwo żydowskie w Palestynie. A wśród tej defensywnej samoobrony widać pracę, rośnie dzieło budowy i tężeje społeczeństwo. Nowe, zupełnie nowe, ze zgliszcz dziejowych odrodzone społeczeństwo.

A dla nas, na szerokiej peryferii rozprószenia żydowskiego powstaje pytanie, jak my możemy pomóc tym gromadzącym się siłom, tej awangardzie narodu, wyrębiającej nam lepszą przyszłość wśród ciężkich ofiar, przypominających czasy Hasmonejczyków.

Nie możemy brać bezpośredniego udziału w obronie kraju. To jest z natury rzeczy sprawa społeczeństwa żydowskiego w Palestynie. Możemy mu jednak pomóc materialnie w tej jego walce o zabezpieczenie przyszłych pokoleń całego narodu żydowskiego. To czynimy, ale pomoc tę trzeba zdwoić. Jest jednak jeszcze jeden środek, który wzmocnić może otuchę i siłę odporną społeczeństwa żydowskiego w Palestynie: to wykazanie mu, że — kroczymy w szeregach Organizacji Syjonistycznej i w ten sposób siłą liczby pomagamy do złagodzenia przeszkód politycznych.

Świat bowiem jeszcze ciągle nie ma pewności, czy naród żydowski jako całość zdecydowany jest na wzór innych narodów chwycić w miarę sił los swój we własne dłoń. Niejednokrotnie kierownictwo ruchu syjonistycznego w swej obecnej ciężkiej i rozgałęzionej walce politycznej spotyka się z tą wątpliwością i z takim podejrzeniem. Czas obecnie — rozprószyć te podejrzenia i dać organizacji syjonistycznej nie tylko legitymację awangardy opartej o nastrój większości narodu ale i legitymację zorganizowanej większości narodu.

Po tym historycznym i aktualnie politycznym kątem widzenia staje się akcja szeklowa — sprawa tak żmudna, tak mało fascynująca, tak mało uskrzydlaająca fantazję społeczeństwa — mobilizacją członków organizacji wśród walki.

Jeśliby się nam dziś udało złączyć w ramach Organizacji Syjonistycznej ideowo a symbolicznie przez szekel — przez tę drobną roczną opłatę 1 zł. 20 gr. — trzy miliony Żydów i Żydówek, to stałoby się to niesły-

chanie silnym argumentem politycznym w naszej walce o prawo do Palestyny na terenie międzynarodowy.

A to jest możliwym.

Zadałem sobie nieco trudu, aby obiektywnie i w świetle cyfr ocenić rozmiary tej możliwości.

Statystyka nie jest nazbyt silną przynętą dla czytelnika artykułu dziennikarskiego. Może wprost przeciwnie. Jeśli jednak w tym wypadku posłużę się nią, to dlatego, bo przy puszczeniu, że to zasadnicze pytanie zorganizowania całego społeczeństwa w służbie dla walki o naszą przyszłość interesuje dziś wszystkich uświadomionych Żydów.

A zatem może Czytelnicy podążą na chwilę za tymi suchymi a jednak tak wymownymi i pouczającymi cyframi:

Szekel jest formalnym znamiem przynależności do organizacji syjonistycznej. Przy pomocy niego nie waży się wprowadzić syjonizmu, ale się go liczy.

Liczymy zatem:

W roku kongresowym 1935, tj. ostatniego, XIX. Kongresu syjonistycznego Kierow-

nictwo ruchu wykazało 976.811 a zatem blisko milion szeklowców w 53 krajach, względnie organizacji krajowych na całej kuli ziemskiej. Po usegregowaniu rezultatów z poszczególnych krajów doszedłem do następującego obrazu statystycznego:

1. W żadnym kraju na świecie nie osiągnęła liczba szeklowców 35 proc. ludności żydowskiej, jakkolwiek procent ludności powyżej 18 lat jest znacznie wyższy niż 35 proc.

2. Najwyższy procentowo udział szeklowców, bo 34 proc. w stosunku do ludności żydowskiej wykazuje Palestyna, i to tylko ona.

3. Zaledwie w sześciu krajach z łączną cyfrą ludności żydowskiej 800.000 waha się pro-

B lekarz kliniki gin. Prof. Adiera w Wiedniu
Univ. med. LUDWIK SCHMAUS
 ord. w chorobach kobiecych, położnictwie
 oraz chor. wewnętrznych
 od godz. 3-5
Gabinet Elektro i Fizykoterapii
Kraków, plac Kossaka 1 (rog Zwierzyniecki)
 Telefon 135-18

cent szeklowców między 34 proc. a 20 proc. przeciętnie 26 proc. Do tej grupy należy również zach. Małopolska i Śląsk. (20 proc.)

4. Zaledwie w 8 krajach z łączną cyfrą ludności żydowskiej 1.400.000 waha się procent szeklowców między 20 proc. a 10 proc. przeciętnie 14.4 proc. Do tej grupy należy wsch. Małopolska (19.4 proc.).

5. W 12 krajach z łączną cyfrą ludności żydowskiej 4.300.000 waha się procent szeklowców między 10 proc. a 5 proc. przeciętnie 7.4 proc. Do tej grupy należy b. Kongresówka (9.9 proc.)

6. Ale w 27 krajach z łączną cyfrą ludności żydowskiej 6.300.000 waha się procent szeklowców między 5 proc. a 0.3 proc. przeciętnie 1.3 proc. Tu należą Stany Zjednoczone pn. Ameryki, w których społeczeństwo żydowskie wykazuje tylko 3 proc. szeklowców,

JEDYNA DROGA DO SZCZĘŚCIA

prowadzi przez los z kolektury

BRACIA SAFIER, Kraków Rynek Gł. 5.

7. W kilku krajach o łącznej cyfrze ludności żydowskiej przeszło 3.000 000 w ogóle nie ma rejestrowanych szeklowców, gdyż organizacja syjonistyczna jest tam niedozwolona. Do krajów tych należy przede wszystkim Rosja i niektóre kraje na Bliskim Wschodzie.

O czym świadczą te cyfry? Uprzytomnijmy sobie, że naród żydowski liczy — 16 milionów dusz.

Przekonujemy się zatem z powyższych cyfr:

a) że procentowy udział ludności żydowskiej w organizacji syjonistycznej wykazuje na świecie bardzo wielkie wahaniami i nierównościami.

b) że w krajach grupy najwyższej pod 3) znajduje się zaledwie 5 proc. całego narodu a w krajach grupy średniej pod 4) zaledwie coś ponad 9 proc. narodu, że natomiast w grupie o słabym nasileniu szeklowców pod 5) znajduje się już przeszło 25 procent narodu, a grupie najwyższej pod 6) aż 40 procent narodu. Z wzrostem odsetka szeklowców danej grupy maleje liczba bezwzględna ludności żydowskiej tej grupy. Do grupy 5) należy największa organizacja krajowa syjonistyczna w Europie, tj. b. Kongresówka, obejmująca 2.400.000 Żydów, a w grupie ostatniej 6) znajduje się największe skupienie żydowskie na świecie, bo Stany Zjednoczone pn. Ameryki, liczące 4.500.000 Żydów.

c) że w krajach grup 4, 5, 6, istnieją szerokie możliwości ekspansji akcji szeklowej, a w krajach grupy 3) są one wprowadzić mniejsze z powodu znaczniejszego już obecnie nasycenia, ale pewne dalsze możliwości rozwoju jeszcze istnieją.

d) że punkt ciężkości masowego rozwoju akcji szeklowej leży w dwóch organizacjach krajowych: w Stanach Zjednoczonych pn. Ameryki i w b. Kongresówce. Gdyby tylko w tych dwóch organizacjach procent szeklowców dał się dźwignąć z grupy 6. względnie 5. do grupy najwyższej pod 3., choćby tylko do przeciętnego procentu 26 proc. to już przez to samo liczba szeklowców podskoczyłaby w b. Kongresówce do 600.000 z 234 tysięcy, a w Stanach Zjednoczonych do 1.150.000 z 150.000. Przez sukces w tych dwóch krajach sumaryczna ilość szeklowców na XX Kongres podniosły się do 2.350.000 szeklowców. Punkty kluczowe ofensywy szeklowej leżą zatem w tych dwóch krajach, bo gdyby nawet we wszystkich innych krajach w ilości 37 z grupy 5. i 6. sukces był analogiczny, to nie da on w sumie więcej niż połowę tego przyrostu, jaki możliwy jest tylko w Kongresówce i w Stanach Zjednoczonych pn. Ameryki.

W całokształcie wynika zatem z powyższych pouczających cyfr, iż przed celową propagandą szeklową, opartą z jednej strony na ideowym zapale mas, a z drugiej na systematycznej pracy organizacyjnej Kierownictwa — leżą olbrzymie możliwości, nawet jeśli pogodzimy się z tym faktem, że dyferencja polityczna wewnątrz społeczeństwa czyni niemożliwym pozyskanie całego rezerwoaru sił narodu.

Mimo tej naturalnej granicy — możliwości ci są olbrzymie! Trzeba tylko stworzyć i wykorzystać oba środki: zapal ideowy mas i celową pracę organizacyjną Kierownictwa. Oba równocześnie!

Organizacja zach. Małopolski i Śląska znajduje się w zaszczytnej grupie pierwszej na jej końcu a wsch. Małopolska tuż obok na początku grupy następnej.

Tu zatem należy przede wszystkim utrzymać stan posiadania i zwartą pracą podnieść

go i rozwinąć. W b. Kongresówce są do wyrównania znacznie większe zaległości i one winny być wyrównane!

Egzekutywa Światowej Organizacji Syjonistycznej zwróciła się obecnie do całego narodu żydowskiego, by przez nabycie szkła zmanifestował przed światem w przededniu jubileuszowego XX. Kongresu syjonistycznego wolę zorganizowanej pracy dla odzyskania Palestyny.

Potężna, manifestacyjna praca szkłowa, sięgająca do każdego domostwa żydowskiego, obejmująca wszystkie warstwy narodu — będzie w dniach dzisiejszych naszym politycznym poparciem dla walczącego, dosłownie na szczytach historii naszej, społeczeństwa żydowskiego w Palestynie.

Świat polityczny — przede wszystkim nas liczy. A na tej podstawie — waży nas

i ocenia naszą wolę zbiorową i zdolność syjonizmu do czynu.

We Foreign Office, w Lidze Narodów i w pałacu Wysokiego Komisarza na górze Skopus będą nie tylko liczyć — miliony szkłowców, ale będą także liczyć się — z milionami szkłowców.

Jeden z wielkich filozofów powiedział: Jakosć jest — funkcją ilości...

Parafrazując to powiedzenie, można równie słusznie powiedzieć: Siła polityczna syjonizmu jest funkcją — ilości członków Organizacji Syjonistycznej.

I w tym leży wielkie, dynamiczne znaczenie — sprawy tak mało fascynującej, jak — akcja szkłowa....

Jeśli o tej funkcji szkła pamiętać będziemy, liczba szkłowców osiągnie — milionów...

Stanowisko Belgii wobec zobowiązań lokarneńskich

O czym będzie rozmawiał król Leopold z dyplomacją brytyjską?

Londyn, 20. 3. (R) „Times“ przewidując, że wizyta króla Leopolda belgijskiego w Londynie, aczkolwiek prywatna, nie pozbawiona będzie znaczenia politycznego podkreśla, że król odbył 2 dni temu rozmowę z premierem van Zeelandem a wczoraj z ministrem spraw zagr. Spaakiem. Król Leopold skorzysta z okazji bytności w Londynie, aby poinformować brytyjskie czynniki rządowe, jak należy interpretować nową orientację polityki belgijskiej. Belgia pragnie, aby zwolniono ją jak najprędzej z jej zobowiązań, wynikających z prowizorycznego układu lokarneńskiego, zawartego w marcu 1936 r. pomiędzy Belgią, Francją a W. Brytanią.

Rządy francuski i brytyjski uprzedzone zostały ostatnio przez Belgię, że nie może ona traktować obecnych zobowiązań lokarneńskich jako trwałych gdyż na dłuższą metę nie są one popierane przez

belgijską opinię publiczną. Belgia pragnęłaby natomiast zawrzeć układ, na mocy którego wielkie mocarstwa Europy zachodniej zagwarantowałyby jej niepodległość i integralność oraz mogłyby być wezwane do pomocy w razie, gdyby Belgia została zaatakowana. Belgia ze swej strony nie udzielałaby wzajemnych gwarancji i nie brałaby dalszego udziału w naradach sztabowych. Zobowiązania Belgii z tytułu paktu Ligi Narodów stanowią problem pokrewny. Wszystkie te zagadnienia muszą najpierw ulec dokładnemu przedyskutowaniu pomiędzy rządami Belgii, Francji i W. Brytanii, które związały się układem tymczasowych zobowiązań lokarneńskich. Dopiero po tych dyskusjach nastąpić może bardziej czynne podjęcie rokowań 5 mocarstw na temat paktu zachodniego.

Szlakiem katastrof

Gdyby nie było nafty...

Straszne sceny na gruzach szkoły w New London

New London (Texas), 20. 3. PAT. Podczas wydobywania spod gruzów szkoły zwłok ostatnich ofiar katastrofy, rozgrywały się straszne sceny. W na prędko zaimprovizowanej i odpowiednio przygotowanej sali ratusza złożono zniekształcone w okropny sposób zwłoki dzieci i nauczycieli. Niektóre z nich są całkowicie zwiędłe i niemożliwe do rozpoznania. Rodzice i krewni ofiar katastrofy wypełniają salę, starając się rozpoznać zwłoki swych bliskich. Pada ulewny deszcz, który czyni jeszcze smutniejszymi rozgrywające się sceny rozpacz.

Dziennikarze, którzy przybyli z różnych stron Stanów Zjednoczonych twierdzą, iż wszędzie napotkali niesłychane zamieszanie. Każdy z przedstawicieli władz podawał im inną liczbę ofiar katastrofy. Chociaż oficjalnie oznajmiono, iż zginęło pod gruzami domu 425 dzieci i nauczycieli, osoby godne zaufania, jak np. dyrektor szkoły, zapewniają, iż zginęło przeszło 500 osób.

New London, (Texas), 20. 3. PAT. Lekarze Czerwonego Krzyża i liczny personel pielęgniarski ciągle jeszcze udziela pomocy rannym ofiarom katastrofy, która należy do jednej z największych w historii Stanów Zjednoczonych.

Lekarze oświadczają, iż większość znalezionych pod gruzami domu ofiar katastrofy zmarła z powodu uszkodzenia czaszki. Na ogólną liczbę 175 rannych dzieci i nauczycieli znaczna część prawdopodobnie nie będzie mogła być uratowana.

Przyczyny katastrofy nie zostały jeszcze ostatecznie wyjaśnione. Przypuszczają jednakże, iż spowodował ją wybuch gazów, pochodzących z pól naftowych. Należy dodać, że pod szkołą przechodził jeden z rurociągów naftowych. Jak gdyby przez ironię losu, wśród gruzów szkoły znaleziono czarną tablicę szkolną, na której widniały napisane przez nauczyciela krodzą następujące słowa: „nafta i gaz naturalny są największym błogosławieństwem stanu

Texas. Dzięki nim itnieje ta szkoła. Gdyby nie było nafty — nie byłibyśmy w tej klasie i nie słuchalibyśmy lekcji“.

Londyn, 20. 3. PAT. Reuter donosi z New London, że wybuch w tamtejszej szkole pociągnie za sobą, wedle ostatnich doniesień, setki ofiar ludzkich. *Wedle ostatecznych cyfr, ofiar*

WINA PALESTYŃSKIE

כשר של פסח	
Wytrawne białe	1 but. 0.7 L. 4.95
Deserowe 1/2 słodkie	1 but. 0.7 L. 4.75
Słodkie ciężkie	1 but. 0.7 L. 5.25
Ciężkie 1/2 słodkie	1 but. 0.7 L. 5.90
Sliwowica Stara Luksus Grossbarca	but. 0.5 L. 7.50

VIN-MOPOLE M. STARK
KRAKÓW, ŚW. MARKA 20

wybuchu padło 455 zabitych, 94 rannych i 2 zaginionych. Wszystkie zwłoki zostały już wydobyte spod gruzów. Istnieją podejrzenia, iż katastrofa została spowodowana przez wybuch nitrogliceryny, której ślady znaleziono na ruinach szkoły. Sprawę tę ma zbadać specjalna wojskowa komisja śledcza.

Johanesburg (Połudn. Afryka), 20. 3. PAT. W Germiston, w kopalni Simmer Jack zostało zatrutych gazami 40 tuziemców, którzy pomimo natychmiastowej pomocy zmarli.

Johanesburg, 20. 3. PAT. W szpitalu znajduje się 50 ofiar zatrucia gazem w kopalni Simmer Jack w Germiston. Wśród nich jest 29 Europejczyków, których stan nie wzbudza obaw.

Nantes, 20. 3. PAT. Skutkiem pęknięcia rzewowód gazowych cała dzielnica miasta uległa zatruciu. Dotychczas stwierdzono 3 wy-

Dbajcie o zęby waszych dzieci-

od najmłodszych lat!

Nie zaniedbujcie zębów swego dziecka, jeżeli pragniecie zapewnić mu, gdy dorosnie, zdrowe i białe zęby. Zaczynicie natychmiast pielęgnować je tak, jak powinniście pielęgnować własne zęby. Najlepszym sposobem jest codzienne czyszczenie ich pastą Colgate.

Lekarze-Dentyści zalecają pastę Colgate dla jej podwójnego działania. Po pierwsze jej przenikająca pianą doiera do najbardziej ukrytych miejsc między zębami, gdzie rozpoczyna się ich psucie. Usuwa ona przyczynę tego psucia: małe cząsteczki pożywienia, których szczoteczką nie można dosięgnąć. Po drugie, jej łagodna pianą poleruje zęby delikatnie i bezpiecznie, przywracając im olśniewającą białość i piękno.

PASTA DO ZĘBÓW
COLGATE

Także min. Dormoy został raniony w Clichy

Paryż, 20. 3. PAT. Jak donosi „Papulaire“, kontuzja jaką odniósł w czasie wydarzeń w Clichy minister spraw wewnętrznych Max Dormoy, a która początkowo wydawała się b. lekka, okazała się jednak poważniejszą niż przypuszczano. Kontuzja bowiem wykazuje poważne zaognienie i wymaga troskliwej opieki lekarskiej. Minister spraw wewnętrznych mimo to pełni jednak w dalszym ciągu swe obowiązki bez przerwy.

Represje wobec faszystów francuskich

Paryż, 20. 3. PAT. Związek zawodowy pracowników księgarskich i drukarskich w związku z ostatnimi zajściami w Clichy postanowił na znak represji przeciwko partii społecznej płk. de la Roque nie dopuścić do ukazania się najmowszego numeru organu tej partii „Le Flambeau“. Członkowie związku zawodowego okupowali drukarnię, w której się tygodnik drukuje i istotnie nie dopuścili do ukazania się numeru na miesiąc.

Kto wygrał na loterii?

Warszawa, 20. 3. (Sin) W piątym dniu ciągnięcia Loterii Państwowej padły większe wygrane na Nr.

Pierwsze ciągnięcie: 5.000 zł. nr. 139004, 2.000 zł. nr. 77012 154601 167249, 1.000 zł. nr. 116319

Drugie ciągnięcie: 20.000 zł. nr. 50423, 10.000 zł. nr. 175194, 2.000 zł. 72710, 102085, 1.000 zł. nr. 25059, 119460 168232.

padki śmiertelnego zatrucia. W szpitalu miejskim 3 zatrutych znajduje się w agonii, 5 osób ciężko, a 15 lżej.

Tokio, 20. 3. PAT. W Mikawaszina, w okolicach Tokio spłonęła fabryka samochodów. Pożar przeniósł się na okoliczne domy. 22 domy padły pastwą płomieni. 6 osób odniosło rany, straty przewyższają 70 miln. yen.

Białogród, 20. 3. PAT. Na linii Białogród — Sarajewo nastąpiło zderzenie pociągów. Trzy osoby utraciły życie.

PRZEGLĄD PRASY

Mowa p. Prezydenta

Mowa P. Prezydenta Rzeczypospolitej wygłoszona ku czci Marszałka Piłsudskiego była drugą z rzędu mową polityczną Prezydenta Państwa. Rok temu P. Prezydent w mowie, wygłoszonej w dniu 19 marca cytował bardzo obszernie wyjątki z pism Marszałka Piłsudskiego, szczególnie z r. 1923. Piątkowa mowa P. Prezydenta była poświęcona Marszałkowi Piłsudskiemu, Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi i deklaracji płk. Koca. Warto na marginesie tej mowy przytoczyć tytuły, w jakie prasa zaopatrzyła enuncjację Najwyższego Dostojnika Państwa. Oto niektóre z nich:

Pan Prezydent R. P. o konsolidacji narodowej w dniu hołdu pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Umocnić niepodległość Polski.

Doroczna mowa Prezydenta Rzplitej.

Deklaracja płk. Koca — wyznaniem wiary Prezydenta R. P. i Marszałka Śmigłego Rydza.

W mowie p. Prezydenta z r. 1936 ku czci Marszałka Piłsudskiego znalazł się wśród licznych cytatów z pism Józefa Piłsudskiego także ustęp o „zapłutym karle“.

„Folksfront“ i Muszkatenblitt

Istnieje w publicystyce polskiej osobliwy zwyczaj piętnowania pewnych niewygodnych ludzi: jeden jest masonem, drugi twórcą „Folksfrontu“ i t. d. Zwykle łączy się te pojęcia z żydostwem dla uwypuklenia szkodliwości „elementu żydowskiego“. Wzorem takiej uproszczonej roboty dziennikarskiej jest następujący wstęp artykułu wstępnego „Głosu Narodu“.

Nie wychodzi już „Dziennik Popularny“ — zwany „organem p. Muszkatenblita“ albo „organem Folksfrontu“. Te pięknie brzmiące nazwy pochodzą stąd że „Dziennik Popularny“ korzystał z uprzejmej pomocy finansowej lekarza żydowskiego p. Muszkatenblita — i że nawoływał całą „demokrację“ bez różnicy ras y i wyznania do jednego „frontu“.

Nie interesuje nas w tej chwili los „Dziennika Popularnego“ ani los p. Muszkatenblita, tylko w imię prawdy stwierdzamy, że p. Dr. Muszkatenblit należy do kościoła rzymsko-katolickiego i z żydostwem nie ma już oddawna nic wspólnego

Niepotrzebne badania

Gdyby to nie było takie smutne, to właściwie powinniśmy się cieszyć, że ofiarami studentów endeckich na uczelniach warszawskich padli raz nie tylko akademicy żydowscy, że sami profesory odczuli na sobie „żywność“ młodego „nacionalizmu“ polskiego. Nagle bowiem prasa polska, która przez długie miesiące zbrodniczych napadów na Żydów milczała, bije teraz na alarm i woła o represje i radykalne rozwiązanie sprawy. „Czas“ dostrzegł nareszcie awantury na uniwersytecie i pisze:

Ostatnie wypadki wykazały przerażającą bierność większości „niewojującej“ młodzieży, o ile nie bezsilność zupełną, to wyjątkową ślabość naszych władz uniwersyteckich, kierujących się niezrozumiałą tolerancją wobec bandytyzmu poszczególnych jednostek. Rozumujemy, że położenie Rektora jest nad wyraz trudne — nie rozumiemy chwytliwości, uzależnionej może od decyzji Pana Ministra. Jest publiczną tajemnicą, że blokady dokonała grupa młodzieży, terroryzująca resztę uczestników, że sprawcy ostatnich napadów są znani i korzystają z zupełnej bezkarności, że woźni spokojnie odwracają się od awantur, nie niosą nawet pomocy ciężko rannym, bojąc się zemsty „bojówek“.

Wybicie oka studentowi, któremu grozi utrata wzroku, a podobno i życia, rzucanie spluwaczką w profesora podczas egzaminu — nie licujące z godnością akademika zachowanie się wobec Rektora, napady na asystentki, rektorat i bibliotekę — świadczą o rozwydrzeniu bojówek i poszczególnych jednostek.

Skoro na korytarzach i dziedzińcach uczelni czai się widmo zbrodni, dokonywanej nie tylko na kolegach ale i profesorach, musimy dla dobra ogółu młodzieży domagać się jak naj-

Kraków w walce o czystość, piękno i zdrowie

O dobre imię Krakowa. — Czystość i higiena w dawnych wiekach. — Jak powiększyć długowieczność Krakowian? — Złe warunki geograficzne i klimatyczne Krakowa. — Za dużo wilgoci, za mało powietrza. — Zabójczy kurz wa pienny. — W trosce o młode pokolenie. — Ulice na peryferiach. — Ile kosztowała ul. Kar melicka? — Grzywny za zaśmiecanie ulic.

Niewątpliwie do najważniejszych a zarazem niezmienne aktualnych problemów Krakowa zaliczyć należy sprawę podniesienia do normy europejskiej porządku i czystości w mieście. Świadomość konieczności rychłego i racjonalnego rozwiązania tego problemu ujawnia się coraz dobitniej zarówno na terenie Zarządu miasta, jak i wśród szerokich kół mieszkańców. Coraz powszechniejsza staje się opinia, iż czystość Krakowa to nie tylko zagadnienie piękna i dobrego imienia miasta, ale zarazem kardynalna podstawa ogólnej zdrowotności obywateli.

Gruntownemu omówieniu tego problemu poświęcone zostało odbyte onegdaj w sali kinowej Muzeum Przemysłowego 60-te zebranie naukowe Tow. Miłośników hist. i zab. Krakowa. W pierwszej części zebrania przedstawił dr J. Dobrzycki interesujący obraz urządzeń w zakresie czystości i zdrowotności Krakowa w dawnych wiekach, po czynając od w. XIV, w którym wydane zostały pierwsze „wilkierze“ czyli rozporządzenia rady miasta, dotyczące porządku i czystości. Pomimo prymitywizmu ówczesnych urządzeń Kraków szedł stale równoległe z europejskim postępem w tej

(przeciętnie 144 dni), co powoduje stałą dużą wilgotność i mglistość powietrza, odznacza się ponad to wielką zmiennością wiatrów przy obfitości ostrych wiatrów zachodnich. Dodać tu należy niehigieniczną formę zwartego średniowiecznego zabudowania, brak przewiewnych placów, małą ilość ulic o twardej nawierzchni z kostek kamiennych, mogących jedynie przy starannem czyszczeniu przeciwstawić się tak dokliwej w Krakowie pladze kurzu i błota. Polepszenie stanu nawierzchni ulic napotyka niestety na ogromne trudności finansowe miasta, które jedynie powoli i stopniowo może pokrywać miękkie szosowe nawierzchnie zabrukowaniem trwałym. Powoduje to konieczność najwyższych wysiłków Zakładu Czystości Miasta, na którym ciąży usuwanie śniegu i błota, mycie i polewanie ulic oraz wywóz odpadków domowych i śmieci, porzucanych przez niekulturalnych ludzi na miejscach publicznych. Dodać należy, iż duża część zanieczyszczeń pochodzi z nieszczelnych wozów transportowych, jakoteż od osób napływających do miasta w poszukiwaniu pracy, od rodzin przywożących chorych do tutejszych szpitali i klinik itp.

Walkę o czystość i zdrowie Krakowa podjął przed dwoma laty powołany przez Prezydenta m. Obywatelski Komitet Czystości Krakowa. Rozwija on bardzo szeroką i wielostronną działalność. — Bada gruntownie potrzeby miasta w zakresie czystości i higieny, ustala hierarchię potrzeb na tem polu i podejmuje interwencje u powołanych władz. Walcząc o czystość ogólną miasta propaguje najusilniej nieodłączną od niej potrzebę kultury czystości osobistej pośród wszystkich warstw mieszkańców. Działa w porozumieniu z organizacjami kupców, rzemieślników, hotelarzy, restauratorów, właścicieli realności i dozorców domowych. Rozwija szeroką propagandę uświadamiającą z ofiarnem współdziałaniem szeregu profesorów Wydz. Lekarskiego U. J., na zebraniach publicznych, w prasie i radiu, w związkach i stowarzyszeniach. Szczególną uwagę poświęca Komitet sprawie wychowania młodego pokolenia, w zamiłowaniu czystości i higieny, zapomocą umięjętnej propagandy w szkołach, konkursów z nagrodami itp., znajdując w tem żywe poparcie Kuratorium Okr. Szkoln. i Zarządu Miejskiego. Osiągniwszy już dotąd szereg chlubnych rezultatów, oczekuje najwydatniejszego zrozumienia i poparcia ze strony całego społeczeństwa krakowskiego, w imię hasła: „Czysty Kraków stanie się chlubą Polski!“

Po odczytanie prof. dra Waltera zabrał głos wiceprez. miasta dr R. Radzyński, który wyraził mu imieniem Zarządu miejskiego gorące podziękowanie za niezwykle gorliwą działalność w zakresie prac nad pomnożeniem piękna, czystości i zdrowia Krakowa. W dalszym ciągu podniósł dr Radzyński, że obecnie głównym wysiłkiem gminy w walce z kurzem i błotem będzie nakładanie twardych nawierzchni na drogach bitych wpadowych i wypadowych, co jest tem pilniejsze, że u granic miasta kończą się wyborne traktory państwowe (np. krakowski w Bronowicach i zakopiański w Podgórzu). Prace te są jednak ogromnie kosztowne: urządzenie ul. Karmelickiej z nowymi brukami, kanałami kolektorów, kablami, rurami wodociągowymi i gazowymi oraz nowymi torami tramwajowymi, stanowiło wydatek ok. 1 miliona zł. Prace te jednak będą i nadal przez Zarząd Miejski kontynuowane w miarę dopływu funduszy w nadchodzącym okresie budżetowym.

W toku dalszej dyskusji podkreślono konieczność opodatkowania drobnymi lecz bezwzględnie i stale ściąganyymi grzywnami osób, które zaśmiecają miejsca publiczne papierami, śmieciami, niedopałkami itp. Metoda taka stosowana powszechnie zagranicą wydała doskonałe rezultaty.

dziejnie, a nawet na szeregu odcinków (np. w zakresie zabrukowania ulic) wyprzedzał wiele miast zachodnich. — Dopiero XVIII w., oraz czasy niewoli przyniosły z sobą w stosunku do zachodu wielkie cofnięcie się w tył, na polu czystości i higieny miasta.

Szczegółowemu rozpatrzeniu problemu z punktu widzenia nowoczesnych wymagań estetyki, higieny i wiedzy lekarskiej poświęcony został z kolei niezwykle ciekawy i głęboko ujęty odczyt Prezesa Obyw. Komitetu Czystości Krakowa, prof. U. J. dra Franciszka Waltera, który podniósł na wstępie że troskę o czystość i schludność wykazywały już miasta starożytne, wszelako dopiero czasy najnowsze oceniły w pełni znaczenie wpływu czystości na zdrowotność miast i związane z tem długo wieczność mieszkańców. Stąd też zabieganie o czystość terytorium miejskiego oraz przeciwdziałanie wpływom chorobotwórczym stanowi obecnie jeden z najważniejszych i najrozleglejszych działań czynności zarządów miejskich.

Gruntowne badania wykazały, że zagadnienie czystości i zdrowotności miast uzależnione jest w wielkiej mierze od przyrodzonych warunków geograficznych i klimatycznych, głównie zaś rodzaju podłoża, zaopatrzenia w wodę i dostępu odpowiednich ilości czystego powietrza. Jeśli chodzi o Kraków — to warunki te są raczej niekorzystne. Miasto położone w wilgotnej kotlinie, osuszonej dopiero w ostatnich czasach, w okolicy jurajskiej, sprzyjającej powstawaniu wapiennego kurzu i błota, posiada stosunkowo małą ilość dni słonecznych, a natomiast wielką ilość dni z opadami

Przy schorzeniach żołądkowo - kiszkiowych, zwłaszcza przy zaparciach uzyskuje się u młodocianych pacjentów już niekiedy przy ¼ szklanki naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa znakomite rezultaty. — Zalecana przez lekarzy.

bardziej surowych kar dla sprawców brutalnych zająć, oraz ingerencji władz państwowych — poza uniwersyteckich, skoro niebezpieczeństwo zagraża życiu obywateli.

O „niezrozumiałej tolerancji wobec bandytyzmu“, o niebezpieczeństwie zagrażającym życiu obywateli na uczelniach donosimy niemal dzień w dzień w ciągu ostatniego roku. Prasa polska poza nielicznymi wyjątkami nie zauważyła naszych apelów. Dziś uderza w ton biadania i nawołuje młodzież do spokoju.

Dzisiejsze badania i nawoływania nie są po-

zbawione sporej dozy — naiwności. Rozzuchwaleni bojówkarze endeccy kierują się przeciwprostą logiką. Skoro im pozwolono przez kilka miesięcy bić i znęcać się nad młodzieżą żydowską, skoro wymierzano im „ojcowskie“ kary za blokadę, to dlaczego mają nagle przerwać zbrodniczy proceder i uszanować autorytet profesorów? Hańba i zbrodnia jest tak samo napad na Żydów, jak i napad na profesorów. Gdyby tę prostą prawdę zrozumiała opinia polska od początku zająć uniwersyteckich — to dzisiejsze badania byłyby niepotrzebne.

Dr EZRIEL CARLEBACH

Przypadkowe zdobycie Palestyny

Powieść -- niemal kryminalna

I.

Wojna. Wojna światowa. Bliżko półtora milionów ludzi poległo już na polach bitew. Czynniki przygotowania, by wymordować więcej, jeszcze jeden, dwa, niezliczone miliony.

Przygotowują się obydwie strony, Francja, Anglia, Ameryka i Włochy, a także Niemcy, Austro-Węgry, Turcja. Składa się przysięgi — po obydwu stronach — że nie wcześniej schowa się szablę w pochwę, zanim nie osiągnie się ostatecznego zwycięstwa, zanim nie zniszczy się wroga, barbarzyńcę, ludożercę, samego szatana.

W tej chwili, w czasie przygotowywania największej ofensywy wojny światowej, kiedy okrzyki nienawiści jednej strony przeciwko drugiej zapelniają świat, zdarza się rzecz następująca:

— Z Wiednia donosi premier austriacki hr. Czernin do Londynu, że — usunąwszy ludożerstwo na bok — chciałby się porozumieć w sprawie celu walki. Możeby premier angielski wysłał jakiegoś człowieka do Szwajcarii celem odbycia rokowań.

W tym samym czasie znajduje się w Szwajcarii „Czerwony Krzyż“. Instytucja ta posiada oddział turecki, a ten turecki oddział otrzymuje nagle wybitnego gościa: członka rządu tureckiego. A ten turecki minister daje znać ambasadorowi angielskiemu sir Rumboldowi (nawiasem mówiąc: wiceprzewodniczącemu „naszej“ obecnej Komisji Królewskiej), że — pominiawszy śmiertelną nienawiść — Turcja chciałaby pomówić o interesie...

Obydwaj wierni sprzymierzeńcy cesarza Wilhelma, cesarz austriacki i turecki sultan chcą się wywinąć ze spółki. Pragną, by Niemcy same nadal prowadziły wojnę z całym światem. Chcą ze swej strony prowadzić rokowania ze swoim wrogiem śmiertelnym, z Anglią, której armia znajduje się na ich terytoriach i której żołnierze ostrzeliwują codziennie dziesiątki tysięcy ich synów...

Angielski premier — Lloyd George — wyraził natychmiast zgodę. Oderwać sprzymierzeńców od Niemiec — to byłoby zwycięstwo koalicji. Wysłał też do Szwajcarii dwóch wysłanników: generała Smutsa (znanego sympatyka syjonizmu, późniejszego premiera południowo-afrykańskiego) i p. Cairn, późniejszego lorda Luciena, ostatniego Mohikanina obozu Mac Donalda.

Obydwaj wyjeżdżają do Genewy. Smuts do Austriaka a Lucien do Turka.

II.

Rozmowy odbywają się naturalnie w tajemnicy. Są pełne intryg. Austriak chce wykpić i Niemcy i Francję, przy tym chce proklamować w Polsce króla z dynastii Habsburgów. Innym ludom na Bałkanach chce dać samodzielną, a kiedy dodaje mu się do tego jeszcze kawałek Włoch — jest gotowy zawrzeć pokój.

Natomiast Turek jest bardziej chytry. Jest to Turek tego typu, który chce przede wszystkim zdradzić sprzymierzeńca niemieckiego, następnie zrzucić z tronu własnego sultana, a potem podzielić imperium tureckie, a w końcu otrzymać pożyczkę z londyńskiej City.

Obaj i Turek i Austriak są poważnymi politykami, a Anglicy, z którymi prowadzą rokowania nie są również byle kim. Rozmowy mają przeto bardzo poważny charakter. Z miną dzentelmena przedkłada jeden drugiemu propozycje, że zdradzi własnego ojca i matkę przy pomocy frazesów o cywilizacji i pokoju. Pokój wśród wojny światowej. W ten sposób postępuje się z losem ludów i państw.

Przy sposobności dochodzi do rozmów o krajach arabskich i o Palestynie. I Turcja zrzeka się ich w całości, chociaż wówczas Palestyna nie była jeszcze w całości zdobyta, chociaż w Syrii nie było jeszcze żołnierzy angielskich, a Transjordania znajdowała się pod władzą Turcji a cała pustynia arabska nie należała do Anglii, a u „kalifa“ Husseina stosunki nie były jasne. Stało się tylko tyle, że Anglia kilka tygodni temu ogłosiła deklarację Balfoura, że

Jerozolima była zdobyta, a Arabowie byli niepokojni. Mając to i tylko to na względzie zrezygnowała Turcja dobrowolnie ze wszystkich krajów arabskich i uznała, że w Palestynie powinna powstać specjalna konstytucja ze względu na Żydów i deklarację Balfoura.

Anglik słucha tej oferty, która mu się podobła. Nie jest to wszystko, czego chce, albowiem Turcja żąda jeszcze niepodległości państw arabskich i ich niezawisłości od Anglii — ale jest to drobnośta. Turcja żąda 300 milionów funtów szterlingów za ten interes. Jeśli się da taka suma, to gotowa jest sprzedać nawet sam Konstantynopol.

Pod wrażeniem tej oferty wraca Anglik do domu i proponuje to gabinetowi. Gabinet angielski naradza się, czy interes opłaci się.

III.

Z całej tej sprawy nie wyniknęło nic. Wnieśliła się Ameryka. Wilson oficjalnie sformułował swoje warunki pokoju, Niemcy, jak to jest ich zwyczajem, wywinęli się od odpowiedzi, ale w oczekiwaniu na tę odpowiedź przerwano na razie wszystkie, poufne rozmowy. Na to czekali Niemcy. W międzyczasie bowiem chcieli przygotować wielką ofensywę na froncie francuskim. Kiedy przekonano się o tym w Londynie i w Paryżu — było już za późno. Wojska niemieckie znajdowały się tuż pod nosem i trzeba się było przeciwko nim bronić.

Wówczas zwołano najwyższą radę wojenną sprzymierzeńców zachodnich.

Zdarzyło się po raz pierwszy, że narada ta została zwołana. Było to historyczne zebranie pod każdym względem. Przybyli na nie premierzy Anglii, Francji, ministrowie wojny, marszałkowie Anglii, Francji, Włoch i Ameryki.

Przewodniczącym był Clemenceau, a wokoło niego siedzieli przedstawiciele sprzymierzonej armii, floty i sił lotniczych, a na stole leżały mapy wszystkich frontów wojennych.

Obradowano nad każdym szczegółem. Chodziło o ostatnią wielką, największą bitwę wojny światowej. Chodziło o to, by przy pomocy skoncentrowania wszystkich sił przebić mur niemiecki i zdobyć ostateczne zwycięstwo.

Opracowano dokładnie plany. Rozdzielono funkcje pomiędzy poszczególne armie. Postanowiono skoncentrować ogółem około dwa miliony żołnierzy na froncie, który ciągnął się od Belgii do Włoch, od Oceanu Atlantyckiego do Morza Śródziemnego, wzdłuż całej Europy. I postanowiono, by — z tego względu, że wiadomo, gdzie nastąpi pierwszy atak niemiecki uformować rezerwę i stworzyć specjalne wojskowe kierownictwo tej rezerwy w Paryżu.

Z nową siłą, z nowymi planami wojennymi odjechali Anglicy, Włosi, Amerykanie i Francuzi na swoje posterunki.

IV.

Ale kiedy Anglicy wrócili do Londynu i otworzyli nazajutrz swoje pismo rządowe „Morning Post“ znaleźli na pierwszej stronie olbrzymimi literami ni mniej ni więcej tylko... cały tajemniczy plan wojenny.

Cały, dosłownie oddany wedle protokołów

VIM

CZYŚCI WSZYSTKO

Do przedmiotów malowanych używać Vim na obficie zwilżonej szmatce. Vim nie rysuje i nie drapie, ponieważ rozpuszcza brud.

angielskich. Tak jak go generałowie i ministrowie na codziennych, tajnych posiedzeniach opracowali. Ze wszystkimi szczegółami co do przygotowania ataku na Niemcy, ze wszystkimi wskazówkami co do pozycji wojsk, ze wszystkimi planami na przyszłość. Było to wydrukowane w gazecie, którą może każdy nabyć za grosze. Było to ogłoszone w setkach tysięcy egzemplarzy.

Daremnie głowiono się, skąd tajne instrukcje dostały się na łamy prasy. I kiedy badano sprawę, okazało się, że cały materiał dostarczył szef królewskiego angielskiego sztabu generalnego William Roberson. Nie kto inny, sam angielski Hindenburg. Ten, który był i jest odpowiedzialny za życia wszystkich Anglików, za prowadzenie całej wojny.

Kiedy badano dalej, dlaczego to uczynił, okazało się coś nieprawdopodobnego w całej tej sprawie:

— Uczynił to z przyczyn osobistej zemsty. Uczynił to, albowiem żądano od niego, by sam wyjechał na posiedzenie Rady wojennej do Francji. Nie odpowiadało jego godności, by sam wyjechał.

Podał więc cały plan do publicznej wiadomości, by tego planu nie można było zrealizować. Wystawił na niebezpieczeństwo dwa miliony ludzi. Mógł zakłócić harmonię wśród sprzymierzeńców. Igrał największym ogniem, jaki płonął na świecie od czasu, gdy go ludzie zamieszkują.

Mówiono potem w angielskim parlamencie, że nie ma tylu milionów, ile Niemcy szpiegdy byli gotowi zapłacić za informację, którą szef angielskiego sztabu generalnego dał im za parę groszy.

Można natomiast śmiało powiedzieć, że w całej historii świata nie ma takiej zdrady, która by mogła mieć tak olbrzymie konsekwencje, a została zrodzona z nic nie znaczących małych przyczyn, że generałowi nie chciało się jechać z Londynu do Paryża.

V.

Nie jest już ważne, co z tego wynikło. General usiłował twierdzić, że ministrowie — to znaczy gabinet Lloyda George'a — obmyślił cały plan wojenny i chcą narzucić go militarystom wbrew ich sumieniu. General próbował tłumaczyć swoją zdradę tym, że chciał opinii publicznej przedłożyć do decyzji plan wojenny. Faktycznie jednakowoż dąży do obalenia

rzędu i stworzenia dyktatury generalów, która doprowadziła Niemcy potem do bankructwa.

W parlamencie opozycja rządowa ujęła się krzywdy generalów, krytykowała osoby cywilne, biorące udział w naradach wojennych i żądała dymisji rządu. Nie zmieniło to faktu, że szef sztabu generalnego z przyczyny małostkowej, osobistej ambicji zdradził plany wojenne sprzymierzeńców i że został usunięty. Przeprowadzono oczywiście także proces.

Najważniejszym, praktycznym rezultatem tej sprawy było to, że nie można już było zrehabilitować planów na froncie zachodnim. Przepadło, Niemcy już wiedzieli o nich. Nie można już było przeprowadzić ofensywy i trzeba się było zadowolić defensywą.

I jeszcze jeden ważny rezultat wyniknął z tej sprawy:

O planach na froncie palestyńskim nie ogłosił generał wszystkich szczegółów. Nie było to takie interesujące. W tej dziedzinie jego zdrada nie uniemożliwiła kontynuowania ataku.

A ponieważ tak czy owak trzeba było dokonać przegrupowania sił na froncie zachodnim, przerzucono siły i uwagę na front zamorski. Wydano wówczas rozkaz, by Allenby przeprowadził znany pochód zdobywcy w Palestynie i Transjordanii.

W ten sposób zamiast Belgii oswobodzono Palestynę.

VI.

Wszystkie te fakty liczą dzisiaj 20 lat. A przecież są one nowe. Przed dwudziestoma laty widzieliśmy tylko ich zewnętrzny wygląd, wiedzieliśmy, że Palestyna zostanie zdobyta, że na froncie zachodnim nie odbywa się ofensywa sprzymierzonych, ale dlaczego tak się dzieje, tego nie wiedzieliśmy.

Obecnie ukazuje się dopiero piąty tom pamiętników Lloyda George'a i przekazuje nam sucho i rzeczowo liczne dokumenty, wszystkie plotki i sensacje i cały obraz zakulisowych walk. Dziś dopiero dowiadujemy się o przyczynach historii.

Ale dowiadując się o tym, czytając z zapar-

Ozdobą sederu

jest

Wino Palestyńskie

KARMEL

Z wino Berona Kolesyda

tym tchem nowy tom pamiętników Lloyda George'a przebiegają przez głowę dziwne myśli: Kto wie, co za siły stoją dziś za dzisiejszymi ministrami, kto wie, jakie przypadkowe zdarzenia są prawdziwymi przyczynami faktu, że teraźniejszość wygląda tak, jak wygląda.

Człowiek, w którego ręku znajdowały się wszystkie nici historii wojny, angielski mini-

str, żadnej wypróbowanej polityki, w dziedzinie prowadzenia wojny w Palestynie.

A może po 20 latach przyjdzie inny Lloyd George i opowie nam inne niemal niewiarygodne historie o jakimś przypadku, który doprowadził do niepokojów w Palestynie w roku 1936 i wyjaśni nam, że nie chodziło tu o żadną „linię wytyczną“, o żaden cel polityczny, lecz o jakieś uboczne, głupie zdarzenie.

A może po dwudziestu latach wstanie minister kolonii, który dziś wygłasza przemówienia pełne pochwał dla Wysokiego Komisarza Wauchope'a i będzie się przed nami usprawiedliwiał, że musiał to czynić z przyczyn narodowych, ale w duszy nienawidził Wauchope'a i jego polityki, i wiedział dobrze, że jest fałszywa i kłamliwa.

Nie szukajmy logiki i prostokijności we wszystkich szczegółach polityki.

Czytajmy pamiętniki mężów stanu a przekonamy się, że rola ślepego fantastycznego przypadku jest w polityce o wiele większa, niż rola jasnego rozumu.

ster wojny Lloyd George, stwierdza obecnie, że w czasie wojny zdradził go jego szef sztabu, ale równocześnie powiada, że dla wzmocnienia ducha patriotycznego kraju musiał w oficjalnych mowach chwalić i upiększać tego zdrajcę.

Lloyd George daje nam obecnie dokumenty, z których jasno wynika, że nie było żadnej li-

DO WYNAJĘCIA MIESZKANIE 6-POKOJOWE

z pełnym komfortem, balkonem w Krakowie plac Dominikański 2. — Wiadomość także u Dra L. Badera

Odmładza i upiększa KREM PUDER BENIGNINA Dra. STENZLA

KLAUS MANN

MEFISTO

Autoryzowany przekład z niemieckiego

143)

Ci obywatele starego stylu, ci patrycjusze bez pieniędzy, ale z dostojną przeszłością i o subtelnych uduchowionych twarzach — czyż są nietykalni czyż nic nie może w nich ugodzić śmiertelnie? Czyż drobnomieszczańin o porywach Mefista, który paktował z krwawą władzą, nigdy nie będzie mógł sobie pozwolić na satysfakcję tryumfowania nad nimi?

Hendrik był wściekły. Nie udał mu się kawał, od którego tyle spodziewał się zabawy. Poza tym był zupełnie zadowolony ze swej wizyty w Hamburgu. Pan von Totenbach oświadczył na pożegnanie: — Ja i moja drużyna teatralna — jesteśmy dumni, że pan był naszym gościem, kolego Höfgen! — a Motz podsunęła mu małą Walpurgię, prosząc go natarczywie, by pobłogosławił małą krzyżącą istotkę. — Niech ją pan pobłogosławi, Hendriku! — domagała się Motz — może wyrosnie z niej coś ucziwego! Pobłogosław moją Walpurgię! — Petersen do tej próby też się gorąco przyłączył.

Gdy Hendrik wrócił ze swej wycieczki, po informowała go Lotte Lindenthal, że w najwyższych kołach zaczęła się gorąca dyskusja na temat jego osoby. Prezydent ministrów — mój narzeczony tak już Lotte teraz o nim mówiła — był niezadowolony z Cezara von Mucka. Wszyscy o tym wiedzieli. Wszystkim nie było tylko wiadome, kogo generał lotniczy wybrał jako jego następcę na stanowisko intendanta pruskich teatrów pań-

stwowych: Hendrika Höfgena. Protestował przeciwko temu minister propagandy, a z nim wszyscy dostojnicy partii, którzy byli „radikalnych przekonań“ — stuprocentowi narodowi socjaliści i przeciwni stanowczo wszelkiemu kompromisowi zwłaszcza w sprawach kulturalnych. Nie powinno się obsadzić tak wybitnego stanowiska człowiekiem, który nie należy do partii, ma za sobą najgorszą przeszłość „kulturbolszewika“ tuma czył minister propagandy. — Jest rzeczą obojętną, czy artysta należy do partii czy też nie, chodzi bowiem o to, czy coś umie — odpowiadał prezydent ministrów, który światem swej potęgi i władzy pozwalał sobie często na straszliwe kaprysy liberalne — pod Höfgenem pruskie teatry państwowe robić będą kasę. Herr von Muck jako intendant jest zbyt wielkim zbytkiem dla naszych podatników. — Gdy chodziło o karierę jednego z jego protegowanych faworytów, generał przypominał sobie nagle podatników, co zresztą rzadko się zdarzało.

Minister propagandy zwracał uwagę, że Cezar von Muck jest przyjacielem führera, starym towarzyszem broni, nie można więc tak po prostu pokazać mu drzwi. Prezydent ministrów wesoło zaproponował, by autora dramatu „Tannenberg“ zamianować prezydentem akademii dla poezji — tam będzie nieszkodliwy — a naprzód wysłać go w piękną podróż.

Minister propagandy zażądał telefonicznie

od führera, który spędzał znowu swe wywyższenia w górach bawarskich, by założył swe potężne veto i nie dopuścił do tego, by wprawdzie utalentowany i rutynowany komediant jak Höfgen, moralnie jednak najmniej do tego kwalifikowany, stał się panem teatrów Rzeszy. Prezydent ministrów jeszcze przed dwoma dniami wysłał specjalnego gońca do gór bawarskich. Führer który chętnie unikał decyzji, odpowiedział: jego nie interesuje cała ta sprawa, ma na swej głowie sprawy ważniejsze i większe, niechże więc panowie sami między sobą tę sprawę załatwią.

Bogowie kłócili się. Cała ta sprawa stała się kwestią prestiżu między ministrem propagandy a prezydentem ministrów, między grubebasem a utykającym gnemem. Hendrik czekał na rozstrzygnięcie i nie wiedział, jakiego wyniku ma sobie życzyć. Z jednej strony perspektywa intendatury lechtała jego prośbą i energią, z drugiej jednak strony miał pewne zastrzeżenia. Jeśli przyjmie wysokie stanowisko odpowiedzialne w tym państwie, wyrazi na zawsze swą zgodę z reżimem, połącząc na śmierć i życie swoje losy z losami krwawych awanturników. Czy tego chciał? Czy to było jego zamiarem? Czy nie odzywały się w jego sercu głosy, które go ostrzegły przed takim krokiem? Głosy złego sumienia, a z nimi głosy lęku?...

(c. d. n.)

POD ZNAKIEM WYŚCIGU ZBROJEŃ

Dr ALFRED NOSSIG

PROBLEMATYKA ZBROJEŃ

Wskutek wdrożenia olbrzymich zbrojeń przez Wielką Brytanię i zapowiedzi podobnego pogotowia wojennego ze strony Francji, kwestia nowych zbrojeń weszła w nowe stadium decydujące. Stała ona się obecnie pierwszorzędnym zagadnieniem światowym, a raczej, rzecz można, katastrofą światową podobnie jak nią było powojenne przesilenie gospodarcze. Jeszcze ta powszechna klęska ekonomiczna, mimo polepszenia koniunktury, nie dobiegła końca, a już nowy rak zaczyna pochłaniać siły żywotne ludzkości.

Takie skwalifikowanie gospodarczego charakteru zbrojeń nie spotyka się z uznaniem wszystkich ekonomistów, a zwłaszcza polityków. Tłumaczy się to tym, że zbrojenia dzisiejsze pod niektórymi punktami widzenia stanowią zjawisko nowe i wcale nie przejrzyste.

W dawniejszych okresach istniała wielka różnica między zbrojeniem się państw w czasie pokoju a w przededniu wojny. Nigdy jeszcze się nie zdarzyło, by wszystkie mocarstwa wśród pokoju całą produkcję swą zorganizowały tak, by każdej chwili być przygotowanym na wybuch wojny. Kiedy dawniej dochodziło do podobnej mobilizacji życia gospodarczego, wojna już zawisła w powietrzu — była nieunikniona i wszyscy się z tym liczyli, że wybuchnąć musi. Czyniąc nadzwyczajne wysiłki, wiedzano, że nie długo mogą potrwać. Dziś wprawdzie również istnieje przymus polityczny do pogotowia wojennego, lecz przy tym wcale nie wiadomo, czy wogóle wojna wybuchnie; z małymi wyjątkami wszystkie narody są przeciwko niej. Rzecz jasna, że wskutek tego nastrój kół gospodarczych jest zupełnie inny, aniżeli w oczekiwaniu bliskiej konflagracji.

Już te okoliczności sprawiają, że jesteśmy świadkami paradoksalnego zjawiska ekonomicznego: mimo powszechnych zbrojeń, koniunktura światowa stale się podnosi. Śnać świat gospodarczy nie jest pod wrażeniem panicznego strachu jaki wywołuje uprzytomnienie sobie skutków wojny, lecz skupia uwagę swą na pewne korzyści, łączące się z zbrojeniami. I tu w samej rzeczy dla ludzi krótkowidzących, stanowiących wszędzie większość, roztaczają się nadzieje ekonomiczne.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że zbrojenia umożliwiają zatrudnienie całej armii robotników, rozwiązują tedy w pewnej mierze kwestie bezrobocia. A jeżeli, jak to jest obecnie, nie przedstawiają koniunktury przejściowej, lecz zajmują miejsce trwałe w życiu gospodarczym, dojsz do mniemania, że uważać je należy za czynnik użyteczny, normalny. Do mniemania tego chętnie skłaniają się też wszyscy owi przemysłowcy, którzy dzięki zamówieniom mimo pokoju trwale ciągną — zyski wojenne.

Nawet państwa, które całą tę gospodarkę zbrojeniową muszą finansować, mogą podołać żądaniu temu przez pewien czas, gdyż zyski przemysłowców wracają do kas państwowych w postaci podatków i pożyczek. Pozycja państw jest tym korzystniejsza, im bardziej władza ma charakter dyktatury i im bardziej możliwym im jest przeprowadzenie zasady gospodarczej samowystarczalności. Wówczas bowiem mogą dekretować kurs waluty, stopę procentową, ceny towarów i płacę robotniczą. Mogą nawet, jak się okazało, niezależnie walutę swą od pokrycia kruszcowego i nadać w obrębie kraju banknotom wartość złota.

Jeśli się nadto zważy, że przy tym systemie państwo dysponuje znaczną potęgą wojskową, która gwarantuje bezpieczeństwo jego na wypadek agresji i wzmacnia stanowisko jego przy rokowaniach dyplomatycznych, jasnym się staje że zbrojenia stanowią mogą pokusę.

Zapewne; nawet państwom autarkicznym nasuwać się musi myśl, że tego rodzaju „pokój zbrojny“ nie może trwać wiecznie i że mieści

w sobie organiczne niebezpieczeństwo wojny. Nie ludzą się też co do tego, że nie znajdują środków dla pokrycia kosztów operacji wojennych. Lecz i do tej trudności odnoszą się z pewnym fatalizmem optymistycznym, przypuszczając, że i wówczas znajdą się jakieś niepraktykowane dawniej sposoby, namiastki finansów w realnych.

Jest jednak pewnym, że i ta „wojna zbrojeniowa“, podobnie jak prawdziwa, okaże się ostatecznie, by użyć słowa Normana Angella, „wielką iluzją“, opartą na mylnym rachunku. To, co zwolennicy jej uważają za nową jakąś, pomyślną formę trwałego bytu gospodarczego, będzie tylko krótkim okresem sztucznego funkcjonowania organizmu społecznego, okresem, który musi się skończyć katastrofą, o ile system ten nie będzie jeszcze wczas zastąpionym normą racjonalną. Trafnie zauważył francuski minister handlu Bastid, że zbrojenia, do których i Francja obecnie jest zmuszona, spowodują wprawdzie przejściowe ożywienie ekonomiczne, lecz że będzie to tylko zjawiskiem podobnym do skutków wstrzyknięcia morfowego.

W samej rzeczy: na razie jeszcze mimo zbrojeń koniunktura światowa się poprawia, bo popycha ją naturalna tendencja samouzdrawienia gospodarstwa światowego. Trzeba się jednak liczyć z tym, że stałe wkładanie kapitałów i pracy ludzkiej w produkcję przedmiotów, które nie służą ani spożyciu ani dobrobytowi, nie wracają do cyrkulacji gospodarczej, jeno przeznaczane są na zniszczenie obcych kultur, przeciwdziałają procesowi sanacji i że musi nadejść chwila, w której wskutek tego marnowania soków żywotnych koniunktura znowu się załamie.

W całej tej skomplikowanej problematyce zbrojeń odróżnić należy pozycję dyktatur dążących do samowystarczalności, a wielkich demokracji zachodnich. Jeżeli np. dla Rzeszy Niemieckiej zbrojenia chwilowo są deską ratunkową, to z drugiej strony właśnie państwo tego rodzaju najbardziej jest narażone na niebezpieczeństwa tkwiące w tym systemie. Nie będąc stu proc. autarkicznym, państwo to zmuszone jest nabywać surowce i żywność zagranicą. Nie dysponując atoli ani własną walutą wartościową ani dewizami w dostatecznej ilości, stara się płacić towarami. Obecnie właśnie państwa bałkańskie, dostarczające Niemcom zboża, nie chcą już przyjmować w zamian aparatów foto-

graficznych, samochodów i innych fabrykatów. Na horyzoncie Niemiec zaznacza się tedy perspektywa wyczerpania gospodarczego, które może spowodować eksplozję w postaci awanturniczej wojny.

Demokracje zachodnie, dzięki bogactwom swym przyrodzonym i koloniom, cieszą się is-

totną samowystarczalnością prawie zupełną. Są w posiadaniu wielkich zasobów złota, a zatytn i waluty wartościowej. Potęga ich ekonomiczna umożliwia im zbrojenia prześcigające wysiłki przypuszczalnych ich przeciwników. Mogą one dłużej wytrzymać zarówno konkurencję zbrojeń jak wojnę. I w tym wreszcie polega odmienny charakter zbrojeń ich, że nie wzięły one ciężaru tego na siebie z zamiarem wszczęcia wojny, a jedynie dla obrony i dla odstraszania tych, coby wojny pragnęli.

Mimo pokojowej tendencji zbrojeń tych, i dla państw zachodnich może jednak nadejść chwila, w której anormalnego tego wysiłku nie będą mogły kontynuować. Wskutek bezustannego rozwoju środków strategicznych całe uzbrojenie zdobyte ofiarami tak wielkimi traci bowiem wartość swą, zanim mogło być użyte i musi być zastąpione nowym. Ostatecznie więc i na ich horyzoncie zacznie się zarysowywać konieczność zakończenia tego okresu.

Są ku temu tylko dwie drogi. Albo wojna — owa straszna wojna przyszłości, która oznacza samobójstwo Europy, albo — zredukowanie zbrojeń drogą pokojowej ugody światowej. Zależy dość znaczne prawdopodobieństwo, że jeden i drugi obóz będzie się czuł wyczerpanym, zanim dojdzie do wybuchu. Ugoda, która mogłaby świat ocalić, musiałaby się oprzeć na nowych układach odnoszących się do surowców, do kolonii i do wyrównania walutowego.

Ministerstwo obrony Imperium

N E QUID DETRIMENTI IMPERIUM CAPIAT...

Wśród wiadomości nadeszłych ostatnio z Londynu w związku z gigantycznym planem zbrojeń brytyjskich, jedna zasługuje na szczególną uwagę i omówienie. Wedle informacji korespondentów zagranicznych plan dozbrojenia Anglii przewiduje również utworzenie ministerstwa obrony imperialnej. Zadaniem tego ministerstwa byłaby koordynacja wszystkich prac i działań wchodzących w zakres obrony całego Imperium t. zn. zarówno metropolii, jak i wszystkich posiadłości, kolonij i dominiów, (no i oczywiście mandatów, o których zrzeczeniu się nikt w Anglii poważnie nie myśli). Trudno w jednym zdaniu ująć ogrom prac i zadań, do rozwiązania których byłoby powołane to ministerstwo. W zakres jego prac i kompetencji wchodziłyby pośrednio lub bezpośrednio problemy polityczne, strategiczne i komunikacyjne, ogarniające swym zasięgiem całą kulę ziemską tj. wszystkie lądy i wszystkie oceany. Wszzechwiedzący korespondenci dowiedzieli się

nawet, że kierownictwo nowego resortu ma objąć przedstawiciel Australii w Londynie p. Bruce, znany w kołach dyplomacji międzynarodowej jako przewodniczący Rady Ligi Narodów w krytycznym okresie 1935/36 oraz jako niezmiernie zręczny negocjator i mediator w charakterze przewodniczącego konferencji w Montreux. P. Bruce jest osobistością niezmiernie popularną w trzech punktach, na których opiera się brytyjski system obrony i polityki: w Londynie, Genewie i w... Sidney.

Na wstępie nasuwają się dwie uwagi: 1) w czasie wojny światowej został utworzony t. zw. imperialny gabinet wojenny, w którego skład wchodziłi wszyscy premierzy państw, wchodzących w skład Imperium brytyjskiego, pod przewodnictwem premiera Anglii. Powołując do życia instytucję koordynującą sprawy obrony imperialnej już obecnie, daje Anglia do poznania, że w chwili decydującej chce być doskonale przygotowana i nie zamierza niczego improwizować, jak to czyniła w okresie 1914-1918; 2) istnieje już obecnie ministerstwo koordynujące

3 resorty obrony narodowej (t. j. wojny, lotnictwa i marynarki), na czele tego resortu stoi sir Thomas Inskip. Nowa instytucja nie stanowi żadnej „konkurencji“, gdyż zostaje ona utworzona na zupełnie innej zasadzie, gdy bowiem zasięg kompetencji nowego ministerstwa jest określony terytorialnie, to kompetencje sir Inskipa są określone resortowo.

HISTORIA SIĘ NIE POWTARZA.

Zadania, do których ma być powołany Mr. Bruce są niezmiernie doniosłe. Elementy sytuacji strategicznej Imperium Brytyjskiego uległy zasadniczym zmianom w stosunku do r. 1914 a w układzie sił nastąpiły strukturalne przegrupowania na niekorzyść Wielkiej Brytanii. W okresie wielkiej wojny jedynym państwem, które mogło zagrozić zamorskim posiadłościom Wielkiej Brytanii były Niemcy. Zadane inne z t. zw. mocarstw centralnych nie posiadały floty wojennej zdolnej do odegrania poważniejszej roli. Jeśli w czasie wojny światowej terytoria brytyjskie w Azji czy w Afryce były zagrożone (o jakimkolwiek niebezpieczeństwie dla Kanady czy Australii nie mogło oczywiście być mowy), to jedynie od strony lądu, nigdy zaś od strony morza. Co więcej główne drogi komunikacyjne, łączące metropolię z jej dominiami i koloniami były doskonale chronione przez floty sojuszników. Straż nad Morzem Śródziemnym a zatem nad linią Gibraltar-Suez sprawowały floty francuska i włoska, śródziemnomorski sektor najważniejszej arterii komunikacyjnej Imperium Brytyjskiego należał do najspokojniejszych i najbezpieczniejszych a bazy morskie Gibraltar, Malty i Cypru nie miały nawet sposobności do wykazania swych wartości. Równie korzystnie ukształtowała się dla Wielkiej Brytanii sytuacja na wodach daleko-wschodnich i na Pacyfiku. Tu znów straż objęła flota Japonii, związanej wówczas z Anglią traktatem przymierza. Ten układ sił pozwolił Anglii na skoncentrowanie więcej części jej sił morskich przeciw flocie niemieckiej, przy czym można jeszcze było ściągnąć szereg jednostek z wód Dalekiego Wschodu i Pacyfiku. Ta przewaga Anglii na morzu, pozwalająca jej przy współudziale flot sojuszników na ochronę imperialnych dróg morskich a tym samym i poszczególnych terytoriów, stała się wręcz druzgocąca, gdy do koalicji przystąpiły Stany Zjednoczone.

Od owego czasu zmieniło się w świecie bardzo wiele. Nic dziś nie wskazuje na to by ten wyjątkowo korzystny układ sił miał się drugi raz powtórzyć, wprost przeciwnie — wszystko przemawia dziś za tym, że niedawni sojusznicy znajdują się w obozie nieprzyjaciół. W konsekwencji każda część, wchodząca w skład Imperium Brytyjskiego, będzie w przyszłej wojnie narażona na atak, nawet Australia i Nowa Zelandia nie znajdują się już poza strefą niebezpieczeństwa, gdyż leżą na linii ekspansji japońskiej. Ponieważ zaś Stany Zjednoczone nie kwapią się drugi raz do udziału w starciu zbrojnym, w każdym zaś razie nie oddadzą swej floty dla ochrony obcych interesów poprzestając na obronie linii San Francisco — Hawaj — Filipiny, z drugiej zaś strony flota francuska starczy ledwie dla ochrony połączeń między metropolią a dwoma wielkimi kompleksami kolonij francuskich (Afryka, Indochiny), wobec tego cały ciężar obrony imperialnej spocznie wyłącznie „na barkach“ brytyjskich sił morskich i powietrznych.

ZWYCIĘSKI FASZYZM GROZI.

Niebezpieczeństwa, zagrażające całości i spójności światowego Imperium rozpoczynają się już niemal „pod nosem“ metropolii. Abstrahujemy w tej chwili od renesansu floty wojennej Niemiec, związanych narazie 35%-ową granicą, ustaloną w brytyjsko-niemieckim traktacie morskim. Ale Gibraltar? Niezdobyty do niedawna bastion, broniący żywotnego interesu Imperium, jakim jest wolny wjazd na Morze Śródziemne, jest dziś w poważnym niebezpieczeństwie. Z dwóch stron jednocześnie. Z jednej faszystowska Hiszpania, będąca nie tylko bezwonnym narzędziem w rękę Berlina i Rzymu ale wręcz okupowana przez regularne siły zbrojne Włoch i Niemiec, z drugiej zaś strony Maroko hiszpańskie, również obsadzone przez jednostki armii niemieckiej; cieśnina Gibraltar oraz sama twierdza znajdują się pod ostrzałem armat niemieckich, zainstalowanych w Ceucie i w innych portach Maroka hiszpańskie-

PRZY PRZEZIĘBIENIU, GRYPIE, KATARZE

proszek ze zn. fabr.

KOWALSKINA

dla dorosłych

stosuje się

MARKA OCHR.

go. Posuwając się dalej wzdłuż śródziemnomorskiego odcinka drogi morskiej do Indji, widzimy bezpieczeństwo komunikacji imperialnej zagrożone w kilku punktach. Wprawdzie w układzie z 2/1 1937, dotyczącym status quo na Morzu Śródziemnym Włochy wyrzekły się Balearów, jednakże dopiero po ukończeniu wojny domowej w Hiszpanii będziemy mogli sprawdzić istotną wartość tego przyrzeczenia i wyrzeczenia. Poważny niepokój natomiast budzą w Londynie plany sztabu włoskiego, dotyczące Sycylii, gdzie, jak mapa wskazuje, Włochy mogą przeciąć połączenie między zachodnią a wschodnią częścią śródziemnomorskiego basenu. Dla przeciwdziałania tej możliwości postanowił rząd brytyjski rozbudować bazę na Malcie i Cyprze, na co Włochy z kolei zareplikowały poważnym wzmocnieniem Rodosu i Dodekanazu.

W ten sposób zbliżyliśmy się do Suez, który w systemie obrony Imperium stanowi punkt węzłowy. Odnośnie Suez trzeba stwierdzić, że triumf włoski w Abisynii postawił nad bezpieczeństwem Suezu groźny znak zapytania. Na skutek utworzenia Imperium Włoskiego w Af-

perializm japoński realizuje systematycznie swoje światowładne zamierzenia. Ekspansja japońska nie ogranicza już dzisiaj swego zasięgu do Mandżurii, Mongolii i Chin północnych. Kieruje się ona ku południowi, ku nieprzebranym bogactwom naftowym Indji holenderskich. Na przedłużeniu tej linii znajdują się: Nowa Gwinea, następnie zaś Australia, na które publicystyka japońska wskazuje oddawna jako na tereny osiedleńcze dla ludności japońskiej. Hermetyczne zamknięcie Australii przed żółtą imigracją jest dla Japonii ciosem nie tylko... prestiżowym. Oddawna mówi się również o ofercie japońskiej złożonej rządowi holenderskiemu odnośnie nabycia holenderskiej części Nowej Gwinei. Zawarty niedawno układ japońsko-niemiecki dał pole różnym domysłom odnośnie tajnych klauzul tego paktu, przy czym najczęstsze (zwłaszcza w prasie angielskiej) było przypuszczenie, że przedmiotem tych klauzul jest kooperacja obu mocarstw na Pacyfiku. Jak widać z powyższego, żadna, nawet najbardziej oddalona część Brytyjskiego Imperium nie znajduje się obecnie poza strefą niebezpieczeństwa, zagrażających kolonialno - morskiej hegemonii Wielkiej Brytanii.

I dlatego wysiłek obronny musi objąć wszystkie części Imperium równorzędnie, każda luka w systemie obrony i komunikacji imperialnej może spowodować następstwa, godzące w samo istnienie Imperium. Na równi tedy z rozbudową Malty i Cypru postępuje praca nad fortyfikacjami Hongkongu i Singapore, broniącymi przejść z Pacyfiku na Ocean Indyjski. W książce p. t. „Nieunikniona wojna angielsko-japońska“ pisze jej autor — oficer marynarki japońskiej: „W r. 1936/37 będzie wykończona w Singapore zaporą na drogach, łączących Japonię z południem. W latach tych wzrośnie nacisk, jaki Anglia wywiera na Japonię i zmusi naszą admiralicję do decydujących rozstrzygnięć. Singapore to odpowiedź na plany Japonii... Ta baza jest wyraźnie skierowana przeciw ekspansji Japonii ku południowi. To odskocznia dla zjednoczonej akcji flot anglosaskich przeciw Japonii“. Jak dotychczas rozwój wydarzeń potwierdził przewidywania japońskiego sztabowca.

W przemówieniach Baldwina i Neville'a Chamberlaina, wygłoszonych dla uzasadnienia pożyczki zbrojeniowej, zagadnienie bezpieczeństwa Imperium Brytyjskiego zostało wysunięte na plan pierwszy. W pracy nad tym bezpieczeństwem uczestniczą wszystkie części Imperium; ostatnie depeze doniosły że brytyjska Nigeria wpłaciła już swój udział. W tej sytuacji ministerstwo koordynujące wszystkie poczynania w zakresie obrony Imperium staje się wręcz koniecznością narodową. Stanowisko Mr. Bruce'a nie będzie synekurą.

Z. R.

DO EGIPTU z! 290.—

wycieczka 9/VI-21/VI

wraz z paszportem i wizami

Constanza - Pireus (Ateny)
Candia (Kreta) - Aleksandria
Istanbul - Constanza.

WAGONS LITS // COOK

Kraków, Sławkowska 12.

ryce posiadłości i interesy brytyjskie nad Nilem t. j. zarówno w Egipcie jak i w Sudanie znalazły się w kleszczach włoskich. Somali, Erytrea, Libia — oto wieniec posiadłości włoskich, obsadzonych obecnie przez kilkuset tysięcy armię włoską. Włosi usadowieni nad Morzem Czerwonym, rozporządzający doskonałymi bazami w Massaua i Mogadiscio zagrażają z jednej strony Adenowi, z drugiej zaś grożą przerwaniem linii transafrykańskiej Kairo-Kapstadt. W ten sposób cały system strategiczny, który z Oceanu Indyjskiego uczynił prawdziwe „mare nostrum“ Imperium Brytyjskiego, poczynając wykazywać rysy i pęknięcia spowodowane zwiąską dynamiką faszystowskiego imperializmu.

O HEGEMONIĘ NA PACYFIKU.

Przenieśmy się z kolei na Pacyfik, gdzie im-

Zła sytuacja mniejszości niemieckiej na skutek polityki Trzeciej Rzeszy

Wiedeń, 20. 3. ŻAT. Zbliżone do rządu austriackiego „Neuigkeits-Weltblatt“ zaznacza w artykule redakcyjnym, że od czasu dojścia do władzy w Niemczech narodowego socjalizmu sytuacja mniejszości niemieckich w krajach europejskich uległa poważnemu pogorszeniu. Objawia się to szczególnie w tych krajach, w których propaganda narodowo-socjalistyczna uprawiana jest z największym sukcesem. Znamienne jest, że właśnie w krajach, z którymi Trzecia Rzesza utrzymuje serdeczne stosunki polityczne i gospodarcze, coraz większe

są postępy akcji zwróconej przeciwko mniejszościom niemieckim, która jest nieustannie kontynuowana pomimo przyjaznych stosunków z Trzecią Rzeszą. Mniejszościom niemieckim dają się bardzo silnie we znaki reformy gospodarcze, przeprowadzane na terenie tych krajów. W Jugosławii i Rumunii zaznacza się systematyczne wypieranie mniejszości niemieckich z życia gospodarczego i społecznego. To samo odnosi się do wszystkich innych krajów, z którymi Trzecia Rzesza pozostaje w stosunkach politycznie i gospodarczo przyjaznych. Pismo wywodzi, że polityka hitlerowska przyczyniła się tylko do pogorszenia sytuacji mniejszości niemieckich w wielu krajach i że winę za to ponosi zarówno propaganda nazistyczna poza Rzeszą jak i polityka rządu Hitlera.

B. L. SCHNEIDERMANN

„NIEZNANE DZIECKO”

Z cyklu: reportaże madryckie

O dzieciach, które rodzą się, i dzieciach, które giną w oblężonej stolicy

(Od naszego specjalnego wysłannika)

MADRYT, w marcu.

Obok zadań wojennych w stolicy niemała troskę dla rządu republikańskiego stanowi ewakuacja ludności madryckiej, wysyłanie kobiet i dzieci z oblężonego Madrytu. Każdego dnia opuszcza stolicę pięć, sześć tysięcy kobiet, dzieci i starców, ale około trzystu tysięcy czeka jeszcze swej kolejki.

Istnieją jednak tysiące kobiet, których nie można ewakuować. Są to przyszłe matki, które każdego dnia oczekują rozwiązania. Te kobiety ciężarne muszą pozostać w oblężonym Madrycie.

Wielka jest liczba ofiar, które dzień w dzień padają w stolicy, ale może niemierniejszą jest liczba nowonarodzonych obywateli wojny domowej, których pierwsze spojrzenie pada na świat mordu, krwi i zniszczenia. Do uszu niemowlęcych nie docierają dźwięki radosne, lub pieszczotliwe tony matczynej kołysanki. Zagłusza je huk bomb, kul i ręcznych granatów różnego kalibru. Ci nowi obywatele są bodaj jedynymi mieszkańcami Madrytu, którzy nie potrafią odróżnić trzymotorowego aeroplanu bombardującego od lekkich samolotów myśliwskich. Nawet pięcioletnie dzieci, bawiące się przed bramami domów doskonale nauczyły się rozpoznawać niebiańską muzykę niemieckich i włoskich aniołów...

W zakładzie położniczym przy ulicy Alcala przychodzi codziennie na świat od dwudziestu do trzydziestu dzieci. W intendenturze zakładu starsza kobieta porządkuje kartotekę noworodków. Doktor, oprowadzający mnie po zakładzie, opowiada mi ciekawe koleje życia tej siwej, bardzo wytwornej pani, na której twarzy pozostały jeszcze ślady dawnej piękności.

— Jest to była aktorka sławna. Nieszczęśliwa miłość skłoniła ją do wstąpienia do klasztoru. W roku 1934 zgłosiła się do pracy w tym zakładzie, który podobnie jak wiele innych szpitali w Hiszpanii, znajdował się pod nadzorem zakonnic. Niech się pan przyjrzy tym pięknym urządzeniom, — wskazuje lekarz na białe meble, — to wszystko jej zasługa. Swe dawne stosunki ze sferami arystokratycznymi wykorzystowała dla pięknego celu, — uśmiechnął się mój rozmówca.

— Gdy wybuchło powstanie, — ciągnie lekarz dalej, — nasze siostry opuściły zakład i

przeszły do powstańców. Pozostała tylko ona z czterema zakonnicami i przez kilka dni, z nadludzkim wysiłkiem, wykonały one pracę, spełnianą normalnie przez trzydzieści kilka zakonnic. Ta oto siostra, — wskazuje doktor na mijającą nas pielęgniarkę w białym kitlu, — też jest była zakonnicą.

W zakładzie położniczym zorganizowano również żłóbek dla niemowląt. Trzydziestu chłopczyków, liczących sobie obecnie po trzy, cztery miesiące życia, nosi imiona po ojcach, poległych na froncie. Niektóre z tych maleństw sprowadzono tu z domów, zburzonych podczas bombardowania. Całe rodziny zostały zabite, a obok nieżywej matki znajdowano nieraz w rozwalonej kołysce żyjące, kilkutygodniowe niemowlę.

— Każde z tych osieroconych niemowląt ma już za sobą tragiczne przejścia — mówi lekarz.

Matki przychodzą do zakładu karmić dzieci. Najczęściej pochodzą one z doszczętnie zburzonej dzielnicy robotniczej „Quatro Caminos”. Rozlokowano je po hotelach madryckich, ale w żaden sposób nie godzą się one na ewakuację stolicy. Nie pomagają rozporządzenia — za nic nie chcą opuścić Madrytu, nie chcą rozstać się ze swymi niemowlętami, które niesposób zabrać ze sobą w niezmiernie uciążliwą podróż z Madrytu do Walencji.

Prawie każdego dnia, a nieraz i wśród nocy, gdy tylko rozlegnie się sygnał alarmowy, maleństwa owinięte w kołdry znosi się z wyższych pięter na dół.

— Dzieci przyzwyczały się do bombardowania, — mówi doktor. — Zupełnie jak dorośli.

Najlepszy Piernik

to jednak od ROTHEGO

Kraków Sławkowska 20
Plac Mariacki 8

Specjalność Antonetki

Gdy za oknem pękają bomby, dzieci spokojnie leżą na podłodze owinięte w kołderki, jakgdyby nigdy nic. To prawdziwi bohaterowie! — doktor ujmuje roześmianego dzieciaka za niebieski kaftanik i potrząsa nim w łóżeczku.

Doktor opowiada mi ciekawy fakt: okazuje się, że śmiertelność dzieci w ostatnich miesiącach, mimo warunków wojennych, znacznie zmalała, o blisko czterdzieści procent. Widocznie natura pragnie w ten sposób nadrobić ekwiwalent poległych... Podobnie w nieznacznym tylko stopniu wzrosła ilość poronień w tym mieście, bombardowanym bezustannie od kilku miesięcy. Kobiety ciężarne z fenomenalnym spokojem znoszą wstrząsy, wywołane przez strzelaninę i wybuchy bomb, ale niemieccy i włoscy lotnicy dbają już o to, aby dzieci po urodzeniu ginęły wraz z matkami...

— Naturalna śmiertelność dzieci zmniejszyła się ostatnio, — mówi lekarz z goryczą, — ale setki dzieci ginie od bomb faszystowskich. Zakład położniczy obok muzeum Prado został doszczętnie zburzony. Przeszło sześćdziesiąt niemowląt poniosło śmierć w swoich łóżeczkach, a kilka kobiet zginęło od bomb podczas porodu.

Te wszystkie dzieci przyszły na świat w najbardziej burzliwych i krwawych miesiącach wojny domowej, gdy ich ojcowie walczyli i ginęli za wolność republiki.

Hiszpania należy do nielicznych krajów europejskich, które nie brały udziału w krwawej łaźni 1914 roku. W Hiszpanii nie ma pomników „Nieznanego Żołnierza”. Zwycięska republika będzie musiała wystawić pomnik nie tylko „Nieznanemu Milicjantowi”, ale też „Nieznanemu Dziecku”, które w tej najokrutniejszej wojnie ostatnich czasów ginęło od bomb wraz z tymi, którzy mu życie dali.

WIOSNA W EGIPCIE WYCIECZKA MORSKA

27. IV. — 10. V.

EGIPT — RODOS

GRECJA — TURCJA

Cena od zł.
łącznie
z paszportem **450**FRANCOPOL Warszawa, Mazowiecka 9
i Oddziały.

A. ALPERIN

Cuda wystawy paryskiej

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika”)

PARYŻ, w marcu.

Około 20.000 robotników pracuje gorączkowo nad wykończeniem światowej wystawy na dzień 1 maja br. Cały szereg pawilonów już wybudowano, główna brama została już ustawiona, a wkrótce będzie można podziwiać nad brzegami Sekwany to wielkie cudo, jakim będzie światowa wystawa w Paryżu.

Niewiarygodne wprost niespodzianki czekają tych wszystkich, którzy wybierają się na Wystawę. Wszystko, co człowiek stworzył do tej chwili, wszystkie zdobycze ludzkiej cywilizacji i kultury zostaną tu zareprezentowane. Obejrzenie wystawy paryskiej będzie niemal równoznaczne z podróżą dookoła świata. Nie ma bowiem państwa na kuli ziemskiej, któreby nie brało udziału w tym wyścigu narodów i krajów, jaki tu się odbędzie. Podróż do Paryża będzie nie tylko rozrywką, ale i możliwością za-

poznania się z wszystkim, czego ludzki umysł twórczy dopiął za naszych dni.

Paryż spodziewa się też licznych gości. Każdy oczekuje swoich znajomych, liczba zgłoszeń sięga w miliony, a okręty, kursujące między Francją a Ameryką, mają już wszystkie kabiny zajęte na przeciąg 4-ch miesięcy. Przez pół roku stanie się Paryż centrum świata, a w tym czasie zwiedzi stolicę francuską — jak przypuszczają — około 50 milionów ludzi.

Będzie tu też żydowska sensacja: Wybrano już królową piękności na paryską wystawę, a jest nią młoda 17-letnia Żydówka, pełna wdzięku Jacqueline Jakowlew, córka znanego dyrygenta paryskiego, której przypadek w udziale tytuł „Miss Exposition 1937”. Wybór jej nastąpił na uroczystości, jaka odbyła się na Avenue des Champs Elysées. Pokonała ona wszystkie swe konkurentki i będzie oficjalną królową wystawy.

Jest to naturalnie przypadek. Przypadek chciał, że tytuł ten dostał się w udziale Żydówce. Paryż zaś naturalnie nie robi różnic rasowych ani religijnych w żadnym kierunku.

Wystawa tonąc będzie w morzu światła! Zastosowane tu zostaną najnowsze wynalazki z dziedziny iluminacji. Na Wieży Eiffla umieści się nie mniej jak 56 projektorów, a wieczorem nastąpi cudowna gra światła, promieniujących z wysokości Wieży.

Specjalny „Pałac Światła” stanie się jedną z największych atrakcyj. Można w nim będzie podziwiać sztuczny zachód słońca, tęczę itp. Również znajdzie się na Wystawie wieża, z której bezustannie padać będzie... śnieg, prawdziwy śnieg, jakiego nie widzi się w Paryżu w czasie najsroźszej nawet zimy.

Jak słyhać, najbardziej efektownym ma być pono pawilon sowiecki. Z nim zmierzyć się chce niemiecki, hitlerowski. Ironia losu chciała, że się te dwa pawilony znajdują jeden naprzeciw drugiego, a hitlerowcy robią co mogą, by prześcignąć Sowietów, budując swój pawilon nie z lekkich materiałów, lecz ze stali i szkła, i zaznaczając przy tym, iż po zamknięciu Wystawy paryskiej przewiozą swój pawilon do Norymburgi, gdzie pozostanie już na stałe.

Specjalni przewodnicy, którzy oprowadzać będą zamiejscowych i zagranicznych gości,

A. EDER Floriańska 6

Tel. Nr. 122-31

poleca: **SERWISY** kryształowe 25 szt. od zł. 8⁵⁰
SERWISY stołowe 25 szt. od zł. 22⁻
 Wszelkie towary po niższych cenach.

PORCELANA — SZKŁO — CERAMIKA

NIEDZIELA 21 MARCA

Kraków 8 Aud. poranna 8.18 Płyty 8.25 Pogad. dla robotników 8.40 Płyty 8.50 Dziennik poranny 9 Nabożeństwa 10.30 „Motety Orlando di Lasso“ w wyk. chóru solistów Konserw. Pol. Tow. Muz. we Lwowie 11.05 „Udział Polski w dziele misyjnym“ pogad. 11.15 Płyty 11.57 Sygnał czasowy, hejnał 12.03 ze Lwowa: poranek muzyczny w pracowni ok. g. 13 Pogad.: „Polskie Widowiska Pasyjne“ wył. dr. St. Kaden 14 Reportaż z życia 14.30 „W pierwszych dziełach wiosny“ — Mała ork. PR. pod dyr. Zdz. Górszyskiego. 15.30 Aud. dla wsi: 1) Wlecia z Zjedn. narodowe 16 Koncert reklamowy 16.25 Program 16.30 Klasyczny Teatr Wyobraźni: wznowienie słuchowiska: „Przedziwny rycerz Don Kichot z Manchy“ w/g Mignela de Cervantes Saavedra. 17.20 Płyty 17.50 Pogad. aktualna 19 Transm. koncertu muzyki pasyjnej z kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Warsz. 18.45 „Poezja smartwychstanla“ szkic literacki 19 z Teatru Wielkiego w Warsz.: „Parsifal“ I. akt misterium muz. R. Wagnera. 20.55 Przegląd polityczny 21.05 Dziełnik wiecz. 21.15 „Wesoła Syrena“ w opr. M. Hemara 21.45 Recital Lambroso Demetrios Callimachos (flet) 22.15 Wład. Sport ze wszystkich rozgłośni polskich 22.30 Lok. wiad. sport. 23.35 Płyty.

Warszawa 8 p. Kraków 13 Przegląd teatralny 13.12 p. Kraków.

Lwów 8 p. Kraków 13 Przegląd filmowy 13.12 p. Kraków 17.20 Koncert mieszany 17.50 p. Kraków.

Katowice 8 p. Kraków 13 „Co słychać na Śląsku“ 13.12 p. Kraków 16.20 Pogadanka 16.30 p. Kraków 17.20 Trilo Rozgłośni Katowickiej 17.50 p. Kraków.

Łódź 8 p. Kraków, 16.30 Reportaż z XII Zawodów Marszowych kn czel Marsz. Piłsudskiego 11.05 p. Kraków 13 „Rozmowa o muzyce“ w opr. J. Sulkowskiego 13.12 p. Kraków 16.15 Poradnik sportowy dla robotników 16.30 p. Kraków 17.20 „10 minut dla pesymistów“ 17.30 Koncert solistów 18 p. Kraków.

PROGRAM ZAGRANICZNY

Wiedeń 11.45 Koncert symfoniczny 16 Reportaż z Lecza pliki nożnej Austria — Italia 17.40 Pasja św. Matersza H. Schuetza 20 Słynne głosy 20.20 Aud. ojczyzna 21 „Fun ker Andre“ — słuchow. Johannsena 22.30 Recital fortep.

Rzym 17 Koncert symfoniczny 19.50 Radioscena 21 „Palla del Mozzi“ — opera Gino Marinuzzi'ego.

Radio Romania 17 Koncert 19.35 „Sprzedana narzeczoną“ — opera Smetany.

Londyn Reg. 17.30 Aud. dla dzieci 18 Koncert 20.15 Aud. literacki 22.05 Niedzielnny koncert wieczorny 23.30 Epilog.

Lille 18 Koncert chóru 21.30 „Lakme“ — opera Delibes. nast. „La Rose du village“ — balet Thomasa.

Praga 19.05 Utwory Kricki 19.35 „Spiewajmy wszyscy razem“ 19.55 Wesoła audycja muzyczna 21.05 Koncert popularny 22.30 Muz. taneczna.

„TRANSMISJA MECZU“ POLSKA ZACHODNIA — LIGA PARYSKA

W niedzielę dnia 21 bm. o godz. 17.40—17.50 Polskie Radio nadawać będzie koncwy przebieg międzypaństwowe spotkania piłkarskiego „Polska Zachodnia — Liga (Paryż)“. Niewątpliwie zapowiedź tej transmisji zgromadzi przy głośnikach liczne rzesze radiosłuchaczy dla wysłuchania wyników tych zawodów.

WZNOWIENIE „DON KICHOTA“ W RADIO

Premiera słuchowiska, opracowanego na podstawie słabierelnego dzieła Cervantesa „Don Kichot z Manchy“, którą rado nadało w połowie stycznia br., wzbudziła wielkie zainteresowanie. Słuchowisko to wznawia Polskie Radio w ramach Klasycznego Teatru Wyobraźni. W niedzielę dn. 21 bm. o godz. 16.30. Rolę Don Kichota kreuje przed mikrofonem Józef Węgrzyn, rolę Sancho Panzy — Zdzisław Żelwerowicz.

Opowieść „o przedziwnym rycerzu z Manchy“, znana wszystkim z lat dziecięcych, w słuchowisku radiowym wzrusza i zachwyca swym idealizmem, rozbijającym się boleśnie o zapórę rzeczywistego świata.

Oryginalna ilustracja muzyczna Mariana Neutelscha do daje uroku słuchowisku.

Z OKAZJI ZASLUBIN naszej kochanej towarzyszkii p. FELI LANDAU z p. ISSEREM ROSENBLUMEM z Bielska serdecznie gratuluje 13000k WIZO W KRZESZOWICACH.

Konstytucja litewska gwarantuje prawa mniejszości narodowych

Kowno 20. 3. ŻAT. Rząd litewski opracował projekt nowej konstytucji. Projektowana konstytucja gwarantuje mniejszościom prawa narodowe i kulturalne. Projekt wejdzie pod obrady parlamentu po Wielkiej nocy.

Uniwersytet amsterdamski przeciw udziałowi w jubileuszu uniwersytetu niemieckiego

Amsterdam 20. 3. ŻAT. Senat uniwersytetu amsterdamskiego uchwalił nie skorzystać z zaproszenia uniwersytetu w Getyndze do udziału w uroczystościach z okazji jubileuszu 200-lecia tej uczelni.

Znany działacz endecki -- mordercą

Echa zbrodni w Radomiu

Radom. 20. 3. (Cege) Zbrodnia dokonana na 30 l. Symcha Dena i 70 letn. Jankla Ajzenberga nie przestaje być tematem rozmów, tak społeczeństwa żydowskiego, jak nieżydowskiego w Radomiu. — Wersje krążące o zbrodniarzu nie przestają obiegać Radomia. Jedną z nich, zdaje się mało prawdopodobną, (którą dopiero biegli lekarze podczas przewodu sądowego orzekną), brzmi że Szymczak chory umyślowo napadł w chwili ataku szału na przechodniów — ale tymi przechodniami byli Zydzi — dlaczego? Odsłania nam to druga z wersji. Na przechodzącego na ul. Sienkiewicza przed gmachem Sejmiłku, (w którym odbyła się rozprawa przytycka), handlarza owocami Jankla Ajzenberga (lat 64) napada jakiś osobnik, który wyrzuca mu z kosza kilka pomarańczy, temu chce przeszkodzić przypadkowo przechodzący Symcha Den mieszkaniec Przytyka. Rozwydrzony napastnik chwycił wtedy za orczyk i obu napadniętych bije tak długo, aż jeden z rozbitą czaszką a drugi z ciężkimi obrażeniami padają na ziemię. Okazuje się także, że Szymczak jest **znany działacz endecki** w okolicach Przytyka. Na temat morderstwa pisze „Robotnik“ radomski:

„Oto krwawy posiew wychowania endeckiego, w którym zawiera się głęboki tragizm polskiej rzeczywistości.

Napad na 70 letniego starca i na bezbronnego tylko dlatego, że są Żydami, to nie pojedynczy orderwany wypadek, lecz ciąg seryjny, charakterystyczny dla działalności całej endeckiej młodzieży metod postępowania. Zdawałoby się, jesteśmy w kraju, gdzie bezpieczeństwo obywatela jest zagwarantowane odpowiednimi ustawami, gdzie istnieją organa, mające na celu obronę bezpieczeństwa publicznego, a tymczasem zupełnie, jak gdzieś na dzikich polach jedynym środkiem zabezpieczenia się przed napadami bandyckimi jest własna siła i przygotowanie na to, że w każdej chwili może z rogu napaść jakiś „narodowiec“.

Istnieje prawo fizyczne, że na każdą akcję, odpowiada reakcja. Jeżeli właściwe, a przeznaczone do tego czynniki nie przedsięwzięją odpowiednich środków zapobiegawczych i każdy indywidualnie będzie musiał zabezpieczyć się przed napadem rozbawionych jednostek dojdzie tylko do anarchii, Nie można dopuścić do tego, by banda opryszków terroryzowała całe społeczeństwo.

Nad sprawą psychozy nienawiści i zbrodni — wszczępionej młodzieży przez ludzi, którzy lizali kornie buty carskich żandarmów, którzy na walczących o niepodległość robotników nasyłali carskich zbirów, nie można tak nadal przechodzić do porządku dziennego.

Eksport pomarańczy z Palestyny

Jerozolima, ŻAT. Od początku bieżącego sezonu eksportowego do dnia 9 marca z Palestyny eksportowano 8,377,366 skrzyń owoców cytrusowych, w tym niespełna 7 i pół miliona skrzyń pomarańczy. W porównaniu do tego samego okresu r. ub. eksport tegoroczny był większy o przeszło 3 miliony skrzyń. Via Haifa eksportowano przeszło 5 milionów skrzyń (61 pct. całego eksportu) wobec niespełna 2 miliony w r. ub. (37 pct.), podczas gdy eksport via Jaffa

spadł z przeszło 3 milionów w r. ub. (60 pct.) do poniżej 2 miln. w sezonie bież. (35 pct.). Via Tel-Awiv eksportowano 200.000 skrzyń.

Nakaz aresztowania strajkujących

Detroit. 20. 3. PAT. Sędzia Campbell wydał dzisiaj nakaz aresztowania 6000 robotników, okupujących od 12 dni 9 fabryk Chryslera. Szeryf Wilcox odpowiedział na to, że nie podejmie próby aresztowania strajkujących, o ile nie otrzyma znacznych posiłków, lub pomocy ze strony gwardii narodowej.

NA ŚWIĘTA WIELKANOCNE POPULARNE WYCIECZKI

do WIEDNIA . . . . . 25. III.—4. IV. ZI 135.—

do WIEDNIA i BUDAPESZTU 25. III.—4. IV. ZI 230.—

Zgłoszenia: **P. B. P. „ARGOS“** WARSZAWA, WIERZBOWA 6, tel. 653-74
 KRAKÓW, SZCZEPAŃSKA 7, tel. 159-99

przejsć muszą już teraz szczegółowy kurs i przez cały miesiąc zapoznawać się z każdym pawilonem, z każdą atrakcją

Będą tu reprezentowane wszystkie dziedziny sztuki. Niektóre państwa przesyłały już do Paryża najcenniejsze swe galerie obrazów, by je uprzystępnąć milionowym rzeszom zwiedzających.

Największa jednak atrakcja nastąpi w dziedzinie teatralnej. W przebudowanym Trocadero mieścić się będzie duża sala teatralna, poza tym w pięknym teatrze na Polach Elizejskich, przylegających do Placu Wystawowego, odbywać się będą przedstawienia, urządzone przez poszczególne państwa, jakie biorą udział w Wystawie. Dotychczas zgłosiło się 22 państw, które przygotowują sztuki, w jakich wystąpią wybrane zespoły aktorskie. Tak więc skupi w sobie Paryż na czas Wystawy co najwybitniejszych aktorów świata. Warto podnieść, iż m. in. wystąpi tu również „Habima“ palestyńska, zaś szczególnie piękne widowisko teatralne odbędzie się w dniu narodowego święta Francji, 14 lipca.

Poza tym czynią wielkie przygotowania wszystkie miejscowe teatry w Paryżu, a szczególnie tzw. teatry „awangardy“. Najznakomitsi reżyserzy scen francuskich, jak Gaston Baty i George Pitoeff, opracowali już szczegółowe plany a przygotowane przez nich przedstawienia staną się niezawodnie wydarzeniem artystycznym.

Na Placu Wystawowym znajdzie się również teatr eksperymentalny, obejmujący wszystkiego 180 miejsc. Będzie on przeznaczony dla światowej elity teatralnej, grać w nim zaś będą ar-

tyści dla artystów. Przedstawienia będą ekskluzywne, ściśle zamknięte, a zademonstrowane na nich zostaną najnowsze zdobycze teatralne. Pewna część tych przedstawień udostępniona także zostanie dla publiczności. Ten teatrzyk mieścić będzie również wystawę dekoracji scenicznych.

Ponad 20 bram prowadzić będzie na Wystawę, która zajmie olbrzymie tereny po obu brzegach Sekwany. Główna brama wejściowa znajdzie się na Place d'Alma, który został całkowicie przebudowany. Ta brama jest imponującym dziełem sztuki, o swoistym stylu. Paryżanie nadali jej już nazwę „Drewnianej wieży Eiffla“. Wprawdzie jej rozmiary są mniejsze od rożniarów Wieży Eiffla, ale mimo to czyni ona kolosalne wrażenie. Brama ta, jak i dwie olbrzymie wieże po obu jej bokach, sporządzone zostały całkowicie z drzewa. Ma ona bowiem głosić sławę francuskich lasów. Zużyto na ten cel 2.000 metrów sześciennych drzewa, a każda wieża liczy 50 metr. wysokości. Wybitni artyści projektowali ornamentykę, która widnieje na bramie głównej. Tak to już pierwszy kontakt z Wystawą wywrze na zwiedzających imponujące wrażenie i da niejako zwiastującym przedsmak tych cudów sztuki i techniki, w jakie Wystawa będzie obfitować.

Wymieniliśmy tu zaledwie kilka drobnych szczegółów, a jest ich legion. Same prace budowlane pochłonęły bowiem miliard franków. Cóż więc dziwnego, że z wszystkich stron świata już teraz napływają zgłoszenia? Nie ulega bowiem wątpliwości, że długo, długo mówić się będzie o tych cudach, w jakie obfitowała światowa Wystawa paryska w r. 1937.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

17.000 rodzin czeka i wierzy

Przed niespełną rokiem byliśmy świadkami finansowego załamania się Feniksa, instytucji ubezpieczeniowej, która uchodziła w ogólnej opinii, nie znającej kulis, za jedną z najpoważniejszych. Wiadomość, która spadła jak grom z jasnego nieba, wyrwała z apatii szerokie rzesze zainteresowanych. Na zebraniach i w prasie rozwodzone się w pierwszym rządzie nad tym, kto i w jakim stopniu jest odpowiedzialny za całokształt gospodarki Feniksa, a w szczególności jak się przedstawia kontrola ze strony państwowych, do tego powołanych, czynników. Ubezpieczeni dowiedzieli się wtedy, że na straży racjonalnej, fachowej i odpowiadającej zasadom uczciwego kupca, gospodarki towarzystw ubezpieczeń, stoi Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń (Puku), wyposażony rozporządzeniem Pana Prezydenta w jak najdalej idące uprawnienia. Nic w Towarzystwach Ubezpieczeń nie może być postanowione i podjęte bez aprobaty tego Urzędu. Nadzór dotyczy nawet najdrobniejszych pociągnięć (druki), nie mówiąc już o kontroli bilansów, rachunków strat i zysków, kosztów ogólnych, a przede wszystkim rezerw. P. U. K. U. czuwa nad tym, aby składki opłacane przez ubezpieczonych lokowane były w kraju.

P. U. K. U. władny jest w każdej chwili zażądać wstrzymanie agend Tow. Ubezpieczeń, ogłaszać im upadłość i t. d.

Tak tedy pomyślana przez odnośne rozpoządzenie kontrola, dać winna ubezpieczonym pełną gwarancję, że ich prawa, wynikające z umowy ubezpieczeniowej będą w całej rozciągłości zagwarantowane.

To wszystko wpłynęło na uspokojenie umyśłów i na cierpliwe wyczekiwanie załatwienia sprawy Feniksa a nawet na dalsze płacenie za opadających składek ubezpieczeniowych.

Rząd, wychodząc ze słusznego założenia, że nadzór nad Feniksem, który działał na podstawie przepisów przejściowych, bez koncesji na terenie Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, ze strony powołanych do tego czynników, był może niedostateczny, że niejedno zostało pominięte, opracował projekt ustawy o załatwieniu sprawy Feniksa, który chroniąc możliwe interesy ubezpieczonych, mógł się przyczynić do przywrócenia tej tak ważnej gałęzi, pewnego zaufania, bez którego o jakimkolwiek rozwoju ubezpieczeń życiowych, mowy być nie może.

Sejm, nie wchodząc w szczegóły, bez szerszej dyskusji, odrzucił rządowy projekt ustawy, przekreślając tym samym niemal całoroczny mójny i kosztowny wysiłek rządu.

Odrzucenie rządowego projektu przez Sejm wytworzyło próżnię a wobec kończącego się 24 kwietnia 1937 moratorium dla pożyczek i wykupów, wprowadziło zamęt, którego wyrazem było, że Ministerstwo Skarbu nie znalazło chwilowo innego wyjścia z wytworzonej sytuacji, jak ogłosić upadłość Towarzystwa Ubezpieczeń „Feniks”.

Upadłość Feniksa (o ile w tym kierunku coś jeszcze się nie zmieni) jak zmore przytłaczające ledwie całe życie ubezpieczeniowe w Polsce.

Upadłość towarzystwa ubezpieczeniowego równa się, według zgodnej opinii wszystkich fachowców, postradaniu przez ubezpieczonych w jakimkolwiek towarzystwie wszystkich oszczędności.

Do tego dopuścić niepodobna. Grosz drobno ciuflacza, skromnego urzędnika, małego kupca, czy przemysłowca, młodego lekarza, czy adwokata, bo z tego elementu składa się głównie rzesza przeszło 17.000 ubezpieczonych we Feniksie, musi być bezwarunkowo w jakikolwiek sposób chroniony.

Ostatnio byliśmy świadkami tego, że przed upadnięciem uchwały Sejmu, poważne Towarzystwa ubezpieczeń, opierając się na założeniach rządowego projektu ustawy, o załatwieniu sprawy Feniksa, z wiedzą Państwowego

Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, na podstawie uzgodnionego planu technicznego, przejmowały dalszy bieg ubezpieczeń feniksowskich, na względnie korzystnych warunkach dla ubezpieczonych, tak, że godne pożałowania wypadki, znalazłyby w ten sposób ostatecznie swój epilog a sam „Feniks”, skąd powstał, tam by powrócił i to nie z łaski Sejmu.

Stoimy w przededniu bardzo poważnych przegrupowań w przemyśle ubezpieczeniowym.

Szereg fuzji dawno wyczekiwanych a jedynie mogących przywrócić rynkowi ubezpieczeniowemu konieczną powagę i rentowność, stał się faktem.

Czynnik fachowy w prywatnym ubezpieczeniowie polskim, dotychczas tak skrętnie i metodycznie pomijany, dojść musi do gosu. Dotychczasowa niemal zasada, że nie fachowość, tylko rozległe stosunki, to walory kierowników

nawy prywatnej asekuracji, okazała się bardzo zawodną.

Tej drogi w zwyczaj w polskiej asekuracji, zaćmić nie może i, nie powinna upadłość Feniksa.

Autorytet Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, tego jedyne niemal gwaranta, że w innych towarzystwach ubezpieczeń, pozostawionych jego pieczy, dobrze się dzieje, nie może bezwarunkowo być narażony na szwank.

Skoro — jak nam wiadomo — z kilku projektów, dotyczących sanacji ubezpieczeniwa polskiego, opracowanych przez cały szereg miesięcy przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń, jeden tylko ostał się na kowadło rządowym, a to projekt ustawy o załatwieniu sprawy Feniksa, to zapewne sprawa ta została ze wszech stron przefiltrowaną i przewentylowaną i uznaną za dojrzałą, by stać się ustawą.

17.000 rodzin ubezpieczonych we Feniksie czeka i wierzy wiarą niezachwianą, że sprawiedliwości musi się stać zadość.

Józef Dunkelblum.

Uregulowanie obrotów płatniczych z Szwajcarią

Komisja Dewizowa wydała okólnik w sprawie polsko - szwajcarskiego układu płatniczego. Okólnik ten zawiera nowe przepisy, zmienione uchwałą Komisji Dewizowej z dnia 15 marca br. W związku z tym przestaje obowiązywać okólnik Nr 22 z dnia 10 lipca r. ub.

Na podstawie nowych przepisów zapłata zobowiązań osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, wobec takichże osób, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii, oraz za dostawę towarów, sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia, może być dokonywana aż do odwołania jedynie z zachowaniem przepisów, zawartych w omawianym okólniku.

Wyłącznie za pośrednictwem Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie,

ZAKOPANE „DIANA”

telefon 14-89

pod zarządem FINKELSTEINOWEJ

przyjmuje zgłoszenia na okres świąteczny

mogą być przekazywane należności z następujących tytułów:

1) przypadające osobom fizycznym i prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii, z tytułu: dostawy towarów sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia; dostawy towarów, pochodzących i sprowadzonych z innych krajów niż Szwajcaria do dnia 23 lipca r. ub.; koszty uboczne, związane z wyżej wymienionymi dostawami towarów; świadczeń w obrocie uszlachetniającym i reparacyjnym; świadczeń za usługi handlowe, jak np. komisowe, prowizje, koszty komiwojażerów, honoraria itp.;

Niepomyślna sytuacja w branży księgarsko-wydawniczej

Księgarstwo sortymentowe uskarża się na ciężką sytuację, w jakiej się obecnie znajduje. Szereg poważniejszych placówek księgarskich uległo w roku zeszłym likwidacji, a istniejące księgarnie sortymentowe muszą się ratować przed likwidacją, wobec nierentowności handlu artykułami księgarskimi, wprowadzaniem sprzedaży dodatkowych bardziej rentownych artykułów, jak materiały piśmienne, drobna galanteria, zabawki, instrumenty muzyczne itd. Przy wielu księgarniach zostały założone czytelnie i wypożyczalnie książek, które cieszą się większą frekwencją i są bardziej rentowne niż księgarnie.

Tylko duże księgarnie sortymentowe, należące do firm wydawniczych, a więc operujące również

świadczą z umowy o pracę; kosztów zarządu; zysków i strat, powstałych z transakcji handlowych; procentów i różnic kursowych, powstałych z obrotów handlowych; świadczeń za patenty i prawa z dziedziny własności intelektualnych.

2) przypadające osobom fizycznym i prawnym mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w innych krajach niż Szwajcaria, z tytułu dostaw towarów, sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia, łącznie z wszelkimi kosztami ubocznymi, związanymi z takimi dostawami.

Następny ustęp okólnika dotyczy należności wierzycieli szwajcarskich, które mogą być przekazywane na zasadach ogólnych. Są to m. in. należności za towary, pochodzące i przychodzące z innego kraju, niż Szwajcaria, sprowadzone do Polski po dniu 23 lipca r. ub., przekazy na koszty podróży i cele turystyczne, na koszty utrzymania i zasilki itp.

Należności wierzycieli szwajcarskich z wszelkich innych tytułów niż wyżej wymienione mogą być — na żądanie wierzyciela — wpłacone do Banku Polskiego na konto „przekazy na Szwajcarię”. Przy wpłatach należności do Banku Polskiego, dłużnik winien udowodnić tytuł i fakt istnienia zobowiązania.

Niezależnie od zapłaty wierzyciela szwajcarskich w trybie wyżej przewidzianym możliwe jest — za zezwoleniem — uregulowanie ich w drodze kompensaty z wierzyciela polskimi od dłużników szwajcarskich.

Przepisy omawianego okólnika stosują się również do należności osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Księstwie Lichtenstein i do towarów, sprowadzonych do Polski na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Księstwo Lichtenstein. Jako kraj pochodzenia. Przepisy okólnika obowiązują również przedsiębiorstwa i organizacje, którym Komisja Dewizowa udzieliła generalnego upoważnienia do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami złota.

własnymi nakładami, prowadzące przy tym przez ważne dział wydawnictw zagranicznych — bytują jeszcze przed wprowadzeniem dodatkowych artykułów sprzedaży, aczkolwiek i one, dla utrzymania zachowanej rentowności, zmuszone są czynić bardzo znaczne wysiłki i prowadzą niejednokrotnie sprzedaż książek wysortowanych lub antykwarycznych.

Import wydawnictw zagranicznych zmalał znacznie na skutek ograniczeń towarowych i dewizowych. W okresie wprowadzenia zakazu przywozu, który objął wydawnictwa sprowadzone z zagranicy i obowiązywał w stosunku do księgarzy, a natomiast nie obowiązywał w stosunku do inwestycji i zakładów naukowych, które są największym odbiorcą na te wydawnictwa, księgarze ponieśli znaczne straty, wspomniane bowiem instytucje kierowały zamówienia bezpośrednio za granicę.

KUPON ZNIŻKOWY DO KIN

Adria — Atlantic — Bagatela — Uciecha
Ważny 21. III. Wyciąć i przedłożyć do wymiany:
w Kolekturze Zw. Inwalidów, Grodzka 59,
w Perfumerji N. Meersanda, św. Marka 20,
lub w Adm. „N. Dziennika”, Orzeszkowej 7.

H. Jordan

Urząd pocztowy w Hollywood

Proszę kiedyś zrobić następujący eksperyment. Wyciąć z gazety podobiznę ulubionej gwiazdy, przyklepić ją na kopercie i napisać na niej jedno słowo: „Hollywood“. Nie ma obawy, że list wróci z dopiskiem „nie doręczono, adresat nieznany“. Gwiazda otrzyma go natychmiast. Tak funkcjonuje urząd pocztowy w Hollywood.

Urząd pocztowy w metropolii filmowej jest, zdaje się, jedynym w swoim rodzaju urzędem na świecie, który ma humor i fantazję. Inaczej zresztą nie zaangażowałyby Mr. Shipmana, którego zadaniem jest doręczenie właśnie takich listów.

Mr. Shipman, to jest personifikacja leksykonu hollywoodzkiego. Zna on wszystkie tajemnice produkcji biur dyrektorskich i gwiazd filmowych. Jeśli Ginger Rogers pójdzie dzisiaj do fryzjera i da sobie ufarbować włosy na czarno, z tycjanowskim połyskiem, Shipman wie o tym. Inaczej zresztą nie mógłby poznać jej fotografii. Musi też wiedzieć, że Ginger przed trzema laty miała słomkowe włosy, szminkowała wężej usta, goliła zupełnie brwi i zastępowała je cienką kreską. Shipman musi pamiętać wszystkie dawniejsze mody, bo jak często zmieniają się twarze, pod wpływem modnego obramowania! Shipman musi też wiedzieć, kto z kim zawarł kontrakt. Nieraz jakaś gwiazda jest już na poły zapomniana, niema zupełnie kontraktu, ale Shipman potrafi ją wydstać z ukrycia. Wtedy tylko nie umie poradzić, jeśli dana gwiazda nie znajduje się już wśród żyjących.

Rudolf Valentino i John Gilbert otrzymali po śmierci kilkaset listów. Te listy wróciły jako niedoręczalne, bo z niebem jeszcze Shipman nie nawiązał połączenia. (Shipman wierzy, że każda gwiazda filmowa idzie wprost do nieba...)

Może pan też, zamiast fotografii, nakleić na kopertę... rebus obrazkowy. Shipman usiądzie sobie na kilka godzin, rozwiąże rebus i list zostanie doręczony. Może pan zresztą adresować swój list po chińsku, japońsku, arabsku, Shipman wprowadzi nie zna tych języków, ale to mu nie przeszkadza, zasięgnie rady u fachowców i pański list dostanie się we właściwe ręce.

Łatwą nie jest praca Shipmana, prawie każdy trzeci list jest fałszywie zaadresowany, a każdy dziesiąty jest zagadką. Jeśli się obliczy, że przeciętnie każda większa gwiazda otrzymuje miesięcznie dwieście tysięcy listów, to można sobie wyobrazić szczyfową pracę Mr. Shipmana.

Jeśli gwiazda filmowa otrzyma pański list, będzie niezmiernie uradowana. Wprawdzie nie będzie go sama czytała, nie weźmie go nawet do ręki, ani nie rzuci nań okiem. Bo gdyby chciała czytać wszystkie listy, nie starczyłoby jej czasu na „gwiazdorstwo“ filmowe. Robert Taylor i Jean Harlow zatrudniają dziesięciogłowy sekretariat, który odpowiada na wszystkie listy. Ale mimo to sprawia gwiazdom przyjemność otrzymywanie listów, jeśli to są nawet listy z prośbą o wsparcie (pieniędzy nie pośle żadna z pewnością). Ale cieszy się, że w świecie o niej pamiętają. Każdy list otrzymuje swój numer porządkowy. Na końcu miesiąca sporządza się bilans.

Shirley Temple, Ginger Rogers, Clark Gable i Robert Taylor stoją na czele. Liczba listów, którą otrzymują jej królewskie mości Greta Garbo i Marlena Dietrich, nie jest znana. Wytwórnice stoją na stanowisku, że królowe filmu wyższe są ponad tanią popularność.

Ale pewnym jest, że „gwiazda“ cieszy się pańskim listem. Bo jeśli w marcu otrzymała 3000 listów, a w kwietniu liczba ich wzrosła do 4000, impresario gwiazdy, ułtymatycznie żąda od wytwórni podwyżki gaży dla gwiazdy, a tym samym większych prowizji dla siebie.

Często okazują nadawcy tych listów, więcej zrozumienia dla sztuki, niż mędrzy z Hollywood. Przed dwoma laty, wystąpił w jakimś całkiem podrzędny filmie człowiek o nieznanym nazwisku, Robert Taylor. Nazwisko wypisane było na programach małymi czcionkami, grał małą rolę i pobierał śmiesznie małą gażę.

Nagle zerwał się ze wszystkich części świata szturm listów, które kategorycznie żądały: „więcej Roberta Taylora!“ Przez noc Robert Taylor zrobił karierę, stał się gwiazdorem pierwszej klasy.

Towarzystwa filmowe chylą czoła przed opinią. W jednym filmie miała grać główną rolę, Barbara Stanwyck Nadeszło do wytwórni tyście protestujących listów, że do tej roli nie

Z MODY

Nowe sukienki i ubranka dla dzieci

W wyborze ubrania dla naszych pociech kierujemy się w pierwszym rzędzie momentami praktycznymi i higienicznymi.

Każda z matek wie, że w lecie dziewczynka, czy chłopczyk musi dostać codziennie świeżą sukienkę względnie ubranko, jeśli chcemy, żeby nasze dziecko wyglądało czysto i estetycznie.

Musimy więc w tym celu wybrać materiał, który się dobrze i łatwo da wyczyścić i nie traci przy tym koloru.

Poniżej podajemy kilka modeli ładnych sukienek i ubrań dla chłopczyków.

B. ładne i prakt. są sukienki i ubranka z bo-

kami do których nosi się jasną koszulkę, wzgl. blu zeczkę do prania.

Niebieskie boberkowe ubranie płócienne dla małych chłopców, do tego koszulka pastelowa niebieska lub biała, kołnierzyk i mankiety przy krótkich rękawach zakończone ryżkami. Ten sam model w połączeniu z plisowaną spodniczką daje bardzo wygodną i ładną sukienkę.

Dziewczynka na huśtawce ma sukienkę z materiału do prania w kwiaty, rękaw na gumce, kołnierzyk i mankiety z białej piki.

Płaszczek jest zrobiony z lekkiej wełny albo grubego płótna, w kolorach pastelowych. Całkiem luźny, nie szyje i zapinany z przodu na guziki.

UWAGA!

SCHREIBER

UWAGA!

KRAKÓW, FLORIANSKA 32 — TELEFON 132-15

Olbrymi wybór welen na płaszcze, kostiumy i komplety. — Ceny bardzo niskie.

ROZMOWA DWUCH URZĘDNIKÓW

— Jak tam, kolego?... — pyta pierwszy. — Czy wystarcza wam wasza pensja na utrzymanie?

— Owszem... — odpowiada drugi. — Pensja wystarcza mi w zupełności, tylko mieszkać jest zawsze jakos za drogo...

U państwa Bombelkiewiczów zebrała się sama arystokracja. Wyfraczeni panowie uginają się pod ciężarem orców. Tylko jeden niepozorny, blade, wychudzony jeździec nie ma nawet w kłapie żadnego znaczenia.

— Któż to jest?... — zwraca się dyskretnie do pani domu jeden z dostojnych gości.

— To jest Ludwik czternasty...

— Co?!. Co to ma znaczyć?!

— On się nazywa Ludwik i zawsze zapraszamy go, gdy mamy do stołu trzynaścioro gości...

Spotkali się dwaj przyjaciele. Jeden powiada do drugiego:

— Słyszałeś co się przytrafiło Fredkowi?... W ubiegłym miesiącu odbył wycieczkę morską do Afryki... Na okręcie poznał pewną pannę i po trzech dniach już był z nią zaręczony... Ocz ty na to!...

— Ano nie... — odparł przyjaciel. — Fakt ten potwier-

dza tylko ogólne twierdzenie, że podróże morakie nie są jeszcze zupełnie wolne od niebezpieczeństw...

BIAŁE I CZARNE

W lecznicy. Po operacji. Na stole operacyjnym — murzyn. Chirurg łapie się nagle za głowę:

— Do licha! Zaszyłem ranę białymi niciami!... (Le Rire).

W MONTE CARLO

„Odmłodzona“ dama kładzie stawkę na numer 22. Uśmiecha się kokieteryjnie do sąsiada:

— Sądzę, że wygram, jeśli postawię na liczbę moich lat.

Kulka ruletki toczy się i zatrzymuje na numerze 26.

— Szkoda — odzywa się sąsiad — że nie poszła pani za pierwotną inspiracją.

(Le Rire).

KTO TU PANEM?

— Wychodziś z domu?

— Jak widzisz, Emilu.

— A kiedy wrócisz?

— Gdy wrócę.

— Ale proszę cię bardzo, Dolly, ani o sekundę późnej!

(Dolly).

SOLIDNY PRACOWNIK

Chlebodawca, głośno pracownika, zapytuje:

— A czy pan często zmieniał miejsce?

— Broń Boże! Na ostatnim miejscu siedziałem bez przerwy dziesięć lat. Był ze mnie bardzo zadowolony.

— Dlaczego pan odszedł?

— Bo, odszedziałem...

nadaje się Barbara, ale Ann Shirley. Mędrzy z Hollywood ukorzyli się i Ann otrzymała rolę.

Po za prośbami o autografy, wszystkie te listy mają wspólną charakterystyczną cechę: Są regularnym śledztwem, które weszły za innymi szczególnymi zjawiskami życia gwiazd. Nie można sobie wyobrazić, jakie niedyskretne pytania stawiają nadawcy tych listów — szczególnie nadawczynie. Clark Gable tańczył pewnego razu z partnerką swoją w dancingu. Nazajutrz otrzymał od jednej ze swych wielbicielki list

z zapytaniem: „Czy miss X. jest w życiu prywatnym tak samo namiętną jak w ostatnim filmie?“

Listy te nie pozostają bez wpływu na produkcję, szczególnie właśnie te niedyskretne listy. Jeżeli wytwórnia spostrzeże, że prywatny stosunek jakiejś pary filmowej, ma specjalny sex-appeal, powierza im rolę kochanków już w następnym filmie.

A winę tego wszystkiego ponosi urząd pocztowy w Hollywood... (Tum. — S.)

„KOSMETYKA“
INSTYTUT KOSMETYCZNY
 pod kierownictwem tekarza-specjalisty
otwarty
 w Krakowie, przy ul. KRUPNICZEJ 3
 parter - 148-54

DYWANY
LINOLEUM

PRZEMYSŁ
LINOLEUM
 Kraków, Rynek gł. 10

FIRANKI
CERATY

Min. Angelescu w Krakowie

Wczoraj rano pociągiem warszawskim przybył do Krakowa bawiący od kilku dni w Polsce rumuński minister oświaty prof. dr Konstanty Angelescu w towarzystwie posła rumuńskiego przy rządzie R. P. w Warszawie Zamfirescu, sekretarza generalnego rumuńskiego ministerstwa oświaty p. Kiritzescu, inspektora w rumuńskim ministerstwie oświaty Marinescu i in.

Ministrowi Angelescu towarzyszy w podróży p. wiceminister Bleszyński.

Przybyłych gości na krakowskim dworcu kolejowym przy ozdobionym flagami o barwach państwowych rumuńskich i polskich powitali przedstawiciele władz z wojewodą Gnoińskim na czele, starosta grodzki mgr Wolaniecki, rektorzy wyższych uczelni krakowskich oraz przedstawiciel Kuratorium Okr. szkolnego krakowskiego.

Po przywitaniu min. Angelescu wraz z towarzyszącymi mu osobami odjechał do przygotowanych apartamentów w „Grand Hotelu“, skąd goście rumuńscy udali się na zwiedzenie krakowskich szkół.

Min. Angelescu zwiedził kolejno: szkołę przemysłową męską, szkołę przemysłu artystycznego i sztuk zdobniczych oraz 10-te gimnazjum żeńskie w Oleandrach.

Po wizytacji szkół min. Angelescu złożył wizytę oficjalnie panu wojewodzie krakowskiemu Gnoińskiemu, prezesowi Polskiej Akademii Umiejętności prof. dr Wróblewskiemu, rektorowi U. J. prof. dr Wł. Szaferowi i prezydentowi miasta dr M. Kaplickiemu.

Następnie goście rumuńscy zwiedzili muzeum Polskiej Akademii Umiejętności oraz kościół Mariacki.

W godzinach popołudniowych min. Angelescu wraz z otoczeniem udał się na zwiedzenie salin wielickich. Wieczorem zaś podejmowany był obiadem przez wojewodę Gnoińskiego w salonach „Grand Hotelu“.

Program dnia dzisiejszego obejmuje zwiedzenie Wawelu, gdzie min. Angelescu złoży hołd w krypcie św. Leonarda. Następnie goście rumuńscy zwiedzą Muzeum Narodowe, Bibliotekę Jagiellońską i Klinikę ginekologiczną.

Po przyjęciu śniadaniem gości rumuńskich przez pp. Fr. Potockich, zwiedzą oni Muzeum Czartoryskich i udadzą się następnie na Sowniec.

O godz. 19.06 p. minister Angelescu wraz z otoczeniem opuści Kraków, udając się do Lwowa.

Potwór z Niezdowa -- bandyta Zarzycki zastrzelony w pościgu policyjnym

Mieszkańcy okolicznych wsi podkrakowskich odetchną z ulgą na wieść o zgonie wielokrotnego mordercy i niebezpiecznego bandyty, Edmunda Zarzyckiego.

Pół roku mija od chwili, kiedy w Niezdowie rozległ się huk strzałów rewolwerowych, który przyniósł o utratę życia aż pięć osób. Od tej chwili trwał pościg za bestialskim mordercą, który ukrywał się przed policją, wiedząc, że chwile jego są policzone.

Zarzycki ukrywał się w powiecie brzeskim, gdyż tutaj czuł się najbardziej bezpieczny.. Stał pocho-

wiadowców oraz psa policyjnego prowadzony był pościg w ciągu ostatnich godzin.

W sobotę około godz. 8 rano przystąpiono do ataku. Zarzycki ukryty był w stodole swego szwagra, znajdującą się opodal domu jego matki. Policja osaczyła stodołę, bandyta począł ostrzeliwać się gęsto.

Po obustronnej wymianie strzałów policja wrzuciła do wnętrza stodoły cztery granaty łzawiące. Zarzycki przeniósł się wówczas na strych i przez strzechę począł strzelać do policjantów. Widząc jednak beznadziejność sytuacji próbował ucieczki drugą stroną domu. I tutaj rozstawione były jednak posterunki policyjne.

Bandyta wrócił więc na poprzednie stanowisko i znów rozpoczął strzelaninę. Policja wrzuciła do wnętrza domu jeszcze dwa granaty łzawiące, padło jeszcze kilkanaście strzałów po których zapanowała cisza.

Trwało to kilkanaście minut. Gdy z wnętrza domu nie dochodził żaden odgłos policjanci z zachowaniem wszelkich środków ostrożności weszli do wnętrza.

Znaleziono tam bandytę, nie dającego już znaków życia. Zginął on od kuli która trafiła go w prawą skroń.

Przy zabitym znaleziono rewolwery kalibru 9.8 oraz karabin systemu Manlicher i 300 naboju.

Pościgiem kierował komendant powiatowy P. P. w Brzesku komisarz Woźnicki, a likwidacją oraz osaczeniem bandyty naczelnik Bilewicz.

Dr ADOLF NATTEL
 ADWOKAT

Kraków
 Dietla 75

Telef. Nr 119-75
 P. K. O. Nr 405-283

dził, znał wielu mieszkańców tych okolic, którzy udzielali mu schronienia.

Wreszcie udało się jednak osaczyć niebezpiecznego bandytę. Policja ustaliła ostatnio, że Zarzycki ukrywa się we wsi Dębno w powiecie brzeskim, gdzie urządził sobie misternie zakonspirowaną kryjówkę. Przy pomocy 18 policjantów, dwóch wy-

Tragiczna śmierć dwóch kobiet

Do Krakowa nadeszła wiadomość o tragicznym wypadku, jaki zdarzył się w Wieprzu koło Osielca,

a który pociągnął za sobą zgon dwóch kobiet.

Mianowicie 39-letnia Urszula Kulak i Aniela Żyła wyjechały jednokonną furmanką do pobliskiego lasu po ściółę.

W drodze powrotnej naładowany wóz wjechał na nasyp kamieni przewrócił się, przygniatając obie kobiety, które poniosły śmierć na miejscu.

KRONIKA

MARZEC

21

NIEDZIELA

Wschód słońca
 5 g 26 m

Zachód słońca
 17 g 37 m

Nisan 9 5697

Ostatnie dni akcji K. H. przed świętami

Ostatnie dni akcji zbiórkowej na Keren Hajesod przed świętami zapowiadają się pomyślnie. Cały szereg obywateli podjął znów nowe adresy, które w dniach najbliższych zamienią się w nowe deklaracje Keren Hajesodu. W ten sposób rośnie zastęp przyjaciół odbudowy Palestyny, którzy ofiarnym czynem manifestują swe przywiązanie do idei palestyńskiej. Życzliwy nastrój ułatwia pracę, a delegaci znajdują wśród wszystkich sfer głębokie zrozumienie. Jeśli zapał wśród pracowników i ofiarność społeczeństwa żydowskiego nie osłabną, przyniosą dni najbliższe poważny sukces.

Jutro, 22 bm. o godz. 8.15 wieczór odbędzie się w lokalu przy ulicy Librowszczyzna 6, ostatnie przed świętami posiedzenie komitetu współpracowników akcji krakowskiej.

Godziny handlu w okresie przedświątecznym

W niedzielę 21 bm., sklepy będą mogły być otwarte od godz. 13 do 18, od poniedziałku zaś do Wielkiego Piątku włącznie, tj. od 22 do 26 bm., do godz. 21, a w Wielką Sobotę, 27 bm., do godz. 18.

Niezwykłe curiosum pocztowe

Nasz korespondent paryski red. A. Alperin nadał dnia 14 bm. w Paryżu list ekspresowy, zaadresowany do redakcji „Nowego Dziennika“. Na kopercie listu widoczna jest wyraźna pieczęć poczty paryskiej z datą 14 III. List doręczono nam jednak dopiero wczoraj, dnia 20 bm. Na odwrotnej stronie koperty, która jest w naszym posiadaniu, widnieje niemniej wyraźna stampilia pocztowa z... Moskwy, dokąd list ekspresowy naszego korespondenta powędrował, mimo iż na adresie wyraźnie było podkreślone: Kraków — Cracovie — Pologne.

W jakim celu list ekspresowy, a więc taki, gdzie chodzi przecież o pośpiech, wyekspediowano do Krakowa via — Moskwa, pozostaje dla nas zagadką.

Górnicy chrzanowscy jadą do Belgii

458 górników z powiatu chrzanowskiego wyjechał w dniu 23 marca br. z Chrzanowa do Belgii. Przed odjazdem górnicy biorą się przed biurem Funduszu Pracy w Chrzanowie, gdzie wyjeżdżającym wręczone zostaną paszporty oraz bony żywnościowe.

Dalsza rekrutacja górników do Belgii ma być przeprowadzona jeszcze w miesiącu kwietniu br. Po za tym ma być przeprowadzona również rekrutacja do robót rolnych.

Na rynku pracy w Krakowie

W Inspektoracie Pracy w Krakowie prowadzone są obecnie pertraktacje w sprawie zawarcia umowy zbiorowej w przemyśle budowlanym oraz w przemyśle produkcji guzików. W fabryce wyrobów gumowych w Krakowie nastąpiło podpisanie umowy zbiorowej.

BLOKADA DOMU AKADEMICKIEGO.

Dzień wczorajszy nie przyniósł żadnych zmian

w blokadzie I Domu Akademickiego w Krakowie. Studenci demokratyczni blokują Dom Akademicki w dalszym ciągu, a blokada ma przebieg spokojny.

STRAJK W MAJĄTKU POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

W majątku Polskiej Akademii Umiejętności w Lipowej pod Żywcem wybuchł strajk robotników rolnych. Przyczyną strajku jest zwolnienie 4 robotników.

— POPIS GIMNASTYCZNY Ż. T. G. odbędzie się w Lag Beomer. Wzywa się wszystkich uczestników kursów do regularnego uczęszczania na lekcje gimnastyki, celem należytego przygotowania do popisu.

Z GIELDY

GIELDA WARSZAWSKA

Warszawa, 20. 3. Pozagieldowe kursy orientacyjnych Dill'nowska 52-52½ Warszawa 48 konsolidacyjna grube 52.75 drobne 50.75 Stabilizacyjna 366 Śląska 48 dolarowa 53. Tendencja nieco słabsza.

POZNANSKA GIELDA ZBOŻOWA

Poznań, 20. 3. Ceny transakcyjne nienotowane. Orientacyjne bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne.

POZYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork, 19. 3. Kursy zamknięcia: Dill'nowska 51 3/8 Stabilizacyjna 63 1/4 Dolarowa 51 Warszawska 43 Śląska 43 1/2. Tendencja mocniejsza.

DEWIZY EUROPEJSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork 19. 3. Kursy zamknięcia Berlin 40.25 Londyn kable 488 17/32 Zurych 22,77 1/2 Rzym 5.261 1/4 Amstergum 54.7 1/2. Tendencja niejednolita.

Czy dba Pani o swe podłogi? **INGWA** ...a więc proszę pamiętać, że płynny wosk **INGWA** **JEST NAJLEPSZĄ ZAPRAWĄ!**

„Wątpliwości prawne“ administracji palestyńskiej będą usunięte...

Londyn, 20. 3. (ZAT) Z kół Urzędu Kolo- nialnego ZAT-na dowiaduje się, że w naj- bliższych dniach rząd palestyński na mocy dekretu królewskiego „order in council“ o- trzyma nowe pełnomocnictwa, które pozwo- lą administracji palestyńskiej opanować cał- kowicie sytuację i dysponować wszelkimi niezbędnymi środkami prawnymi w każdej nieprzewidzianej sytuacji. W ten sposób po- łożą się kres pewnym wątpliwościom praw- nym, które przeszkadzały i hamowały po- czynania rządu palestyńskiego.

Niektóre instancje sądowe w Palestynie, stoją jak wiadomo na stanowisku, że usta- wa z r 1931 nie uprawnia rządu palestyńskie- go do wydawania zarządzeń wyjątkowych w takim zakresie, jak to uczyniono, to też niektóre zarządzenia i procesy wytoczone przez władze palestyńskie kwestionowano ja- ko nielegalne. Nowa ustawa uniemożliwi cał- kowicie mylną interpretację ustaw z r. 1931 i 1936, zaś administracja palestyńska nie będzie już mogła mieć żadnych wątpliwości iż dysponuje wszystkimi środkami prawnymi dla obrony życia i mienia ludności.

Weizmann u ministra kolonii

Londyn, 20. 3. (ZAT) Na środę 24 bm., zwołano do Londynu nadzwyczajne posie-

dzenie Egzekutywy Agencji Żydowskiej. W obradach weźmie również udział Felix War- burg, który przebywa obecnie w Londynie.

Prezydent dr Weizmann i Czertok odbyli dłuższą konferencję z ministrem kolonii Ormsby Gore. W toku konferencji omówiono obecną sytuację w Palestynie.

Sprawozdanie Komisji Królewskiej -- za miesiąc

Londyn, 20. 3. (ZAT) Dzisiejszy „Manche- ster Guardian“ donosi, iż sprawozdanie Kom- isji królewskiej będzie gotowe przed koń- cem kwietnia. Natychmiast po otrzymaniu tego sprawozdania, rząd przedłoży je komi- sji mandatowej przy Lidze Narodów oraz Izbie Gmin

Wygodna hipoteza

Londyn, 20. 3. (ZAT) Dzisiejsze „Times“ zamieszczają telegram korespondenta pale- styńskiego, że ostatnie napady na Żydów i Arabów wywołane zostały prawdopodobnie przez komunistów. Korespondent „Timesa“ donosi, iż koła rządowe w Palestynie skła- niają się do tej hipotezy. Tego rodzaju roz- wiązanie ostatnich wydarzeń jest zdaniem korespondenta „Times“ korzystne dla oby- dwóch stron.

KRONIKA ŚLĄSKA I ZAGŁĘBIA

Atak gazowy na gmach województwa

Katowice, 20. 3. (K). Dzisiaj w godzinach po- łudniowych dokonano próbnego ataku gazowe- go na gmach wojewódzki i Sejm Śląski w Ka- towicach. Na dźwięk sygnału alarmowego wszy- scy urzędnicy i przebywający w gmachu woje- wódzkim interesanci udali się do przygotowa- nych poprzednio schronów. W pewnym mo- mencie część gmachu została „zagazowana“, po- czym zaczęły się uwijać drużyny ratownicze. Około godziny 13-ej atak został odwołany i wszyscy pracownicy powrócili do normalnych zajęć. W czasie ćwiczeń eskadra samolotów do- konała nalotu na gmach wojewódzki, zrzuca- jąc liczne „bomby“.

Czy przedłużenie konwencji węglowej?

Katowice, 20. 3. (K). W dniu wczorajszym odbyło się w Katowicach posiedzenie polskiej konwencji węglowej, która jak wiadomo wyga- sła z końcem bm. Na posiedzeniu wczorajszym uchwalono przedłużyć dotychczasową umowę konwencyjną o jeden miesiąc celem umożliwie- nia stronom dalszych rokowań o zawarcie no- wej konwencji.

Odroczony proces trucicielski

Katowice, 20. 3. (K). Sensacyjny proces po- szlakowy przeciwko Pawłowi Łacnemu, oskar- żonemu o wytrucie całej rodziny Nitschów ta- lem, został odroczony do dnia 1-go kwietnia br. Odroczenie nastąpiło na wniosek obrońcy oskarżonego, który powołał kilku nowych świadków.

Zasługi Żydów w handlu dewocjonaliami

Sosnowiec, 20. 3. (K). Przedmiotem obrad wczorajszego posiedzenia sekcji handlowej przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu był

projekt poselski ks. Downara w sprawie handlu i wytwarzania dewocjonalii i przedmiotów kul- tu religijnego. W sprawie tej zarysowały się dwa poglądy. Jeden wypowiadał się przeciwko wspomnianej ustawie, biorąc pod uwagę zasłu- gi Żydów w dziedzinie podjęcia produkcji kra- jowej dewocjonalii i przeciwstawienia się zbęd- nemu importowi zagranicznemu, przy czym wskazywano, że dany artykuł staje się dopiero przedmiotem kultu religijnego po poświęceniu. Większość natomiast sekcji wypowiedziała się za ustawą ks. Downara. Po ożywionej dyskusji sekcja handlowa wypowiedziała się za wnios- kiem ks. Downara, oddalając nawet wniosek kompromisowy o przedłużeniu terminu wejścia w życie ustawy do 5 lat zamiast 2 lat. (Jak wi- adomo, Sejm uchwalił wniosek ks. Downara. — Red.).

KRONIKA ŁÓDZKA

Robotnicy żądają normy procentowej w fabryce żydowskiej

Łódź, 20. 3. (G) Od trzech tygodni w fabryce Rauchera w Zgierzu trwa okupacyjny strajk robot- ników chrześcijańskich, wymierzony przeciwko przyjęciu przez właściciela pracownika żydowskie- go. Na 60 robotników pracuje w fabryce 10 Żydów. Obecnie właściciel przyjął jeszcze jednego, na któ- rego robotnicy się nie zgodzili. Chrześcijańscy ro- botnicy wystąpili z propozycją ustalenia normy procentowej pracowników żydowskich według og-ólnej normy procentowej Żydów w Polsce. Fabry- kant odpowiedział na to, że jeżeli inne fabryki wpro- wadzą to w życie, to i on się na to zgodzi.

Oszukał elektrownię na 200.000 zł.

Łódź, 20. 3. (G) Przez pół roku przemysłowiec łódzki Wolf oszukiwał elektrownię łódzką przez u- żywanie prądu z pominięciem licznika. Obecnie sprawa się wykryła, a elektrownia oblicza swoje

Podziękowanie.

W Panu Drowi Ryszardowi Reichowi, lek. w Kry- nicy za leczenie mego b. p. Meża w czasie ciężkiej i długotrwałej choroby i za nadzwyczajną, pełną poświęcenia troskliwość, serdeczne podziękowa- nie składa
1205g

Anna Schmeidlerowa
wdowa po lekarzu.

Podziękowanie

W. P. Drowi SZ. FAKLEROWI, Kraków, Poselska, za sumienną i troskliwą opiekę w czasie choroby Ojca naszego b. p. Salomona GALLERA wyraża serdeczne podziękowanie
1235g

RODZINA.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy uczestniczyli w odprowadzeniu zwłok **b. p. Rabina dra Hermana Baua** a w szczególności JWPP.: Naczelnikowi Sądu Rady dr. Stoklosie, Staroście Mgr. J. Styczyńskiemu, Ref. Nigr- Grabcowi, wilebnym rabinom pp. Dr. Hirschfeldowi, Awgdorowi, Schanzerowi, Katzowi i Halberstammowi, Przełożonemu Gminy Żydowskiej s. p. prezesem Feliksem na czele, Przełożonemu Chewra Kadliza, Przedstawicie- lowi organizacji syjonistycznej i „Akiby“ p. Mgr. S. Scharfowi, wszystkim Urzędem, Instytucjom, Organiza- cjom, Przyjaciołom i Znajomym oraz p. drowi H. Schla- chetowi za troskliwą opiekę podczas choroby, jak też wszystkim, którzy z nami współczuli, dziękuje na tej drodze
1502k

RODZINA.

Narady rektorów

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Dziś prowadzone były w Ministerstwie Oświaty narady przy- udziale rektorów wszystkich wyższych uc- zelni Warszawy w sprawie ostatnich zajęć. Wyniki narad trzymane są na razie w tajem- nicy.

Warszawa, 20. 3. (A) Jak utrzymują w ko- łach akademickich, przed otwarciem wyż- szych uczelni w Warszawie ukaże się odez- wa rektorów w sprawie zajęć w dniu 15 bm. Treść tej odezwy ustalona ma być w nad- chodzącym tygodniu na wspólnej konferen- cji rektorów. W obawie przed ponownymi zajęciami na Politechnice, rektor prof. Za- wadzki wraz z zawieszeniem zajęć zarządził również wstrzymanie egzaminów.

Zamknięcie zgłoszeń nostrylikantów

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Na wydziale le- karskim Uniwersytetu warszawskiego zamk- nięto przyjmowanie zgłoszeń absolwentów wydziałów lekarskich zagranicznych uczel- ni, zabiegających o dopuszczenie do egzami- nów nostrylikacyjnych. Podania blisko 260 kandydatów rozpatrzone będą przez specja- lną komisję profesorską.

Uwolnienie 12 narodowców

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Z 15 członków Stron- nictwa Narodowego, których aresztowano przed dwoma tygodniami pod zarzutem wywo- łania zajść i strzelaniny na wiece przy ul. O- boźnej, zwolniono wczoraj 12 osób, a tylko w stosunku do 3 zatrzymanych sędzia śledczy u- trzymał areszt zapobiegawczy.

Warszawa, 20. 3. (A) Na skutek licznych interwencji, osadzony w więzieniu za nale- żenie do ONR adw. Rościszewski został zwo- lniiony z więzienia mokotowskiego.

straty na przeszło 200.000 zł. Wolfa osadzono w więzieniu. Piłcensje elektrowni zabezpieczono na fabryce.

Porwał -- własnego syna

Łódź, 20. 3. (G) Przemysłowiec Stanisław Berner, żył ostatnio źle ze swoją żoną. Żona wyprowa- dziła się od niego, zabierając z sobą syna i wszczęła kroki rozwodowe. Onegdaj Berner czekał na syna przed szkołą i zaproponował mu przejażdżkę au- tem. Z przejażdżki tej do Łodzi już nie wrócili i wszelki ślad po nich zaginął. Na życzenie żony, po- licja wszczęła poszukiwania.

Do Berezy

Łódź, 20. 3. (G) W Zgierzu przeprowadzono cały szereg aresztowań politycznych. M. in. aresztowa- ny został radny miasta Zgierza Bronisław Marsza- łek, prezes Związku klasowego w Zgierzu oraz cen- trali Związku budowlanego Izidorczyk. Na zarzą- dzenie władz obu odstawiono do Berezy.

DZIS, niedziela, dnia 21 bm. w kinoteatrze „SZTUKA“ NAJWSPANIALSZY PROGRAM SWIATECZNY!!
 Kadość życia dla młodych i starych!!! Przyniesie wam rozkoszne dzieło, czarodziejka ekranu, genialna
 przemiła, **SHIRLEY TEMPLE** w cudownej przebojowej komedii, peł-
 zotowłosa nej najzabarwniejszych namiętności p. t.:
„BOGATE BIEDACTWO“ Jest to najlepszy i najdowodniejszy film Shirley!!
 Setki kawałów!! Barwne przygody!! Znakomity, gwia-
 dzisty zespół aktorski: ALICE FAYE — GLORIA
 STUART — MICHAEL WEALEN — JACK HALEY.
 SHIRLEYKA — wyzyna setki zdumiewających kawa-
 łów. — PAMIĘTAJCIE!! Najmilszy podarek — to bilet na film Shirleyki.
 Poranki z filmu „Kariera panny Joanny“: w niedzielę dnia 21 bm. o godz. 10 i 12-tej. Ceny miejsce od 50 gr.

Program pogrzebu ofiar zająć w Clichy

Paryz. 20. 3. PAT. Komitet organizacyjny pogrzebu ofiar zająć w Clichy, złożony ze związku syndykatów robotniczych okr. paryskiego, rady miejskiej Clichy i okręgowego komitetu frontu ludowego, doszedł do porozumienia z rządem co do warunków, wśród których odbędzie się pogrzeb. Uczestnicy pogrzebu zbiorą się w okolicach Faubourg St. Martin i udadzą się w pochodzie przez Boulevard Violette i ulicą la Chapelle aż do bramy Fouchet do Clichy, gdzie na środku placu Sacco i Vanzettiego trumny zabitych złożone zostaną na olbrzymim katafalku, gdzie pozostaną przez cały czas trwania mów pogrzebowych. Dozwolone będą jedynie

transparenty, zawierające dwa hasła: 1) *rozwiązania zrekonstruowanych ugrupowań faszystowskich*, 2) *oczyszczenia władz administracyjnych, armii i policji z elementów nierepublikanskich*.

Komitet organizacyjny wzywa równocześnie uczestników pogrzebu do zachowania ścisłej dyscypliny i zastosowania się do dyrektyw służby porządkowej, celem uniknięcia jakichkolwiek prowokacji. Nad utrzymaniem porządku w czasie pogrzebu czuwać mają wyłącznie przedstawiciele organizacji urządzających tę manifestację, bez udziału policji.

Kłęska batalionu włoskiego pod Guadalajara

Madryt, 20. 3. PAT. Rada obrony Madrytu opublikowała w południe komunikat, głoszący, że na froncie Guadalajara wojska rządowe pomimo fatalnej pogody kontynuują ofensywę w kierunkach wschodnich i północno-wschodnich. Wedle komunikatu rządowego, *wojska włoskie na tym odcinku miały ponieść klęskę. Prócz wielu jeńców batalionu włoskiego w ręce wojsk rządowych miała wpaść liczna zdobycz, a także chorągiew batalionowa*. Artyleria i ich lotnictwo rządowe intensywnie bombardowało koncentrację powstańców w obszarze Jarama, Avila, szosa la Coruna.

Dalsze postępy wojsk rządowych

Madryt, 20. 3. PAT. Komitet obrony stolicy donosi: *Wojska rządowe weszły wczoraj wieczorem do Naval Potro. Wioska ta jest położona o 27 km. na północny wschód od Brihuega. Miejscowości Almadrones i Brihuega zostały opuszczone. Podczas ostatniej ofensywy wojsk powstańczych linie wojsk rządowych, jak wia-*

domo, zostały przerwane pod Brihuega i Almadrones.

Paryz. 20. 3. PAT. Havas donosi z Madrytu: *Wojska rządowe operujące w prowincji Guadalajara posunęły się od chwili rozpoczęcia kontrofensywy o 36 klm naprzód i dziś nad ranem osiągnęły punkt, od którego rozpoczęła się ofensywa powstańców w dn. 8 marca. Wojska rządowe, po zajęciu szeregu miejscowości i wzgórz dominujących w terenie, posuwają się w kierunku m. Sigüenza i znajdują się obecnie w odległości 10 klm od tego miasta.*

Werbowali ochotników do Hiszpanii

Praga, 20. 3. PAT. W Brnie zaarrestowano emigranta austriackiego Hansa Schabesa, który podejrzany jest o werbowanie ochotników do Hiszpanii. Równocześnie przeprowadziła policja rewizję w biurach emigracyjnej austriackiej organizacji socjal-demokratycznej, przy czym skonfiskowano dużą ilość obciążającego materiału.

Skomplikowana sprawa o milionowe honorarium

Warszawa, 20. 3. (Sin.) W Warszawie toczy się sensacyjny spór między byłym wieloletnim radcą prawnym stol. magistratu adwokatem Gabrielem a zarządem miasta. — Spór ten był już wielokrotnie przedmiotem rozprawy sądowej. Przyczyną tego sporu jest odmowa wypłaty blisko milionowego honorarium za prowadzenie spraw elektrowni na forum międzynarodowym. Ostatnio jak wiadomo sąd apelacyjny oddalił zażalenie adw. Gabriela, wniesione w formie książki. Obecnie adw. Gabriel występuje do Sądu Najwyższego.

Na marginesie tej sprawy wynikł nowy zatarg, ponieważ zarząd miasta zażądał od swojego b. radcy prawnego wydania olbrzymiego zbioru akt, zajmujących cały pokój. Akta te nagromadziły się w kancelarii adwokata w ciągu wieloletnich procesów z warszawską elektrownią. Adw. Gabriel odmówił jednak wydania akt, powołując się na swoje pretensje w stosunku do zarządu miejskiego. Sprawa oparła się o warszawską Radę Adwokacką, która przyznała rację miastu, lecz adwokat odwołał się do Naczelnej Rady Adwokackiej, która nakazała wydanie akt. Mimo tej decyzji, adw. Gabriel nie wydał tych papierów tak, że miasto występuje w tej sprawie do władz palestry.

KRONIKA LWOWSKA

105 aresztowanych

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 20. 3. (M). W wyniku akcji władz bezpieczeństwa na terenie Lwowa aresztowano w ciągu ostatnich dni ogółem 105 osób pod zarzutem uprawiania działalności komunistycznej.

Za zabójstwo i komunizm

Lwów, 20. 3. (M). W dniu dzisiejszym wznawiono przed trybunałem przysięgłych we Lwowie sensacyjny proces przeciwko komuniście M. Breitbartowi, oskarżonemu o to, że chcąc zrehabilitować się w oczach władz partyjnych, dokonał zamachu morderczego na niejakiego Streifera, który podejrzany był jako prowokator. W wyniku rozprawy skazano Breitbarta za przynależność do partii komunistycznej na 8 lat, a za usiłowanie zabójstwa na 15 lat, łącznie 15 lat więzienia.

Aiera skarbowa

Lwów, 20. 3. (M). W związku z głośną aferą skarbową, o której już donieśliśmy, dokonano dziś nowych aresztowań. Aresztowano mianowicie kupca lwowskiego M. Markusa oraz trzech urzędników Izby skarbowej Konopackiego, Malinowskiego i Jamkowskiego. Również woźny Urzędu skarbowego Bojko został aresztowany.

Pożegnalna audyencja amb. Cudahy'ego

Warszawa, 20. 3. PAT. P. Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dniu dzisiejszym ambasadora Stanów Zjednoczonych A. P. p. J. Cudahy'ego na pożegnalnej audyencji, po której zatrzymał go na obiedzie.

Arbitraż w sprawie zatargu w adwokaturze

Warszawa, 20. 3. (Sin.) W związku ze znanym zatargiem w krakowskiej i lwowskiej Izbie Adwokackiej, Naczelna Rada Adwokacka postanowiła by obie strony w sporach tych wyznaczyły swych arbitrów nie spośród swych członków. Superarbitrów wyznaczy Rada Naczelna. Gdyby do 15-go kwietnia nie doszło do porozumienia, Rada Naczelna skieruje do ministra sprawiedliwości wniosek, o rozwiązanie organów samorządu adwokackiego w Krakowie i Lwowie.

Bomba w Warszawie

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Dziś o godz. 11 wieczór wybuchła bomba, podłożona przed sklepem Wajcenmüllera przy ul. Kruczej L. 35. W dziesięciu okolicznych domach wypadły szyby. Wajcenmüller został ranny.

„Piłsudski“ jako hotel pływający podczas uroczystości koronacyjnych

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Ustalony został termin rejsów polskiego motorowca transatlantyckiego „Piłsudski“ z okazji uroczystości koronacyjnych w Anglii. „Piłsudski“ wyruszy z Nowego Jorku w dniu 5 maja a 11 maja zakotwiczone będzie w pobliżu Londynu, gdzie zostanie jako pływający hotel do dnia 13 maja.

Prowadzone są pertraktacje w sprawie przewozu na polskim motorowcu „Batory“ większych grup Łotyszów i Finnów, którzy udadzą się ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej na zwiedzenie swych krajów ojczystych. W tym celu „Batory“ specjalnie zawinie w drugiej połowie czerwca do Libawy i Helsinek.

Strajk w „Europie“ trwa

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Strajk okupacyjny w warszawskim towarzystwie ubezpieczeń „Europa“ trwa. Konferencja nie dała żadnych rezultatów i sytuacja została zaostrzona.

Głodówka w kopalni

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Pertraktacje między dyrekcją kopalni Giesche w Katowicach a radą załogową nie doprowadziły do uwzględnienia żądań przedstawicieli strajkujących górników. Uchwalono przeto rozpocząć głodówkę, która rozpoczęła się dziś o godzinie 12 w południe.

Włamanie do prezesa Mazura

Warszawa, 20. 3. (A). Do mieszkania byłego prezesa gminy wyznaniowej żydowskiej Mazura zakradli się w czasie nieobecności domowników jacyś niewykryci sprawcy, którzy skradli srebro, platerę i garderobę nie ustalonej na razie wartości.

Zajęcie książki Trockiego

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Z nakazu władz administracyjnych dokonano wczoraj zajęcia w warszawskich księgarniach książki Lwa Trockiego, która ukazała się przed kilku dniami pt. „Sowiecki Termidor“.

Zaprzeczenie pogłosek o zamachu na Hitlera

Berlin, 20. 3. PAT. Niemieckie biuro informacyjne zaprzecza urzędowo pogłoskom opartym na prasie francuskiej, które pojawiły się w niektórych dziennikach polskich o rzekomych aresztowaniach w otoczeniu kanclerza Hitlera i o rzekomym zamachu na kanclerza. Te nieprawdziwe wiadomości — stwierdza NBI. — pojawiły się kilka dni temu w prasie francuskiej i spotkały się wtedy z zaprzeczeniem.

Fryburg, 20. 3. PAT. Stan zdrowia Paderewskiego nie budzi obaw. Polepszenie trwa nadal. Bronchitę ustępuje.

Sejm przyjął ustawę o konwersji pożyczek dolarowych

Warszawa, 20. 3. Na ostatnim posiedzeniu Sejmu po odesłaniu w pierwszym czytaniu do odnośnych komisji szeregu projektów ustaw, pos. Pochmarski zreferował rządowy projekt ustawy o święcie 11 listopada, oświadczając, że projekt ten odpowiada uczuciu powszechnemu i jako taki może być przedłożony Izbie bez szczegółowego uzasadnienia.

Uczczenie tej rocznicy będzie na zawsze przede wszystkim złożeniem hołdu wielkiemu duchowi Józefa Piłsudskiego, a równocześnie wyrazi hołd dla majestatu Rzeczypospolitej i głowy państwa, jako też hołd dla armii polskiej i jej wodza naczelnego, jak również wyrazem uznania dla wszystkich twórczych sił narodu, reprezentowanych najżywoniej przez polski lud pracujący. Jeśli ta ustawa w praktyce nie ma się zamienić jedynie w święto urzędowe, jeśli ma być dniem nie tylko uroczystym, ale także wolnym od pracy, to pamiętać należy o losie robotnika. Jeden z przedstawicieli robotników p. Wymysłowski wystąpił z apelem, który ja pole pieram, aby we wszystkich zakładach pracy, o ile święto 11 listopada wypadnie na dzień powszedni, wypłacono pracownikom normalne wynagrodzenie. Po przemówieniu referenta Sejm ustawę jednomyślnie uchwalił w 2-gim i 3-cim czytaniu. (hucznie i długotrwałe oklaski).

Z kolei pos. Pelczyńska zreferowała rządowy projekt ustawy o Instytucie Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego, który po dyskusji uchwalono jednomyślnie.

Komisja uchwaliła zmienić nazwę „Instytut Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego“ na „Fundusz Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego“, żeby zachować brzmienie pierwotne, nadane przez Marszałka.

Następnie Sejm przystąpił do debaty nad projektem ustawy o konwersji i zamianie obligacji pożyczek państwowych, samorządowych, gwarantowanych przez skarbu, a wypuszczonych w walutach obcych. Bardzo obszerny referat wygłosił pos. Hutten-Czapski, wywodząc m. in.: Obsługa długów stanowi bardzo poważną pozycję w naszym życiu gospodarczym. Przez długi czas staraliśmy się jak najlojalniej wywiązywać z naszych zobowiązań dłużniczych, przy czym szczególne starania w tym kierunku czynił b. wiceminister skarbu p. Koc. Niestety rząd widział się zmuszonym do zawieszenia transferu i wtedy weszliśmy na drogę układową z wierzycielami zagranicznymi, wśród których wierzycielami amerykańskimi stanowią główną pozycję. Ogólna suma papierów wchodzących w grę przy ewentualnym nowym układzie z wierzycielami amerykańskimi, obraca się w granicach 800 miln. zł., z czego około 220 miln. znajduje się w ręku obywateli polskich. Przewidziana ustawa konwersja papierów znajdujących się na rynku wewnętrznym, nasuwała szereg wątpliwości. Jest to sprawa nader drażliwa, dotyczy ona bowiem około 100.000 obywateli polskich, posiadających papiery dolarowe. Razem konwersja ma objąć blisko 40 proc. posiadaczy tych papierów na ogólną sumę około 33 miln. dolarów nominalnych. Obniżenie oprocentowania do 4 i pół proc. nie może w naszych warunkach wpłynąć na potaniecie kredytu na rynku kapitałowym. Oszczędności dla skarbu państwa nie były celem głównym ustawy, jednak przy przeprowadzeniu pełnej konwersji tej transzy papierów dolarowych, która znajduje się na rynku krajowym, skarbu może zaoszczędzić na procentach, po odliczeniu odsetek papierów własnych, około 3 miln. zł. rocznie, zaś na spłatach kapitałowych wskutek odroczenia terminów amortyzacji — przejściowa ulga wyniesie około 9 miln. zł. rocznie. Gdyby na tych samych warunkach udało się nam przeprowadzić konwersję w stosunku do wierzycieli zagranicznych, wówczas oszczędności na oprocentowaniu wyniosłyby 11 miln. rocznie, zaś ulga wskutek odroczenia spłat amortyzacyjnych 26 miln. rocznie.

Po konwersji kurs nowych papierów obracałby się zapewne w granicach 50 za 100, takim jest bowiem kurs większości papierów oprocentowanych na 4 do 5 proc. na rynku polskim. Jeśli więc dla obrachunku ewentualnych strat czy zysków, jakie krajowym posiadaczom przyniesie konwersja, weźmiemy pod uwagę ten kurs papieru skonwertowanego, oraz kurs dotychczasowych papierów z początku marca do 12 bm., to otrzymamy następujące rezultaty:

6 proc. poź. z 1920 r. dotychczas w przybliżeniu kurs 250 zł., procenty 31,80 zł., po konwersji kurs 300 zł., procenty 27,00 zł.

8 proc. poź. dill. dotychczas 265 zł., proc. 42,40 zł. po konwersji 278 zł., proc. 25,00 zł.

7 proc. stabil. dotychczas 368 zł., proc. 49,00 zł., po konw. 362 zł., proc. 32,60 zł.

7 proc. śl. i warsz. dot. 233 zł., proc. 37,00 zł., po konw. 270 zł., proc. 24,00 zł.

Według tych więc obliczeń, jeśli idzie o wartość papierów, konwersja na ogół daje pewne nadwyżki, których oczywiście nie było gdyby wziąć pod uwagę kursy emisyjne, lub nawet kursy repatriacyjne. Natomiast zdecydowanie gorzej wygląda oprocentowanie tych papierów po konwersji. Zapewnienie więc należytej dochodowości posiadaczom papierów skonwertowanych jest najtrudniejszym zadaniem. Trzeba by szczególnych przywilejów dla tych papierów itp. wysiłków rządu i społeczeństwa, aby kurs papieru konwersyjnego, utrzymać na możliwie wysokim poziomie, by możliwie wyrównać straty obywateli na kuponie. W stosunkach kapitałowych Polski i USA istnieje tak olbrzymia różnica, że traktowanie równorzędne posiadacza papieru polskiego i amerykańskiego, wydaje się obywatelowi polskiemu niewłaściwe i krzywdzące. Działa tu również pewien psychologiczny sprzeciw, jaki w obywatelu polskim musi powstawać, kiedy między niego a polskiego ministra skarbu wkrocza przedstawiciel obcej finansjery i wpływa na warunki konwersji. Niestety jesteśmy w położeniu przymusowym, albowiem papiery te pochodzą z pożyczek zaciągniętych zagranicą i to głównie w Ameryce, zaś wierzyciele amerykańscy stawiali wyraźny warunek, aby żaden inny wierzyciel nie był inaczej traktowany niż oni.

Trzeba podkreślić, iż z konwersją tą wiąże się dość duży zawód nadziei, pokładanych przez posiadaczy w stosunku do konwertowanych papierów papierów. Zawód ten dotknęła przede wszystkim jedyny czynnik, który w naszych warunkach kapitalizuje, tj. drobnego ciulacza miejskiego. — Ustawa przewiduje konwersję dobrowolną, zasadniczym bowiem momentem jest zaufanie posiadacza do skarbu. Nie ma chyba dotychczas w Polsce człowieka, który nie stracił na pożyczkach państwowych, chciałoby się więc, żeby te papiery były przynajmniej taką oazą korzyści dla posiadacza, a nie straty. Niestety, pod naciskiem wierzyciela zagranicznego, zmuszeni jesteśmy naszego polskiego

ciulacza traktować równorzędnie z kapitalistą amerykańskim.

Po dyskusji przyjęto ustawę w drugim i trzecim czytaniu.

Z kolei pos. Gardecki przedstawił zmiany Senatu do ustawy o układach zbiorowych pracy. Mówca na wniosek komisji pracy proponuje przyjąć 36 poprawek Senatu i odrzucić jedną. Z przyjętych przez komisję poprawek najważniejsza dotyczy artykułu pierwszego i zmierza do wyeliminowania chałupnictwa z pod zakresu ustawy — wzmian Senat w rezolucji wzywa rząd do opracowania ustawy o chałupnictwie i powołania inspektorów pracy dla chałupnictwa.

W głosowaniu Sejm przyjął wszystkie poprawki, które uchwaliła przyjął komisja sejmowa.

Po przyjęciu projektu ustawy w sprawie dewocjonalii, przystąpiono do obrad nad projektem ustawy o zapewnieniu pracy uczestnikom walk o niepodległość. Referentka pos. Pelczyńska podkreśliła, że omawiana ustawa zapewnia pracę uczestnikom walk o niepodległość, odznaczonym krzyżem i medalem Niepodległości. Gwarantuje im pierwszeństwo przy obsadzaniu stanowisk, ustala, że na 50 pracowników powinien być zatrudniony jeden uczestnik lub uczestniczka walk o niepodległość, nakłada na urzędy pośrednictwa pracy obowiązki zatrudnienia przede wszystkim tej kategorii osób. Uczestnikom walk o niepodległość, którzy ukończyli 55 lat lub utracili 50 proc. zdolności do pracy, wdowom i rodzinom zapewni zaopatrzenie ze skarbu państwa, o ile są odznaczeni krzyżem Niepodległości.

Pos. Karśnicki proponuje rezolucję, wzywającą rząd do złożenia ustawy, któraby zabezpieczała rezerwistom i oficerom armii polskiej z czasów walk r. 1918—1920 równe z uczestnikami walk o niepodległość pierwszeństwo w otrzymywaniu stanowisk w służbie państwowej, samorządowej itp.

Sprawozdawczyni jednak oświadcza, że rezolucja ta stoi w sprzeczności z dopiero co referowanym wnioskiem. Ze służby wojskowej — przy jej powszechności i obowiązkowości nie może wynikać żaden tytuł do zasługi lub do jakiegos specjalnego uprzywilejowania. Dla tego referentka sprzeciwia się proponowanej rezolucji.

W głosowaniu przyjęto ustawę jednomyślnie w drugim i trzecim czytaniu.

Następne posiedzenie Sejmu odbędzie się we wtorek dnia 23 bm. o godz. 15.30.

Przed radykalnym posunięciem przeciw partii faszystów francuskich?

Paryż, 20. 3. PAT. W prasie prawniczej pojawiły się pogłoski, że rząd nosi się z zamiarem rozwiązania francuskiej partii społecznej i w tym celu polecił miał zakończyć prowadzone od szeregu miesięcy przez sędziego śledczego dochodzenia w tej sprawie. Informacje te zdają się potwierdzać wiadomości agencji Havasa, iż prowadzący te dochodzenia sędzia Betteille wręczył już przed 3 tygodniami akta tej sprawy prokuratorowi, celem zestawienia aktu oskarżenia, w wyniku którego zostaliby pociągnięci do odpowiedzialności sądowej kierownicy tejże partii z plk. de la Rocque i dep. Ybarnegaray na czele. Pojawienie się tych pogłosek budzi pewien niepokój na prawicy, natomiast wzmacnia pozycję rządu w oczach niezadowolonych ostatnio elementów lewicowych, ponieważ

wywoluje wrażenie, że rząd nie pozostanie biernym w stosunku do akcji plk. de la Rocque.

Socjalistyczny „Populaire“ twierdzi, że dotychczasowe dochodzenia wykazały istnienie prowokacji ze strony elementów faszystowskich oraz złą organizację służby bezpieczeństwa. Organ socjalistyczny twierdzi również, że pierwsze strzały padły z kawiarni i sklepu rzeźnika oraz jednego z domów, położonych przy ul. Union i wyciąga wniosek, że była to prowokacja, gdyż właściciele sklepu rzeźniczego jak i kawiarni, są członkami francuskiej partii społecznej.

Ze swej strony prasa prawnicza twierdzi, że obecnie lewica szuka kozłów ofiarnych, pragnąc zważyć odpowiedzialność za zajścia na policję oraz na ugrupowania prawnicze.

Hołd pamięci Curie-Skłodowskiej

Londyn, 20. 3. PAT. Królowa Maria wczoraj po południu była obecna na uroczystości inauguracyjnej nowego laboratorium im. Curie-Skłodowskiej w Hamstead. Lord Dawson of Penn, nadworny lekarz królewski przy tej okazji wygłosił przemówienie, w którym podkreślił znaczenie odkrycia, dokonanego przed 40 laty przez Curie-Skłodowską i jej męża.

Dwa wyroki w Trzeciej Rzeszy

Berlin, 20. 3. PAT. Trybunał ludowy skazał Helmuta Hirscha, Żyda z pochodzenia, na karę śmierci za działalność antypaństwową.

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Właściciel pewnej restauracji w Saarbrücken oskarżony został o przerwanie radiowej audycji politycznej. W czasie przemówienia ministra propagandy Goebbelsa, restaurator, który rozmawiał z jakimś gościem, zawołał: zamknijcie głośnik, bo nie można mówić. Na podstawie denuncjacji został on oskarżony i skazany przez sąd na 5 miesięcy więzienia.

Pomysły Senatu gdańskiego

Warszawa, 20. 3. (Sin.) Senat gdański projektuje...

rego akwizycja ogłoszeń w Wolnym Mieście do prasy zagranicznej odbywać się będzie mogła tylko na podstawie specjalnej koncesji. System koncesyjny odbije się niewątpliwie ujemnie na interesach ogłoszeniowych prasy polskiej w Gdańsku.

Zakaz emigracji żydowskiej do Urugwaju

Paryż, 20. 3. (ZAT) Kierownictwo „Hicem“ otrzymało telegraficzną wiadomość z Montevideo, że rząd Urugwaju zabronił towarzystwu okrętowemu Lloyd Brasilero, przewozić pasażerów żydowskich. Jest to równoznaczne z zakazem żydowskiej emigracji do Urugwaju, ostrzega się przeto wszystkie zainteresowane osoby, aby nie przyjeżdżały do Urugwaju.

Katastrofa lotniczki Earhart

Honolulu, 20. 3. PAT. Samolot lotniczki Earhart, dokonywującej lotu dookoła świata, uległ katastrofie. Samolot spadł z wysokości 300 mtr, rozbił się i stanął w płomieniach. Lotniczka i jej dwaj towarzysze wyszli bez szwanku.

Dr. JAKUB BRACIEJOWSKI

lekarz chorób wewnętrznych i dzieci
powrócił i ordynuje
KRAKOW-PODGORZE, ulica LWOWSKA 22
telefon 184-64

Instytut Kosmetyczny „la fiee“
przeniesiony
do Podgórza, ul. Lwowska 22 tel. 184-64

Kronika krakowska**DYZURY LEKARZY I APTEK:**

Dziś mają dyżur dzienni lekarze: Dallet Zofia, Sarego 4, tel. 105-20; Herzhaft Stan., Floriańska 47, tel. 169-69; Kaczyński Henryk, Topolowa 42, tel. 162-01; Osick Bernard, Rynek Gł. 24, tel. 178-68.

Dziś mają dyżur nocny lekarze: Rozenbaum Barbara, Długa 84, tel. 188-50; Stein Emanuel, Dietla 57, tel. 143-40; Ralski Lesław, Zyblikiewicza 5; Abend Józef, Rynek Podgórski, tel. 126-37.

Dziś mają dyżur dzienny i nocny apteki: Grodzka 22, Plac Matejki 3, Wybickiego 1, Rakowicka 12, Dietla 36, Plac Zgody 18.

Tylko dzienny dyżur: Szczepańska 1, Kościuszki 18, Długa 66, Mikołajska 4, Starowiślna 77, Kalwaryjska 27.

AWANSE W KRAKOWSKIEJ DYREKCJI KOLEI

Z dniem 19 marca br. przeszli do wyższych stopni służbowych w Krakowskiej Dyrekcji Kolei Państwowych: Inż. Ignacy Czerniewski — dyrektor Kolei, inż. Adam Kmiaa — wicedyrektor, dr St. Wachter — nacz. wydziału sanitarnego, dr Sokołowski — nacz. wydz. finansowego i p. Szczepański — nacz. biura wojskowego.

ZGON BOLESŁAWA RACZYŃSKIEGO.

W Krakowie zmarł przeżywszy lat 58 s. p. Bolesław Raczyński, muzyk-kompozytor, były profesor Instytutu Muzycznego.

S. p. Bol. Raczyński, jako muzyk-kompozytor był autorem ilustracji muzycznych do dzieł teatralnych Wyspiańskiego oraz opery „Królewicz jaszczur“. Poza twórczością i pracą muzyczną zajmował się również publicystyką, był referentem muzycznym szeregu pism w Krakowie.

Pogrzeb zmarłego odbędzie się w poniedziałek o godz. 14 na cmentarzu rakowickim w Krakowie.

PRZYJMOWANIE BEZROBOTNYCH DO ROBÓT PUBLICZNYCH

Zgodnie z zarządzeniem władz, do wszystkich robót publicznych (państwowych i samorządowych) mogą być przyjmowani wyłącznie tylko bezrobotni zarejestrowani i skierowani do pracy przez organa Funduszu Pracy. Wobec tego Zarząd miejski w Krakowie zawiadamia, że zgłaszać się do Zarządu miejskiego w powyższych sprawach jest bezcelowe, wszelkie bowiem zgłoszenia o pracę kierować należy wprost do Biura Pośrednictwa Pracy przy Wojewódzkim Biurze Funduszu Pracy.

ZYCIE ŻYDOWSKIE W ŚWIETLE HUMORU

Odczyt na powyższy temat wygłosi p. dr O. Hirschdörfer w lokalu Syjonistycznego Klubu Towarzyskiego we środę 24 bm. godz. 8.15 wiecz. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

ODCZYT PROF. CENTNERSZWEREA

Związek Chemików Żydów komunikuje: W związku z odczytem kierow. Instytut Chem. Fizycznej Uniwer. J. P. w Warszawie prof. dr Mieczysława Centnerszwerę na temat „Najnowsze badania nad pierwiastkami promieniotwórczymi“, który odbędzie się 23 bm. w loklu Bnei Brith'u ul. św. Gertrudy 7 o godz. 7.45 — zarząd odwołuje zapowiedziany na dzień 22 bm. odczyt inż. Zimenstarka na temat: „Górnictwo Śląskie“. Odczyt ten odbędzie się 5 kwietnia br. w lokalu Związku Chem. Żydów, Szewska 4.

RASIZM W USTAWODAWSTWIE NIEMIECKIM

Jutro godz. 19.30 wygłosi w sali odczytowej przy ul. Dunajewskiego 7 odczyt Aniela Steinbergowa, adwokat pt. „Rasizm w ustawodawstwie niemieckim“. Słowo wstępne wypowie Ludwik Szczepański. Po odczycie dyskusja. Goście mile widziani.

STARODAWNE ZABYTKI SZKŁA KRAKOWSKIEGO

W poniedziałek, 22 bm. odbędzie się w sali kinowej M. Muzeum Przemysłowego (ul. Smoleńsk 9) 61-e Zebranie Naukowe Tow. Miłośników hist. i zab. Krakowa, na którym kustosz Muzeum Nar. dr Kazimierz Buczkowski wygłosi bogato ilustrowany odczyt pt.: „O starodawnej wytwórczości szklanej i zabytkach szkła krakowskiego z 16 i 17 wieku“. Wstęp 20 gr. Początek o godz. 18.30.

NA CO LUDZIE CHORUJĄ?

W Wydziale Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Krakowie zgłoszono w ciągu ubiegłego tygodnia następujące choroby zakaźne: błonica 8 wypadków, błonica 3, dur brzuszny 2, krztusiec 1, nagminne zapalenie przyusznic 3, róża 3, odra 1.

POŻAR WE DWORZE KS. RADZIWIŁŁA W BALICACH

Wczoraj w godzinach wieczornych strażnik z wieży mariackiej zaalarmował straż pożarną o pożarze, jaki wybuchł w stronie Balic. Równocześnie ks. Radziwiłł z Balic zawiadomił straż pożarną o pożarze w jego zabudowaniach dworskich. — Płomienie ogarnęły stodołę ze słomą i narzędziami rolniczymi. Za zezwoleniem prez. miasta wyruszyły do Balic oddziały krak. straży pożarnej. Lokalizowanie pożaru trwało do późnej nocy. — Szkoda znaczna.

TAJEMNICZA KRADZIEŻ SZNURA PERŁ

Policja krakowska otrzymała wczoraj wiadomość o tajemniczym zaginięciu sznura perł wartości kilku tysięcy złotych. Perły te były własnością pewnej osoby, zamieszkałej w śródmieściu Krakowa. Czasokres ani też bliższe szczegóły tej sprawy nie zostały jeszcze ustalone.

— STOWARZYSZENIE ŻYDOWSKICH STUD.

W. S. H. Na Walnym Zebraniu wybrano następujące władze: prezes: J. Warenhaupt. Członkowie Zarządu: Baruchówna H., Szpigielmanówna G., Abosch R., Fass F., Lewin J., Lipski Z., Penner J. Komisja Kontrolująca: Komlot I., Morgensternówna I., mgr Wachsmann B. Sąd koleżeński: Harbandówna M., Süsserówna I., Rosenberg A.

— **ZWIĄZEK ZAW. TECHNIKÓW DENT.** uruchomił sekcję pośrednictwa pracy, informacje i zapisy w piątki od godz. 7—8 wiecz. w lokalu Pl. W.W. Świętych 8. Zgłoszenia wolnych posad codz. tel. 109-97.

— **„MATKI WIELKICH LUDZI“.** Odczyt na temat powyższy wygłosi p. prof. dr Brossowa Anna z ramienia Powszechnych Odczytów U. J. w Zw. Zaw. Prac. Umysł. Sławkowska 6, we wtorek 23 bm. godz. 7.30 wiecz. Wstęp wolny.

Ostatnia droga marsz. Focha

Paryż, 20. 3. PAT. W sobotę 20 marca o godz. 5 po południu, w ósmą rocznicę zgonu marszałka Focha, odbyło się uroczyste złożenie jego trumny, spoczywającej dotychczas w podziemiach kościoła inwalidów, w specjalnym grobowcu, wzniesionym w kaplicy św. Ambrożego w kościele inwalidów.

MAKKABI—OLSZA W DOGRYWCE 0:0, W ZAWODACH TOWARZYSKICH 2:4.

W dniu wczorajszym rozegrali piłkarze Makkabi pierwszy w bieżącym sezonie towarzyski mecz z Olszą.

Spotkanie poprzedziła 18 minutowa dogrywka niedokończona w ubiegłym roku z powodu ulew meczu mistrzowskiego, przerwano przy stanie 4:2 dla Makkabi. Dogrywka zakończyła się bezbramkowo po wcale ciekawej grze. Wynik całego meczu mistrzowskiego pozostał więc bez zmiany 4:2 na korzyść Makkabi.

W towarzyskim spotkaniu do przerwy Makkabi miała przewagę, a poszczególni zawodnicy wykazali wcale dobrą formę. Najlepiej wypadł Hauptmann zdobywca obydwu bramek.

Po zmianie pół w zespole Makkabi nastąpiły zmiany, zagrało kilku zawodników drugiej drużyny. Olsza po przerwie wykazała znacznie lepszą kondycję niż Makkabi, która pod koniec nie wytrzymała tempa. Dla zwycięzców bramki zdobyli Chowaniec, Kowalski i Michalak. Sędziował p. Chruściński.

San Remo, 20. 3. PAT. Na międzynarodowym turnieju tenisowym w San Remo odbyły się półfinały. W grze pojedynczej pan Jędrzejowska pokonała mistrzynię Austrii Wolf w stosunku 6:2, 6:2 kwalifikując się do finału.

W grze pojedynczej panów Hebda zakwalifikował się również do finału po zwycięstwie nad Romaninim 7:5, 6:4.

W grze podwójnej mieszanej para Jędrzejowska — Hebda pokonała parę Groni — Garalulis 6:2, 6:2.

Przewidywany przebieg pogody do wieczora d. 21 bm.: Pomorze, Wileńskie i Polesie: Najpierw chmurno z opadami, potem dość pogodnie. Ciepłej umiarkowane wiatry z kierunków wschodnich. — Pozostałe dzielnice: najpierw dość pogodnie i ciepło, potem wzrost zachmurzenia aż do deszczów ze skłonnością do burz i lekki spadek temperatury. Słabe wiatry z kierunków zmiennych.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI**JEDYNY WIECZÓR JÓZEFA KAMENA W KRAKOWIE**

Józef Kamen, czołowy aktor byłej Trupy Wileńskiej, jeden z najświetniejszych artystów żydowskich, zatrzymał się w drodze powrotnej z Wiednia w Krakowie, skąd wyjeżdża do Rumunii. We Wiedniu odniósł cały szereg wielkich sukcesów artystycznych. M. in. wystawił piękną komedię Liwskiego „Herszele z Ostropola“. Jego kreacja w tej komedii jest majstersztykiem aktorskim. Licznym wielbicielom świetnego artysty udało się urządzić jedyne wieczór, który się odbędzie dziś w niedzielę, dnia 21 bm. w sali Bnei Brith przy ul. Gertrudy 7 o godz. 8.30 wieczorem. Józef Kamen wystąpi z zupełnie nowym, w Krakowie nieznanym repertuarem.

STO PIOSENEK, 45 FIGURYNEK, W SZOPCE „NASI I OBCY TAŃCUJĄ W SZOPCE“.

Dziś w niedzielę dnia 21 bm. o godz. 8 wieczorem odbędzie się spektakl znakomitej szopki satyrycznej „Nasi i obcy tańczą w szopce“ w sali Zyd. Tow. Teatralnego przy ul. Stołarskiej 9. Ci wszyscy, którzy szopki nie widzieli, powinni skorzystać z ostatniej okazji. Wstępy są bardzo umiarkowane.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś po południu, zabawna komedia muzyczna „Krawiec w zamku“, która powtórzona będzie we wtorek wieczorem. Dziś wieczorem powtórzenie interesującej sztuki angielskiej Johna van Druten „Mały Woodley“.

— **Z TEATRU „BAGATELA“.** Dziś 3 przedstawienia rewii pt. „Czar, uśmiech, radość...“ Doskonałe kreacje aktorów z Sabą i de Vogt, I. Skwierczyńska, W. Jankowski, M. Zeglarski i świetne numery baletowe w wykonaniu Jedyńskiej i Fabiana.

— **TEATR ŻYDOWSKI** Bocheńska 7. Dziś ostatnie 2 występy Teatru Komediantów. Program podwójny: operetka „Kiedy pajac się śmieje“ i rewia „Parada Komediantów“. Początek 4 pop. i 8.30 wiecz.

— **NADSCENKA ARTYSTYCZNO-LITERACKA I. RÓŻYŃSKIEJ** św. Jana 6 (Sala Saska). Dziś i codziennie wielka rewia pt. „Paniąka z Szewskiej 3b“ w doskonałej obsadzie z Kołpikówną, Winarską, Laskowskim, Paplińskim, Majskim, Lawrusiewiczem na czele zespołu. — Początek przedstawień o 7-mej i 9-tej.

— **WIECZÓR MUZYKI J. S. BACHA** w Instytucie Muzycznym (św. Anny 2) w niedzielę 21 bm. o godz. 8 wiecz. Wystąpią soliści: J. Pelzling-Schoenwetterowa i A. Billig (skrzypce), H. Piltzówna (fortepian) oraz orkiestra smyczkowa Inst. Muz. pod dyrekcją L. Goldflussa i K. Wysokiego.

— **WYSTAWA HILDY HEYMAN ORAZ LEONA LEWKOWICZA** pod egidą Zrzeszenia Zyd. Art. Malarzy i Rzeźbiarzy otwarta jest codziennie od godz. 11—2-giej w Zyd. Domu Akad. Przemyska 3. Wstęp 50 gr, dla młodzieży 20 gr, zbiorowo ponad 10 osób po 10 gr, dla członków wolny.

REPERTUAR KINOTEATRÓW:

ADRIA: „Mali bohaterowie“ (Henry Armetta, Frank Barro) i „Komediant“ (Hans Moser).

APOLLO: „Sam Dodsworth“ (Ruth Chatterton, Mary Astor).

ATLANTIC: „Potępieniec“ (Victor Mac Laglen) i „Ręce na stole“ (Carola Lombard, Fred Mac Murray).

BAGATELA: „Noce motyle“ oraz rewia p. t. „Czar... uśmiech... radość...“

DOM ŻOŁNIERZA: „Golgota“.

MUZEUW: „Zew krwi“.

PROMIEN: „Sam na sam“ „Żniwa“ (Paula Wessely)

STELLA: „Czarownica“ (H. Gabagan).

SZTUKA: „Bogate biedactwo“ (Shirley Temple)

ŁCIECHA: „Grzesznik mimo woli“ i „Magnolia“ (J. Brown, Irena Dune).

WANDA: „Księżniczka Cissy“ (Grace Moore, Franchot Tone).

Warszawa, 20. 3. (Sin.) W powiecie tarno brzeskim przeprowadzono w niektórych okręgach zwycięski strajk robotników zatrudnionych przy wywożeniu drzewa z lasów. Chłopi uzyskali dzięki tym strajkom 50—100 procent podwyżki.

Warszawa, 20. 3. (A). Do późna w nocy trwały pertraktacje między przedstawicielami kupców branży jedwabnej a pracownikami firm. Ponieważ konferencja w inspektoracie pracy nie dała żadnych rezultatów, a kupcy żydowscy nie chcieli się zgodzić na podpisanie umowy zbiorowej pracownicy branży jedwabnej postanowili przystąpić do strajku protestacyjnego, który potrwa jeden dzień.

Przy wielkim praniu

Persil
Henko
Menkefa
Soda do prania
i bielienia
Bez chloru
Bez żelaza

cenie coraz więcej Persil i Henko.
Od czasu, kiedy używam obydwóch tych środków, mam o wiele ładniejszą bieliznę i znacznie mniej pracy. Wieczorem moczę bieliznę w Henko. Rano szukuję rozczyn Persila, dodając garść Henko dla zmiękczenia wody. Gotuję przez 15 minut i po gruntownym wypłóceniu otrzymuję białoczną bieliznę o przyjemnym świeżym zapachu.

**Istotnie -
to Persil to Persil!**

Sprzedają tylko w paczkach. — Wystrzegaj się naśladowców!

WSZELKIE STRUNY DO INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH
tylko dla odsprzedawców
POLSKA FABRYKA STRUN
Kraków, Dąbrowskiego 15

FORVIL PARIS **ULUBIONY PUDER PANI**

RABKA znany komi. „SWIT”
Pensjon. Nr. 218
pod zarządem **H. Becka**
przyjmuje zgłoszenia na
ŚWIĘTA PESACH
Uprasza się o wcześniejsze zamówienia.

WIECZNE PIÓRA
NAJTANIEJ
WOLF MANNE
KRAKÓW, KRAKOWSKA 1

Nowe znaczki pocztowe

Z dniem 1 kwietnia rb. ukażą się w obiegu nowe znaczki pocztowe w cenie 5 gr, 10 gr, 15 gr i 20 gr. Na zdjęciu naszym wzory nowych znaczków pocztowych, które będą wypuszczone przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów. Na znaczkach tych widzimy Klasztor Jasnogórski, Dworzec Morski w Gdyni, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie i Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach.

HURTOWNIA

Rowerów, instrumentów muzycznych, strun do wszelkich instrumentów, gramofonów, płyt, oraz wszelkich przyborów do tychże

Leopold HUTTERER

obecnie tylko

Kraków, Rynek 13 I. p. tel 128-02

Oddziały: **KATOWICE, 3-Maja 17**

LWÓW, Sykstuska 19

MYSŁOWICE, Piłsudskiego 17

**Wypożyczalnia
książek**

Pałatyn

**K r a k ó w
Grodzka 6.**

**Poleca
wszelkie nowości
Każdą nowość
możesz otrzymać**

Sprzedaj

ŁÓŻECZKO mosiężne z materacem w doskonałym stanie do sprzedania. Kraków, św. Krzyża 1, m. 7. — 1509K

PIANINA — FORTEPIANY od najtańszych w wielkim wyborze Władysław BOŁONSKI, Kraków, św. Anny 3. 1400K

**CHORZY NA PRZEPUKLI-
NE.** Długoletni specjalista M. Landau, Kraków, Dietla 44, I. p. wykonuje opatentowane opaski przepuklinowe, suspensoria i opaski po operacji ślepej kiszki. Przyjmuje wszelkie reperacje. 966K

**Poczta szyfrowa
inserterowa**

nałży wrzucić w słoju całego dnia

**tylko
do skrzynki**

wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem” a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

DYWANY

linoleum, ceraty, firszki, kapy, chodniki i portjery
M. HALPERN
Kraków, ul. Poselska 18
Telefon 116-79

**REKLAMA
DŹWIGNIA
HANDLU --**

WZMIANKA

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Krakowie ogłosiła w Monitorze Polskim Nr 61 z dnia 16/III 37 przetarg publiczny na dostawę w okresie rocznym:

- 1) 30.000 sztuk poduszek maźniczych — z terminem składania ofert do 14 kwietnia 1937 r.
- 2) 1.200 kg skór technicznych z terminem składania ofert do dnia 14 kwietnia 1937 r.
- 3) 800 kg sznura asbestowego kręconego — z terminem składania ofert do 14 kwietnia 1937 r.
- 4) 8.000 kg szszeliwa lojowano-grafitowanego — z terminem składania ofert do 16 kwietnia 1937 r.
- 5) różnych części składowych do szybkościomierzy Haushältera — z terminem składania ofert do 16 kwietnia 1937 r.
- 6) 50.000 m² tlenku technicznego, z terminem składania ofert do 19 kwietnia 1937 r.
- 7) 10.000 kg dekstryny — z terminem składania ofert do 19 kwietnia 1937 r.
- 8) 600 sztuk pendzli — z terminem składania ofert do 21 kwietnia 1937 r.

Termin składania ofert upływa w oznaczonym dniu o godzinie 12-tej.

Zwraca się uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim, przetarg publiczny, na wykonanie robót zespołowych, w budynkach kolejowych położonych na stacjach Radziszów i Leńcze, a mianowicie:

- 1) Gruntowny remont budynków stacyjnego i gospodarczego w Radziszowie.
- 2) Gruntowny remont budynku (strażnicy) Nr 30a w Radziszowie.
- 3) Gruntowny remont budynku (strażnicy) Nr 30 w Radziszowie.
- 4) Gruntowny remont budynków stacyjnego, gospodarczego i stawidła w Leńcach.
- 5) Gruntowny remont budynku (strażnicy) Nr 25 w Leńcach.
- 6) Gruntowny remont budynku (strażnicy) Nr 24 oraz wieży wodnej w Leńcach.

Informacji udziela Biuro Oddziału Drogowego PKP w Suchej

(Inz. Włodarski)
Naczelnik Biura Drogowego

**Wzorowa pracownia dla
napraw maszyn biurowych**

UHER i ABSLER
Kraków, św. Jana 11
Tel. 109 05

Zdrojowiska

ZAKOPANE — pensjonat „MAGNOLIA” Bóty Zamgrodzkiej przyjmuje zamówienia świąteczne. tel. 12-21. Ceny niskie. 1203g

ZAKOPANE — pensjonat „SWOJA” ul. Zamojskiego telefon 1061 poleca na święta pokoje komfortowe. Ceny niższe. HELENA BAUMGARTEN. 1460k

KRYNICA — ŚWIĘTA WIELKANOCNE חנוכה של חנוכה

w Pensjonacie VOGLA. Wcześniej zamówienia celem zarezerwowania pokoi konieczne. 1288k

ZAKOPANE — pensjonat ZAWORY prosi o wcześniejsze zamawianie pokoi na OKRES ŚWIĄTECZNY. 1466k

ZAKOPANE. Willa „Zoska” Górne Krupówki. — Pensjonat Anny Dunkelblum - Frankowej przyjmuje zamówienia na święta. 1488k

RABKA-ŚWIĘTA WIELKANOCNE חנוכה
W PENSJONACIE „ANNA” — tel. 253
O wcześniejsze zamówienia proszą Mandelbaumowie

ZAKOPANE. Pierwszorzędny pensjonat „DOM” Idy Borzykowskiej Leonji Krantówny poleca pokoje na święta. Ceny niskie. Tel. 1300. 1401k

ZAKOPANE komfortowy pensjonat „TYTAN” ul. Zamojskiego przyjmuje zamówienia na święta. Telefon 1637. 1507k

ZAKOPANE. Pełnokomfortowy pensjonat „SWIT” pod zarządem Graffów poleca pokoje od 5.50. Okazja taniego i miłego spędzenia ferii świątecznych. 1499k

ZAKOPANE. Komfortowy pensjonat „JURAND” — Chalubińskiego z BIEŻĄCĄ CIEPŁĄ, ZIMNĄ WODĄ W POKOJACH obniżył znacznie ceny na marzec, TURYSTÓW PRZYJMUJE TEŻ HOTELOWO. — Kuchnia wykwiłta rytualna. PRZYJMUJE JUŻ ZAMÓWIENIA NA PESACH. — 1212k

RABKA. Pełnokomfortowy PENSJONAT STOBCHOWEJ JEDYNACZKA tel. 228 (bielona woda w pokojach) przyjmuje zamówienia na święta PESACH do 22. III. 1200g

Lokale

LOKAL sklepowy, frontowy przy ul. Grodzkiej do wynajęcia Zgłoszenia pod „Este” Nowy Dziennik. 1214g

DWA pokoje na biuro naprzeciw Uniwersytetu do wynajęcia. — Wiadomość Straszewskiego 26, II. p. 1204g

SKLEP frontowy i piwnica do wynajęcia. Kraków. Karmelicka 16. 1479k

LOKALE przemysłowe, ładne, na piętrze i parterze do wynajęcia. Józefińska 28. 1473k

POKÓJ frontowy, pełnokomfortowy, I. p. zaraz do wynajęcia. Telefon 130-39. 1474k

BALE fabryczne nowo-wybudowane, około 1600 m², woda, elektryka, w całości lub częściowo od zaraz do wynajęcia. Wiadomość Płaszowska 45 — tel. 120-40. 1093k

MAŁY pokój bardzo słoneczny, czysty, telefon, łazienka z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Kremerska 12, miesz. 8. 1253g

DWUPOKOJOWE mieszkanie: Przemyska 6 od zaraz do wynajęcia. Wiadomość Kóstenbaum Starowiślna 74 Tel. 160-87, między godz. 14-16. 1248g

ZADAJCIE VENA-LUX GUM?

PREPAROWANE NAJNOWSZA METODA PROPHILACTYCZNA. UWAGA! NA NAPIS „VENA-LUX” 3 GWAR. 3 LAT.

4 i 6-POKOJOWE mieszkanie komfortowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kraków, Sobieskiego 16/b, mieszkanie 4. 1239g

NA KANCELARIĘ adwokacką poszukuje się w śródmieściu 2 pokoi wgl. pokoju z przedpokojem (może być jako podnajem). Zgłoszenia z podaniem warunków do Adm. Nowego Dziennika pod „Pewny czynsz A. F.” 1237g

LOKAL nadający się na handel lub lekki przemysł do wynajęcia. Zgłoszenia: Kraków, Sobieskiego 16/b mieszkanie 4. 1239g

POKÓJ kawalerski umeblowany słoneczny, frontowy dla 1-2 pań do wynajęcia Kraków, Kopernika 10, m. 4. 1517k

OBUWIE męskie pasowo szyte i koikowane

pierwszorzędnej jakości poleca Wytwórnia obuwia męskiego „DIANA” Kraków, ul. Stradom 15 tel. 169-54 (Rino Atlantic)

4-POKOJOWE pełnokomfortowe mieszkanie z etażowym ogrzewaniem oraz 2-pokojowe pełnokomfortowe do wynajęcia. — Zgłoszenia Aleja Słowackiego 15a. 1520k

LOKAL frontowy śródmieście z urządzeniem towarem lub bez natychmiast okazjnie do odstąpienia. Wiadomość telefon 145-02. 1251g

OKAZYJNIE do wynajęcia lokal handl. Przemyska 1. Wiadomość Kóstenbaum, Starowiślna 74. Tel. 160-87. 1249g

TRZECHPOKOJOWE pełnokomfortowe mieszkanie do wynajęcia. Czapskich 3. Dozorca wakaże. 1516k

DO wynajęcia: Trzechpokojowe mieszkanie od zaraz Starowiślna 44. Wiadomość tel. 160-87. 1250g

LOKAL przemysłowy, elektryka, poszukiwany. Zgłoszenia pod „Woda, gaz”. Biuro ogłoszeń Stattera — Rynek 8. 1518k

3 POKOJE z kuchnią z komfortem III piętro i 1 pokój z kuchnią IV piętro Gertrudy 29 przy plan-tach do wynajęcia. 1235g

POKÓJ umeblowany dla pań lub panów z utrzymaniem ew. bez zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Dietla III m 7. 1517k

6 nowoczesnych typów od dwulampowego — do 9-lamp. superheterodyny
Najwyższa selektywność.
Piękny dźwięk.
Luksusowe wykonanie.
Długoterminowy kredyt

RADIOODBIORNIKI o NAJWYŻSZYCH ZALETACH DO NABYCIA W CAŁYM KRAJU

Matrymonialne

WŁAŚCICIEL apteki, nieruchomości zamożny pozna w celu matrymonialnym wybitnie piękną z pierwszorzędnej rodziny lat 33-35. Zgłoszenia „Zamożna z wielką nieruchomością” do Adm. Nowego Dziennika. 1244g

DWIE młode inteligentne panie poznają 2 panów kulturalnych w celu matrymonialnym. Zgłoszenia pod „Inteligentna” do Adm. Nowego Dziennika. 1259g

SWAT znany w sferach zamożnych i inteligencji poleca się „Atid”, Kraków Grodzka 34, m. 2. Codziennie od 6-8, w niedzielę od 10-1 i od 4-7. 1231g

KTÓRA z Pań dopomoże młodzieńcowi lat 27 do kształcenia się w śpiewie. Cel matrymonialny. — Zgłoszenia do N. Dziennika pod „Ślawa”. 1230

Sprzedaj

25 PROCENT TANIEJ — wszelkie wyroby tapicerskie sprzedaje na święta Zakład Tapicerski Gh. Goldschmidt, — ERZYŻA trzy.

„RIGO” usuwa niezawodnie ODCISKI, 50 groszy. Drogeria SCHAPSENHOHA Kraków, Plac Nowy.

PLUSKWI tępi doszczętnie oryginalny płyn JOK: Drogeria SCHAPSENHOHA, Kraków Plac Nowy. 1121k

DYWANY, linoleum, ceraty, firanki, kapy, chodniki, portiery. Halpern, Poselska 13. 1422k

NOWOŚCI do przybrań sukien poleca MANHEIMER Rynek gł. 9., wielki wybór guzików wszelkiego rodzaju, paski damskie, — suwaki, kłamry itd. Koronki wełniane modne, koronki bielińskie. Ceny niskie! 1469k

HURTOWNIA spożywcza na G. Śląsk z dobrze zaprowadzoną klientelą z powodów rodzinnych do sprzedania. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „50-40.000”. 1510k

KOSZULE męskie popelino we, sportowe — wielki wybór poleca najtaniej Wytwórnia „Lira” Szewska 18 1033k

NA święta MACE i koszerNE WEDLINY. Bakalarz, DŁUGA 50. 1197

JUŻ nadszedł SWIEŻY TRANSPORT KAPELUSZY Kreisler, Kraków, — Floriańska 23. 1513k

ŚWIETLANE PUDRY TOALETOWE JEDYNIEM W DROGERII SCHAPSENHOHA KRAKÓW, ESTERY L. 16. 1896k

DROGERIA SCHAPSENHOHA KRAKÓW, ESTERY 16, — tel. 163-84 poleca „LANOLINOL” specjalny puder ŚWIETLANY dla dzieci oraz ODŻYWKI. 1897k

NAJNOWSZE FIRANKI, kapy serwety poleca Wytwórnia firanek Sarego 5. Ceny niskie. 1180k

OKAZYJNIE do sprzedaży używany prawie nowy postaw walcowy pojedynczy 500/250 Kasper Mars 1. Omega Prokopa 3 oraz kasa ogniowa Wertheima 2. Listy pod „Okazja” Nowa Reklama, Lwów. 1497k

LISY srebrne — niebieskie naturalne najtaniej Gemeiner, Kraków, Grodzka 9/l. p. 1419k

WYPOŻYCZALNIA książek 1.500 tomów sprzedam. Zgłoszenia Nowy Dziennik pod „Wypożyczalnia”. 1242g

PASKI, kwiaty najnowsze uadale poleca Felicia Censor-Spirowa, Szewska 18 I piętro 1501k

DOM w Berlinie sprzedam. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „Kamienica”. 1232g

TOREBKI, nesesery, portfele poleca „Wytwórnia Kufrow, Tezek i Torb” Kanner, Kraków, Stradom 11.

PRAKTYCZNA Pani kupuje rękawiczki tylko u rękawicznika. Pranie i naprawa rękawiczek. — F. LUBANSKI, Kraków, — św. Anny 2. 1482k

FIRMA HALPERN, — KRAKÓW, WOLNICA 8, zawiadamia, iż od 17-30 marca sprzedaje po niebywałych tanich cenach kryształ, porcelany japońskie, ceramiki, serwisy, oraz wszelkie artykuły luksusowe, znajdujące się na składzie: — Serwis kawowy porcel. „Cmielów” 15 częściowo po 4.60; naczynia kuch. emaliow. na wagę.

ŚWIĄTECZNY NUMER NOWEGO DZIENNIKA

ukáže się w znacznie zwiększonej objętości i podwójnym nakładzie **dnia 26 marca b. r.** i zawierać będzie oprócz szeregu prac **najwybitniejszych sił** publicystycznych i literackich

ZWIĘKSZONY DZIAŁ INSERATOWY

Zamówienia do działu inseratowego przyjmuje

Adm. Nowego Dziennika, Kraków, ul. Orzeszkowej 7. — Tel. 102-79

**SPRZEDAŻ
PRZEDŚWIĄTECZNA**
PO ZNACZNIE ZNIŻONYCH CENACH

Jedynie we firmie **J. DIENER** Kraków Szewska 20

Porcelana i szkło z pierwszorządnych fabryk:
„Epiag“ Karlsbad, Polska Fabryka Porcelany,
Huta Franciszka,
oraz Huta Szklana „Ząbkowice“

Oto kilka cen dla przykładu:

SERWISY stołowe porcel. karlsbadzkie na 6 osób (25 sztuk) . . . . . od Zł. 32.—
TALERZE głęb. lub płyt. porcelanowe . . . . . —35
„ porcelanowe II. a. . . . . —35
FILIZANKI porcelanowe (6 sztuk) 1.20
GARNUSZKI porcelanowe II. a. (6 szt.) . . . . . —30
ZASTAWA szklana desen' szlif. (25 szt.) 7.30
SZKLANKI (6 sztuk) . . . . . —40
LAMPY elektryczne 4-plomienne 12.50
i wiele artykułów luksusowych po cenach 40% do 70% zniżonych.

**Poczta szyfrowa
inserterowa**
niezły wrzucić w ciągu całego dnia

**tylko
do skrzynki**
wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem“ a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

Wolne posady

POSZUKUJE nauczyciela hebrajskiego ze znajomością jidysz do 4 dzieci. Zgłoszenia Berger Szlembarck p. Harkłowa. — 1403k

DOBRA praktyka lekarska zaraz do objęcia. Wiadomość. Gmina Wyzn. Żyd. Wiśnicz Nowy. 1233g

POSZUKUJE lekarza (ki) do prowadzenia zakładu dentystycznego. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „Stomatolog“. 1207g

Posad poszukują

RUTYNOWANA energiczna wychowawczyni z 5-letnią praktyką poszukuje po sady na kolonii ewentualnie do dzieci w pensjonacie Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „Samodzielna“. 1202g

LEKARKA - DENTYSTKA dyplom i specjalizacja zagraniczne. Kilkuletnia własna ordynacja zagranicą objęta posadą wzgl. współpracę w większym mieście Polski. Zgłoszenia: „Nienostyfikowana“, Kraków, Skrytka 64. 1407k

FORTEPIANY, PIANINA STROI, NAPRAWIA najtaniej Rom, Bożego Ciała 10, telefon 143-79. 633k

LEKARZ - DENTYSTA poszukuje posady. Zgłoszenia do Adm. N. Dziennika pod „Dyplom polski“. 1241g

ENERGICZNY ADMINISTRATOR da zł. 100, temu, kto wskaże lub odda mu administrację domu. Zgłoszenia do Nowego Dziennika pod „Administrator“. 1247g

HAFTUJE bieliznę, wyprawy ślubne. SZYCIE bluzek spodniczek pyjam szlafroków. Stockowa, Dietla 50. II. p. 1243g

Nauka i wychowanie

LEKCIJA TAŃCÓW INDYWIDUALNYCH ZBIOROWYCH UDZIELAM. WIADOMOŚĆ TEL. 145-80. 1233g

ENGLISH — Correspondence — Shorthand (Stenography) wyucza Emanuel Thora, Absolwent „Pitman's College“ London. Wawrzyńca II. Tel 143-79. 1206g

WPISY KURS ZAWODOWY KLEMENTYNY BOBROWSKIEJ - SWALTEK Nauka kroju modelowania i szycia. Krój oceniany przez komisję zawodowe cechów Krakowa i Warszawy. Kurs daje wykształcenie mistrzowskie. System angielski i francuski damski i dziecienny. Kurs rozpocznie się 1 kwietnia. Po ukończeniu świadectwa. — Kraków, Felicjanek 1, m. 7. 1472k

STENOGRAFII NOWOCZESNEJ metodą udoskonaloną najszybciej wyucza ZOFIA SCHÖNGUTÓWNA W. W. Świętych 8, I. p. front, tel. 109-97. — Oplata MINIMALNA. 1181k

WRÓCIŁAM z zagranicy i rozpoczynam nowe koncesjonowane KURSA KROJU 23 marca. Wpis trwa ja. Elwira HALPERN-SÜSSEROWA, absolwentka Wiener Moden-Akademie, Kraków, Krupnicza 16. 1236g

Interesy handlowe

DO świetnie zaprowadzonego przedsiębiorstwa handlowego (sklepu) branży żelaznej, istniejącego 39 lat, w centrum Krakowa, poszukuje spółnika. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „Światło 10.000“. 1270g

SPÓLNIKA z kapitałem od 4 tysięcy złotych poszukuje do dobrze prosperującej fabryki celem powiększenia obrotu. Zgłoszenia do Adm. N. Dziennika pod: „Stały, sysek“. 1256g

SPÓLNIKA z większym kapitałem do dobrze zaprowadzonej piekarni smacznej w centrum Krakowa poszukuje. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „S. S.“. — 1218g

Kupno

NOSZONA garderobę kupuję, pacę dobrze. Goldberg, Gazowa 11, tel. 163-21.

KUPUJE starą garderobę, płacę najwyższe ceny Jaronowski, Wąska 12, tel. 147-19. 1186g

SOLIDNIE budowaną realność kupię. Zgłoszenia szczegółowe pod „Gotówka do 200.000“ Biuro Ogłoszeń Statlera, Rynek 8. 1519k

Sprzedaż

WINA ŚWIĄTECZNE poleca tanie ZNANA, SOLIDNA firma L. SÜSSERA SYNOWIE, Kraków, Poselska 15. 1203g

**Ceny znacznie niższe
aparatów radiowych modeli 1937**
we firmie
„RADIOSWIAT“
KRAKÓW, PL. SZCZEPAŃSKI 5

MEBLE nowoczesne, szafy kombinowane, sypialnie, jałalnie, najtaniej. Kraków, BRACKA 13. 3462k

LODOWNIE — Chłodnie — Konserwatory największy wybór. Również sprzedaż ratalna. Wytwórnia Statler, Kraków Stradom 18. — 1429k

**Fabryczny Skład Lamp Elektrycznych
A. J. POSS, Kraków, Agnieszki 11**
poleca najnowsze modele po bardzo niskich cenach.

„Panie, czy może mi pan zmienić 50 złotych?“

NACZYNNIA EMALIOWANE nakrycia alpagowe, wagi stołowe, okucia meblowe oraz przybory mleczarskie najtaniej zakupisz w F-mie HOCHMAN — STA ROWIŚLNA 35. 1209g

MASZYNY do SZYCIA — WÓZKI dziecięce ROWERY najtaniej, najsolidniej u BLITZA, Kraków, Krakowska 36. 1048g

„MODNA PANT“ wiaść. Lembergerówna, pl. Marja cki 3 poleca suknie, bluzki, apódniczki, szlafroki wykonane według modeli francuskich. Ceny niskie. 1163g

MASZYNY do pisania, nowe, używane, gwarantowane, okazjnie sprzedaje „Remont“, Katowice, Dworcowa 18. 1494k

TAPCZANY, otomany materace, poduszki, łóżka polowe „MARS“ przyjmuje reperacje na dogodnych warunkach ZAKŁAD TAPICERSKI BARDACHA — Kraków, Krakowska 44 tel. 174,83. 967k

**WSZELKIE ROBOTY
MECHANICZNE**
toczenie, heblowanie, frezowanie, spawanie,
REMONTY WSZELKICH MASZYN
prasy mimośrodowe, hydrauliczne, śrubowe, sznyty, matryce, narzędzia, formy, urządzenia do wyrobu artykułów masowych, remonty samochodów i motocykli wykonują solidnie, tanio, punktualnie

**ZAKŁADY MECHANICZNE
„MOTOCENTRALA“ I. STIEGLITZ**
Kraków-Łębniki, ul. Rolna 13 i Szwedzka 24. Tel. 169-15

כשר לפסה
SALAMI najlepszej jakości, poleca i wysyła do wszystkich miejscowości w kraju i zagranicę Fabryka wędlin H. Frischer, dawn. B. Gronner Kraków Katarzyny 4. Detaliczna sprzedaż firma Gronner, Pl. Dominikański 5. 1238g

PERSKIE DYWANY OKAZJA BLÄHBAUM. — Kraków, Potockiego 12. — 1461k

OKAZJNIE tania sprzedaż GLINIANSKICH kilimów, dywanów ręcznych za gotówkę, na raty. Kraków, Rynek Gł. 14/II piętro. Przyjmujemy obligacje. 1440k

DROGERIA pod Lwem, Stradom 7, stale posiada na składzie wszystkie artykuły drogerijne, kosmetyczne i fotograficzne. 1458k

10 GRAMÓW wody kolońskiej, kremu i pudru już za 10 groszy otrzymasz tylko w drogerii pod Lwem Stradom 7. 1459k

UNDERWOOD maszyny do pisania walizkowe, najnowszej konstrukcji. Re prezentacja i wyłączna sprzedaż: Ignacy Gross i Spółka Kraków, Starowiślna I. telef. 121-90. 412k

MASZYNY do pisania walizkowe, biurowe w olbrzymim wyborze tanio, dogodnie poleca „Maszynodom“ Max Löwenstein, Kraków, Zwierzyniecka 11. 1017k

KOMPLET NACZYŃ CZYSTE ALUMINIUM izolowane rączki tylko zł. 49.—. Skład fabryczny „METAL“ Dietla 58. 1383k

DYWANY ręczne nadeszły w wielkim wyborze i okazjnie niskich cenach. Halpern, Poselska 18. 1450k

HURTOWNIA ROWERÓW, części zapasowych i instrumentów muzycznych Weiss i Ska, Kraków, Meiselsa 18. 1349k

NACZYNNIA kuchenne, Nakrycia alpagowe. Miary, Wagi, Trachman Stradom 18. 1479k

Różne

STARĄ garderobę zamieniam na pierwszorządne bielskie materiały. Kozłowski, Kraków, telefonu 164-83. Na wezwanie posyła do domu. 378k

EGZ- masażysta, pedicuryzysta wszelkie zabiegi. stawia bańki. PRZEPROWADZIŁ SIĘ na ul. SKAWIŃSKA Nr. 20. telefon 11809. Karol Rożek. 1194g

SREBRNE przedmioty reparauje i odnawia, oraz przerabia na nowe fasony wytwórnia Herzog, — Berka Joselewicza 2, Telefon 163-07. 1455k

WYTWÓRNIA artystycznych robót ręcznych: Miłny Pfeferberg, Kraków, Grodzka 48. Telefon 165 67 poleca: Firanki, portjery, kapy, serwety, gobeliny, oraz kompletne artystyczne urządzenia wnętrza mieszkań. 9445k

150 wyszczeszenie ubrania PERLA Centrala WOLNICA 8. 1027k

NOWOŚĆ dla Pań! Pasta „Bellot“ usuwa włos z cebulki. Prospekty wysyłamy Kraków, Dietłowska 51 Schönwald. Pokaz bezpłatny.

CHROMOWANIE, niklowanie, miedziowanie, polerowanie: „Niklo-Chrom“ Kraków, Tarłowska 6. — boczna Zwierzynieckiej — telefon 119-51. 1421k

WYKWINTNE obiady 1 zł. wydaje inteligentna rodzina żydowska. BRZOZOWA 12, m. 2. 1377g

SALON mód Marii Franklówny przeniesiony został z ulicy Floriańskiej na ul. św. Krzyża 7 I piętro. Nowe modele paryskie i wiedeńskie. 1257g

CHCESZ po całodzienniej, ciężkiej pracy odpocząć, za jedź w Warszawie na Dzielna 5—19. 1492k

„EKSPRESS“ pralnia chem. farb. czyści chem. wszelką garderobę, farbuje pod gwarancją trwałości kolorów — ceny niskie. Kraków, Stradom 10. 1414k

MEBLE kuchenne, przedpokojowe, pokoje dziecięce, mieszkalne, gwarantowanej jakości — najtaniej — Kraków, Bracka 6. 1514k

CHOROBY WENERYZY. NE I ICH LECZENIE w opracowaniu jednego z najznakomitszych lekarzy wenerologów. Zadnej gotówki z góry nie wpłacać. Wysyłamy broszurę po zapośdaniu adresu za zaliczeniem pocztowym zł. 1.50. — Zgłoszenia do „Par“ Katowice pod „Choroby“. 1485k

PRENUMERATA w Krakowie z odnośzeniem i bez odnośzenia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalnie zł. 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie Strona w tekście i nadesłaniem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: I. strona 1.25. — Tekst. 1.—. Nadesłane 0.75.— Za tekstem 0.25. — Drobne od słowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.—. Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe Zł. 10.—. Podziękowania lekarskie do 25 mm. Zł. 10.—. Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. łamie Zł. 20.—. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni poświęc.